

MAT -

Matia

Zwezi-Kərisə suywánú sagi tə,

Matia

nə púpúní

Matia sagi tə yuu wa sugu

Lìù tə, v nə púpúní sagi ku tə

Matia yin lanpoluv. Zwezi kúrí wá, sə v ya v karbiu. Marəkə də Likə yà boŋə wá Levi ba suywánú tə wa. Matia yi *Zwifə v jigə *Kərisə lìù. U yèé Zwifə-ba Yu saga zəni, v ga yèé ba yofwamınan tə də.

Llà tə nə, Matia nə púpúní

U púpúní suywánú tə, v biri *Zwifə-ba nə jigə Kərisə llà tə nə.

Sagi tə wa sugu

Ba m̀ *Zwifə-ba tə yèé Yu sagi nədwan tə zəni. Matia biri də, Zwezi yi lìù tə, ba nə mɛ, sə ba twá v nə, ba ma lwarı cwəŋə də nətu, ba nə mɛ, sə ba twá ka nə. Zwifə-ba yijuncwəŋə tə yáá tian tə ba kàrà təntə yáá yoo swə. Matia yà ja Zwezi v boŋə *Kərisə, nə à yèé *Davidə nàú, nə à yèé Zwifə-ba pìú tə. Llà tə, ba nə sè də, Zwezi yi lìù tə, Yu nə tun, Yu wá jon ba ba cuna wa, də ba nə yi Zwifə-ba, nə à yèé də ba nə tà Zwifə-ba. Zwezi bwin v nan tian wa. U yi *Yuu-Tiu tə, v nə wulə də nəba ku ja vəli luv zaŋv. U jon bara də kana ba cuna wa, v ga zwè ba yayıran. U kwen ba cuna tə, v li ba m̀ də Yu pwérə wa. U tə wulə v joŋə nəba nə cuna wa, zèn ku tə də. Zwezi karbia tə də wàri yìèn təntə mama ba janı ba cıı con.

Ba də dān mε, sə ba liri Yu sonu tə luv mama nə, də Yu-*Siju tə diān ndə
Zwezi nə.

1

Zwezi dwíi dəkuu

(Likə 3.23-38)

¹ Nēn, Zwezi-*Kərisə dwíi tə dəkuu nə yi nətu: Zwezi-Kərisə yi pìú
*Davidə nàú, Davidə yi *Abərahāmə nàú.

² Abərahāmə liri *Yizakə,
Yizakə liri *Zwakəbə,
Zwakəbə liri Zwida də v nubia.

³ Zwida də v kan Tamarə liri Pere də Zera.
Pere liri Esəron.
Esəron ma liri Aramə.

⁴ Aramə ma liri Aminadabə.
Aminadabə liri Nasun.
Nasun liri Saləma.

⁵ Saləma də v kan Rahabə liri Bozə.
Bozə də v kan Rutə ma liri Obədə.

⁶ Obədə liri Yizayi.
Yizayi liri Davidə.

Pìú Davidə də Yiri kan tə ma liri Salumun.

⁷ Salumun liri Rubvamə.
Rubvamə liri Abia.
Abia liri Aza.

⁸ Asa liri Zwuzafatə.

Zwuzafatə ma liri Yoramə.

Yoramə liri Ɖziasə.

⁹ Ɖziasə ma liri Yotamə.

Yotamə ma liri Ahazə.

Ahazə liri Ezekiasə.

¹⁰ Ezekiasə liri Manase.

Manase ma liri Amun.

Amun liri Zoziasə.

¹¹ Zoziasə ma liri Yekunia, də v nubia tə Yizərayelə lià tə ka pè ka ja va

*Babilonə mánǵá tə wa.

¹² Ba Babilonə vèli kwa nə, Yekunia liri Swialətɛlə.

Swialətɛlə ma liri Zurubabelə.

¹³ Zurubabelə liri Abiudə.

Abiudə ma liri Eliakimə.

Eliakimə ma liri Azorə.

¹⁴ Azorə liri Sadokə.

Sadokə liri Ahimə.

Ahimə liri Eliudə.

¹⁵ Eliudə ma liri Eliazarə.

Eliazarə liri Matanə.

Matanə ma liri Zwakəbə.

¹⁶ Zwakəbə liri Zwuzɛfə Mari barɪ.

Mari tə nə liri Zwezi, ba nə boŋə Kərisə.

¹⁷ Yizərayelə lià dwíǵ fugə bania nə wulə Abərahamə də Davidə pwéré wa, tə fugə bania də ga ya Davidə də Yizərayelə lià tə ka pè ka ja va Babilonə pwéré wa, tə fugə bania duən də yi tə zɪɣɪ ku m̀ Babilonə vèli təntə ku ja va Kərisə luru.

Mari pùé tə yoo

(Likə 2.1-7, Galasi tián 4.4)

¹⁸ Nèñ nətə, ba nə liri Zwezi-**Kərisə*. U nuu Mari yà yi Zwuzefə bwàlú, v nə càrì, sə v swe. Ku twá Yu-**Siñu* tə diàn nə, Mari ma ja pùé, də v də Zwuzefə tə yəri duən, ndə kan də bɛɛ nə. ¹⁹ U bari Zwuzefə v nə yi cígá tíú, yà ba pià, sə v kə cavira Mari nə. Ku mù nə pɪn, v yà pià, sə v twá tia tia v ma yá wa.

²⁰ Zwuzefə yà nə jə ka pubuŋa təntə, **Yuu-Tiu* **malika twi*, ka swìn v con v pandwɪa wa, ka wú: «**Davidə* nàú Zwuzefə, Mari biú tə pùé tə, v nə jə, yi ka twi də Yu-**Siñu* tə diàn. Ku mù nə pɪn, dàn ká pa fən ja mú, sə n tì wá ndə n kan nə. ²¹ U wá lura bibɛɛ, n ga wá kə v yiri Zwezi, ku mù dèñ nə yi v wá jon **Yizərayelə* lià ba cuna wa.»

²² Tə mù yìèn təntə mama twi tə tun, sə Yuu-Tiu sugu tə, v nə twá v nii **sùsùnù* tə nə, v ma swìn tə nii ma sú. U swìn, v wú:

²³ «Nèñ, kacun tə, v nə tə yəri bɛɛ, wá ja pùé, v wá lura biú, ba ga wá bon wá Emanuwelə.»

(Ku mù dèñ nə yi: “Yu wulə də nəba.”)

²⁴ Zwuzefə nə zàn dwiən nə, v twá ku tə nə, Yuu-Tiu malika tə nə swìn, v ga ja v kan tə v kə v con. ²⁵ Yá ba dèñ nə wà duən yəni ndə kan də bɛɛ nə, ku ja va Mari biú tə, v nə dɪga v yiri Zwezi tə, luru.

2

Yənu tián twi, sə ba na Zwezi

(Likə 2.22-38)

¹ Máná tə, ba nə liri Zwezi Bətələhemə nə, ku nə wulə Zwide nagwanaa wa, ku yi piú **Erodə* pàrì máná wa. Yənu tián nan yu yiptan con, ba bà **Zwerizalemə* wa. ² Yənu tián tə bwe ba wú: «**Zwifə*-ba piú tə, ba nə liri

síún síún tə wa yèn? Nə nɪ v kacɪlacɔ yu yipian con, mə nə twi, sə nə pa wá dun.»

³ Pìú Erodə nə nì ŋwen təntə, v də Zwerizalemə tuv lià mama pwíi cùgù.

⁴ U ken Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián də Yu nii *yənu tián tə mama duən nə, sə v bwe ba v lwarɪ bwálí tə, ba nə mɛ, sə ba lura *Kərisə. ⁵ Ba ma swìn v con, ba wú: «Ku yɪ Bətələhemə tuv nə, ku nə wulə Zwide nagwanaa wa, ndə Yu nii *sùsùnnù tə nə púpúní nɛtu tə, v swìn v wú:

⁶ “Ku mù Bətələhemə təntə, ku nə wulə Zwida luv wa ku cígá jə funə
Zwida tian təntə wa. Ku mù wa nə piú wá nan, sə v yìrì
*Yízərayelə lià tə nə yɪ à mù Yu lià.” »

⁷ Erodə dàń ma twá tia tia v bon yənu tián tə, sə v bwe ba zəni v lwarɪ kacɪlacɔ tə naŋv mánjá. ⁸ Yá v dàń tun ba Bətələhemə nə, v wú: «Á vələ á bwe á lwarɪ bìsíná tə yoo zəni. Á nə nɪ wá, sə á pìi á bà á swìn à con, sə à də va à pa wá dun.»

⁹ Ba nə cugv piú tə nii ba zwè, ba kèń ba zu cwəŋə. Yá kacɪlacɔ tə, ba nə nɪ yu yipian con tə, wulə ba yáá ku vəli. Mánjá tə, ku nə yí bìsíná tə yipaa bwálí, ku cən ku zɪgɪ. ¹⁰ Ba nə nɪ kacɪlacɔ tə, ba pwíi poli zənzən. ¹¹ Ba zua diè tə wa, ba ga na bìsíná tə də v nuu Mari. Ba tua tia bìsíná tə yáá con, ba pa wá dun. Ba kùrì ba zɪla, ba lɪ wiən tə, tə kwənə nə dáá, ba ma də zìlɔ bìsíná tə yuu wa. Ba pɪn wá síán də tɪralɪ yirə duən, ba nə ma boŋə “ansansə” də “mirə.”

¹² Ku kwa nə, Yu dàń bɪrɪ ba ba pandwɪa wa, də ba kúù dàń ká twá Erodə con ba ma víi. Ba dàń ma tì cwəŋə don ba va ba luv.

Zwuzɛfə-ba dəri ba va Ezwipətə luv

¹³ Yənu tián tə viru kwa nə, *Yuu-Tiu *malɪka nan ka swìn Zwuzɛfə con v pandwɪa wa, ka wú: «Zàn, n tì bisɪmaa tə də v nuu, n ja dəri, n va *Ezwipətə luv wa. Vəli, n ya lá, də n ma dànì à kori, *Erodə nə wá pià wá,

sə v pa ba gu tə yiri.» ¹⁴ Zwuzefə zàn titun nə, v ti bisumaa tə də v nuu v ja va Ezwipətə luu. ¹⁵ U yin lá ku ja va ku yí Erodə tian, sə ku tə Yuu-Tiu nə twá v nii *sùsùnnè tə nə, v ma swìn tə nii sú. Yu nii sùsùnnè tə swìn Zwezi yoo, v wú: «À bon à biú à li Ezwipətə luu wa.»

Erodə pin ba zàn bìsíná guri nə

¹⁶ Máná tə wa, *Erodə nə twi v bà v lwarì də, yənu tián tə yi ba gɪgarì wá, v lɪja zàn zənzən. U dàń tun, sə ba gu Bətələhemə də ku luu nii bisumabari tə mama, ba nə yí bina bələ də ba tə, ba nə tə wà yí. Erodə fwa ku nətu, ndə v nə nì yənu tián tə nii nə.

¹⁷ Mə ku twá nətu, Yu nii *sùsùnnè Zweremi sugu tə nii ma sú. U swìn, v wú:

¹⁸ «Ba nì bubwiə Rama tuw wa, kwirə də zura. Ku yi bìsíná tə nuu Raswelə nə kwi v bìsíná nə, yá v ga ba sè, sə ba kòrì wá, ba kúù nə təlɔ luu wa yiri.»

Zwuzefə-ba pií ba nan Ezwipətə luu

(Likə 2.39-40)

¹⁹ Ku kwa nə, Erodə tɪga. Yá *Yuu-Tiu *malika twi Zwuzefə con v pandwɪa wa *Ezwipətə luu wa, ka swìn v con, ka wú: ²⁰ «Zàn, n ti bisumaa tə də v nuu n ja pií n va *Yizərayelə luu. Cígá, lià tə, ba yà nə pià, sə ba li bisumaa tə mu tə, tɪga.»

²¹ Zwuzefə ma zàn, v ti bisumaa tə də v nuu v ja va Yizərayelə luu. ²² Fən jun wá, sə v jèń Zwide nagwanaa wa, v nə nì də, Arəkelayisə nə jèé v nyɪna *Erodə padau tə yuu wa yiri. Yá Yu kwè Zwuzefə v pandwɪa wa, də v vɛli Galile nagwanaa. ²³ U vɛli v jèń tuw don nə, ba nə bonə “*Nazaretə.” Mə ku twá nətu Yu nii *sùsùnnè tə sugu tə nii ma sú, ba swìn Zwezi yoo, ba wú: «Ba wá bon wá Nazaretə tíú.»

Zwan-Batisə kàrà tə yoo

(*Marəkə 1.1-8, Likə 3.1-18, Zwan 1.19-28, Tùtònán 19.4*)

¹ Máná təntə wa, bɛɛ don yin lá, v yiri nə yi *Zwan-Batisə. Ku bɛɛ təntə twi v nan Zwide kasɔɔ lanworu tə wa, v kàrì Yu yoo, v biri làà nə. ² U yà swìn, v wú: «Máná bwələ, sə Yu dé v pàrì tə làà mama yuu wa. Ku mù nə pun, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna!» ³ Mə Zwan-Batisə yoo nə Yu nii *sùsùnù *Ezayi yà swìn Yu sagi tə wa, v wú:

«Ku yi bɛɛ nə bubwi kasɔɔ lanworu wa, v wú: “Á kwìán *Yuu-Tiu cwəŋə tə, sə á cè v cwəmini tə, sə tə ya mənəmənə.” »

⁴ Zwan yà zua nyuguma kuran gànù, v ga vwa tànù voru v tànǎ*fl* nə. U yà dé jərən də tùràn. ⁵ Ku nə zɪgɪ *Zwerizalemə, ku ja Zwide nagwanaa tə mama, ku va ku kɪkari Zvrəden munaə tə nii mama, làà yà twi v con. ⁶ Ba dàń swìn ba cuna, ba biri Zwan, yá v ga zɪga lá, v li ba Zvrəden munaə tə wa, ku twá də Yu yiri.

⁷ Zwan-Batisə nə nɪ *Farızian-ba də *Sadııian-ba də, ba nə twi zənzən v con, sə v lə ba də níá tə wa, v swìn ba con, v wú: «Á mù dəkwaa dwíı-ba! Wàà nə biri aba də, á wàá á dəri á jén Yu lɪŋa tə yáá nə, tə nə biàn? ⁸ Ku nə yi nətu, sə á twá á tùtònán nə, á ma biri də, á vəvəri á kwa á ma sá á cuna. ⁹ Á jə cígá, sə á swìn də, *Abərahamə yi á nɪbɛɛ, yá ku cɪcɪ tə wà yí. À mù nə swìn ku á con də, Yu wàá kapana tə tə v lwàní, v pun tə jì Abərahamə nìán. ¹⁰ Nə wàá ku nətu tə nə tì, nə ma maŋa ndə dèrí nə manwarɪ ku wulə tìán dəkurən nə. Tìú tə mama, ku bia nə ba ziən, ba wá goŋə ku, ba dɪ mən wa. ¹¹ À mù li aba níá wa, sə ku ma biri də, á wulə á vəvəri á kwa, sə á ma sá á cuna. Yá liù don, v diàn nə dáá, tə doni nə, wà pú à kwa v bà. À jun mùrì, sə à kùrì*fl* v nɛɛ natura tətə. U mù nə wá lə

aba Yu-*Siŋu də mən wa. ¹² U jə v wocəri fɪyav v jìàn wa, v wá kwen v tua, v cèrì v wobɪa, v pwè tə də wopulə tə, v lɪ duən wa. U pè wobɪa tə, v kə v pulu wa, v ga sùrí wosanan tə mən wa, tə nə ba dèŋì.»

Zwan-Batisə ləgə Zwezi níá wa

(Marəkə 1.9-11, Likə 3.21-22, Zwan 1.32-34)

¹³ Zwezi dàń ma nan Galile nagwanaa, v bà *Zwan-Batisə con Zurəden munaa tə nii nə, sə Zwan lə wá níá wa, ku twá də Yu yɪrɪ. ¹⁴ Yá Zwan yà ba pìà, sə v sè, v swìn, v wú: «À mù nə mɛ, sə n lə nə níá tə wa, mə ku nə n mù nə pìl n bà à con?» ¹⁵ Zwezi ma le wá, v wú: «Yá, sə ku ya nətɔ síún nə, ku nə mɛ, sə nə tun won tə mama, ku nə zìən ku pa Yu nə yɪrɪ.» Zwan dàń ma sè.

¹⁶ Yá mánjá tə, v nə ləgə Zwezi níá tə wa, v nan v zwè, də nèn, lanworu nə ku sùrí, Zwezi ga na Yu-*Siŋu tə, ku cwí v yuu wa ndə gunpwənə nə. ¹⁷ Yá kori dàń ga nan Yu sàń nə, ku wú: «U tə yɪ à biswənə tə, v nə poli à pùé.»

4

Sitana dódón Zwezi

(Marəkə 1.12-13, Likə 4.1-13, Ebərə-ba 4.15)

¹ Yu-*Siŋu tə dàń ma ja Zwezi, ku ja va kasɔɔ lanworu wa, sə *Sitana dódón, sə v yigu wá, v pa v tun yokukwɪn. ² U vwə nii dɪan sapwɪlə, yɪcau də tutɪn, yá niən dàń jɪn wá. ³ Sitana ma boli v nii, v swìn v con, v wú: «Də n nə yɪ Yu-Biu cígá mama, sə n pa nii, sə kapana tə tə jì wodiu.» ⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Ku púpóní Yu sagɪ tə wa, ku wú:

“Ku tà wodiu cɪcɪ nə wàá mu ku pɪn liù nə. Ku yɪ sɜgɜ tə də mama, ku nə naŋa Yu nii, nə pɪn mu liù nə.” »

⁵ Sitana dàń ma ja wá, v va tuw*fl* tə, ku nə yɪ Yu nyiən tə wa, v tún

*Zwifə-ba Yu *dìè tə yuu wa, ⁶ u ga swìn u con, u wú: «Ku púpúní Yu sagi tə wa, ku wú:

“Ku tə, ku nə yi n yoo, Yu wá pa nii u *malíke nə, sə tə tì mú tə jìàn wa, n naa dàn ká mà kapan nə.”

Ku mù yiri nə, n nə yi Yu-Biu cígá mama, sə n fan n tu tia.» ⁷ Zwezi ma le wá, u wú: «Ku kúbè púpúní Yu sagi tə wa, ku wú:

“N wà mɛ, sə n dádán, sə n yigu n *Yuu-Tiu tə, u nə yi Yu, n pa u tun yokukwɪn.” »

⁸ Sitana ma kúbè ja wá, u dì paan nədarv nədarv yuu wa, u ga pa u ywàñ u na luu pàrì də tə zəni tə mama. ⁹ U ga swìn u con, u wú: «À wá pa mú wiən tə tə mama, də n nə tua à yáá con, n pa nə dun.» ¹⁰ Zwezi ma le wá, u wú: «Kèñ lá nə, Sitana! Ku púpúní Yu sagi tə wa, ku wú:

“Pa dun n Yuu-Tiu nə, u nə yi n Yu, sə n dàn ká tun won don, də ku nə tà ku tə cici, u nə swə.” »

¹¹ Sitana dàn ma yá Zwezi, malíke ga fàrú tə yí Zwezi yira, tə tunja tə pun wá.

Zwezi wulə u tutuŋi tə wa Galile nagwanaa tə wa

(Marəkə 1.14-15, Likə 4.14-15)

¹² Zwezi twi u nì mánjá don wa də, ba ken Zwan bāñ dìè wa. Ku mù nə pun, u zàn u va Galile nagwanaa wa. ¹³ U nan *Nazaretə, u va u jèé Kaperənayimə nə, ku nə bwálé Galile munaa tə nii Zabulon də Nefətali nagwanɛɛ tə wa. ¹⁴ U tun ku nətu tə, sə Yu nii *sùsùnè *Ezayi sugu tə nii ma sú, ndə u nə swìn, u wú:

¹⁵⁻¹⁶ «Ba mù lià təntə, ba yà nə jèé yikunu wa Zabulon də Nefətali nagwanɛɛ tə wa, tə nə wulə munaa tə cwəŋə tə vān nə, də Zurəden munaa tə kwa con, də ba tə, ba nə wulə Galile nagwanaa tə wa, ku nə yi lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba, bwálí,

dàń nɪ poni nəfarv. Poni nan ba lià təntə nə, ba yà nə jèé kɜ
yikunu luv nii*f1* tə wa, kɜ nə yɪ tɪan bwálí.»

¹⁷ Kɜ mù máńá təntə wa nə, Zwezi zàn v wulə v kàrì, v wú: «Máńá bwələ, sə Yu dé v pàrì tə lià mama yuu wa. Kɜ mù nə pɪn, á vəvərə á kwa, á ma sá á cuna!»

Zwezi bon fəlijana banɪa

(Marəkə 1.16-20, Likə 5.1-11)

¹⁸ Zwezi nə wulə Galile mɪnaa tə nii nə, v vəli, v nɪ nubɪa bələ, ba nə yɪ fəlijana. Kɜ mù nə yɪ Simon tə, ba nə boŋə Piyərə, də v nubiu Andəre. Ba dàń yà wulə ba dɪlɪ ba filə gègèlù mɪnaa tə wa, ba ma janɪ fələ. ¹⁹ Zwezi ma swɪn ba con, v wú: «Á biàn á twá à nə, à dàń wá pa, á pià lià, sə ba twá à mù Zwezi nə.»

²⁰ Lala də ba dugv ba filə gègèlən tə lá, ba ga twá v nə. ²¹ U kèn lá, v va yáá mancɪn, də v na lià bələ duən də, ba nə yɪ nubɪa. Kɜ mù nə yɪ Zwakə də Zwan, ba nə yɪ Zebede bia. Ba də ba nyɪna Zebede yà wulə níá yuu bori wa, ba kwɛn ba filə gègèlən. Zwezi ma bon ba. ²² Lala də, ba də kùb yá ba níá yuu bori tə də ba nyɪna tə, ba ga twá v nə.

²³ Kɜ kwa nə, Zwezi jiru Galile nagwanaa tə mama wa, v ma kàrì *Zwifə-ba *jéré dɪl tə wa. U dàń swɪn suywánú tə, v bɪrɪ də, Yu wá dé v pàrì tə lià mama yuu wa. Yá v ga zwè yayɪran mama, v ga pɪn yazurə ba tə nə, ba nandaran nə wà ce. ²⁴ U yɪrɪ nan Siri luv nii tə mama wa. Ba dàń ga ja lià tə mama, ba nə dé càn, ba twi v con. Kɜ mù nə yɪ lià tə, yayɪran yiri mama nə jə, də lià tə, *zinə nə jə, də ba tə, ba nə twi kwaran, də gwanɪ. Zwezi dàń ga zwè ba mama yayɪran tə. ²⁵ Ləluv nan Galile nagwanaa wa, də Tɪan Fugə nagwanaa tə wa, də Zwide nagwanaa wa, də *Zwerizələmə wa, də Zvrədən mɪnaa tə vən don nə, kɜ bà, kɜ twá v nə.

Zwezi kàrà paan yuu wa

¹ Ku mánjá tē wa, Zwezi nɪ laluv. U dān ma dī v jèé paan yuu wa. U karbia tē fàrú ba yí v yira. ² Yá v dān wulə v twá yìèn tē tē nē, v ma kàrì ba.

Pupwən lià yoo

(Likə 6.20-26)

³ Zwezi swìn, v wú:

«Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē yèé də, ba yɪ zura Yu yáá con, Yu pàrì tē nē yɪ ba mù nyiən yɪrɪ!

⁴ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē yɪ pucunɪ lià, Yu nē wá zùrì ba bicanɪ yɪrɪ!

⁵ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē yɪ pubwanv tián, ba nē wá tunɪ luv yɪrɪ!

⁶ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ka tun Yu fira nē yɪ ndə wodiu nē, ku niən nē jə ba, ku ga yɪ ndə níá nē, ku nanyunɪ nē jə ba, ba mù lià tēntē yira nē wá zùrì yɪrɪ!

⁷ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē dəri ləzwənə yinəgə zənzən, Yu nē wá dəri ba də yinəgə zənzən yɪrɪ!

⁸ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē yɪ bɪcapon tián, ba nē wá na Yu də ba yíá yɪrɪ!

⁹ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē pià, sə nimarv ya lá, Yu nē wá ja ba v bon v bia yɪrɪ!

¹⁰ Pupwən lià nē yɪ lià tē, ba nē twá Yu cígá tē nē, ku pa ba dé càn, Yu pàrì tē nē yɪ ba mù nyiən yɪrɪ!

¹¹ Á yana pupwən wa, mánjá tē wa, ba nē twɪn aba, ba nē ken aba càn wa, ba nē swìn kun kun yolwan yiri mama, ba pɪn aba, à mù yɪrɪ. ¹² Á pian á sú

də pupwən, á ɲwírán nə dáá, tə dànì aba Yu con yiri. Yu nii *sùsùná tə, ba nə yin á yáá, mə nətɔ nə ba ken ba càn wa.»

Zwezi karbia tə ya ndə nakwan nə

(Marəkə 9.50, Likə 14.34-35)

¹³ Zwezi kùbè swìn, ɔ wú: «Á yi ndə nakwan nə luv wa, sə ku ma ya ywání. Yá nakwan nyaŋa nə nan, bèè nə ba kùbè wá fwa, sə ka ma ja nii? Ka kùbè ba funə jə, də ku nə tà, ba wá dɪlɪ ka kàrá wa, sə lià nɪŋɪ ba kèń.»

Zwezi karbia tə yi ndə poni nə

(1 Piyerə 2.9-12)

¹⁴ Zwezi kùbè swìn, ɔ wú: «Á yi ndə poni nə luv wa. Ba nə lwè tiv paan yuu wa, ku tiv tə wàrì ku sègè.

¹⁵ Ba bá suru cànú, ba tì, ba sègè cənbo dèń. Ku yi ba yàá tì ku ba zigi canzilɔ yuu, sə ku poni pìrè ba tə mama, ba nə wulə diè tə wa. ¹⁶ Mə nətɔ nə á poni tə mɛ, sə ku pəpəli ləzoni yáá con. Ku mɛ, sə ba na á zəni tə, á nə fwa, sə ba ma pa dun á nyina Yu tə nə, ɔ nə wulə Yu *sàń nə.»

Yu nii tə, ɔ nə pɪn Moyizə nə, yuu wa kàrà

(Romə 8.3-4, Likə 24.44)

¹⁷ Zwezi kùbè swìn, ɔ wú: «Á dānà ká bún də, à yi à twi, sə à pa Yu *nii tə, ɔ nə pɪn *Moyizə nə tə, də Yu nii *sùsùná tə kàrà tə jén. Ku tà à twi, sə à pa tə jén, ku yi à twi, sə à pa tə cígá. ¹⁸ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Mánjá tə mama, lanworu də tia tə mɛ nə wá yà lá, Yu nii tə, ɔ nə pɪn Moyizə nə, tə wa yobiə də tətə wàrì ka lɪ, halɪ ka nə swə ka yi nəmənbiə nətɔ mama, ku ja vələ tə nii ka sú. ¹⁹ Ku mù nə pɪn, liù tə mama, ɔ nə pɪn Yu nii təntə wa yobiə də tətə jén, ɔ ga kwè lià duən, sə ba fwa ndə ɔ nə, ɔ mù liù təntə wá jì talɪkwa liù Yu *sàń nə. Yá liù tə, ɔ nə twá tə nii nə, ɔ ga swìn, sə ba sè tə nii, ku tíú tə wá yà ləzwənfaru Yu sàń nə. ²⁰ Ku mù nə pɪn,

á nə ba Yu cígá tə nə twá, á doni *Zwifə-ba Yu nii *yənu tián tə də
*Farızian-ba, á bá zu Yu pàrì tə wa, abada.»

Zwezi kàrì lɔɔa yoo

(Likə 12.57-59, 1 Zwan 3.15)

²¹ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á nì də, ba swìn nɪbara-ba tə con*fl* nə, ba wú: “N wà mɛ, sə n gu liù. Liù tə, v nə gua liù, ku mɛ, sə ba bɪrì v bura, sə ba cùgù wá.” ²² Yá à mù swìn ku á con: Liù mama lɔɔa nə zàn v nubiu yuu wa, ku mɛ, sə ba bɪrì v bura, sə ba cùgù wá. Də liù nə twìn v don, v wú: “N yɪ lakukwɪɔn”, v mɛ, sə ba bɪrì v bura *Zwifə-ba yun tián, ba nə bɪrì *bura tə, yáá con. Də liù nə wú v don “yuu tɛlɛ”, v mɛ sə ba kə wá mən diè wa. ²³ Mə ku mù nə pɪn, n nə pià, sə n fwa n *jɔŋi Zwifə-ba Yu *diè wa, n ga bún də, n nubiu zɪga n nə, ²⁴ n mɛ, sə n yá n jɔŋi tə Yu diè tə wa, n ga va n də n nubiu tə kə duən nə. Ku kwa nə, n dān wàá n twi, n fwa n jɔŋi tə.

²⁵ Kə cígá, sə n mù də n jarɪ don kə duən yuu, mánjá tə wa, á nə wulə cwəŋə wa, á ma vɛli lià tə nə bɪrì bura yáá con, sə v dān ká kə mú ba jìàn wa. Ku dān ká yà talíkwa ku pa mú, də ba nə wá kə mú bān diè nəcɪra jìàn wa, sə ba kə mú bān diè wa. ²⁶ Cígá mama, à mù nə swìn ku n con: N bá nan ka bān diè təntə wa, də nə wà ku jɪŋi təntə talíkwa darɪsɪ mama ŋwín n zwè.»

Zwezi kàrì ka cwàrì yuu wa

(Marəkə 9.43-48)

²⁷ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á nì də, ba swìn, ba wú: “N wà mɛ, sə n cwàrì.” ²⁸ Yá à mù swìn ku á con nə də: Bɛɛ mama nə wá ywàñ kan, v fɪra ga zu wá, v mù bɛɛ təntə dí yáá v cwàrì də ku kan tə v waa con. ²⁹ Ku nə yɪ, ku wá twá n jɪzən yii nə, n ma tun cuna, ku mɛ, sə n vuru ku n dugu yɪŋɔnɪ də

mú. Ku kúkwà ku pa mú, dā n nā zua Yui *sàń tē wa dā yii nādu, ku doni dā, n nā zua mən diè dā n yira tē mama. ³⁰ Dā ku nā kùb wá twá n jizən nā, sē n ma tun cuna, sē n gwəŋə ku n dugu yijunɪ dā mú. Ku kúkwà ku pa mú, dā n nā zua Yui sàń tē wa dā jukuku, ku doni dā, n nā zua mən diè dā n yira tē mama.»

Zwezi kàrì ka dugu kana yoo

(Matia 19.9, Marəkə 10.2-12, Likə 16.18)

³¹ Zwezi kùb swìn, u wú: «Ku tē swìn, ku sùrí lá: “Lìù tē, u nā dugu u kan, u mē, sē u pa wá u dugu tē sagi.” ³² Yá à mù dàń swìn ku á con: Bē tē, u nā dugu u kan, ku ga tà u cwàrì, ku pin cwəŋə, sē kan tē fwa kacwan, dā u nā swe bē don nā. Yá lìù tē, u nā tì kan, bē don nā dugu, u dā tətə cwàrì dā ku kan tē.»

Zwezi kàrì ka dù dūrè yoo

(Matia 12.36, 23.16-22, Zwakə 5.12)

³³ Zwezi kùb swìn, u wú: «Á nì dā, ba swìn nɪbara-ba tē con*f1* nā, ba wú: “N wà mē, sē n dù dā won tē, n nā yèə dā, n bá fwa. Dā n nā duə, n wà mē, sē n kwìán n nii *Yuu-Tiu yáá con.” ³⁴ Yá à mù dàń swìn á con dā, á wà mē, sē á dù. Á dànà ká tì lanworu tē á ma dù, ku nā yi Yui padau tē yiri. ³⁵ Á dànà ká tì tia tē á ma dù, ku nā yi Yui nā tunə u nē lá yiri. Á dànà ká tì *Zwerizalemə yiri á ma dù, ku mù nā nā yi pìú nəfaru*f1* tē tuu yiri. ³⁶ Dàn ká dù n kə n tiàn yuu wa, n nā wàrì n yukuu nādu tətə, n pa ka pìrì, nā à yèə ka beri tē yiri. ³⁷ Á nā mē, sē á swìán ndə awo, á swìn ndə awo. Á nā kùb mē, sē á swìán ndə ɔn ɔn, á swìn ndə ɔn ɔn. Á nā sùrí yoo don lá, ku yi ku nan *Sitana.»

Zwezi kàrì ka buli duən nā yoo

(Likə 6.27-36)

³⁸ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: “Dè liù nè lá n yii, sè n dè lá v yii. Dè liù nè kén n yeli, sè n dè kén v yeli.” ³⁹ Yá à mù dàń wú: Á dàńà ká zígí wulunyina tè nè. Dè liù nè mà n jizèn pɔpara nè, sè n vèvèri n jigwiè nyièn tè, dè n pa v mà ku nè. ⁴⁰ Dè liù nè pìà, sè v pa ba bùrì n bura, sè v ma jon n gànù, yá ku tíú, sè v jon n gasɔɔ dè. ⁴¹ Dè liù kálú mú, sè n ja wá n va kilometərə nɛdɔ*fl*, sè n ja wá n va kilometərə bɛlɛ. ⁴² Pa liù tɛ nè, v nè lɔrì won n con. Dàn ká vɪ, sè n jɪŋa liù tɛ, v nè pìà, sè v jɪŋa won n con.»

Ka sóní dɔŋa kàrà

(Likə 6.27-28, 32-36, Romə tián 12.17-21)

⁴³ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á nì dè, ba swìn, ba wú: “N mɛ, sè n sóní n yira liù tɛ, n ga zígí n dɔŋv nè.” ⁴⁴ Yá à mù dàń swìn á con, à wú: Á swənə á dɔŋa, á ga lɔrì Yu á pa ba tɛ nè, ba nè kəni aba càn wa. ⁴⁵ Ku nɛtv nè wá pa, á wàní á ya á nyina Yu tɛ, v nè wulə Yu *sàń nè, bia. Ku yi cígá, v mù Yu tɛ nè pɪn yɪcav pɛn wulunyina dè pubwanv tián mama yuu wa. V pa dwà nì ba tɛ yuu wa, ba nè yi cígá tián, dè ba tɛ, ba nè yi kunkun yìèn tián yuu wa. ⁴⁶ Dè ku nè yi ba tɛ, ba nè swə aba cɪcɪ nè á swə, ku ba ŋwírán jə, á nè mɛ, sè á dàn Yu con. Lanpolina tətə dè fwa ku nɛtv. ⁴⁷ Dè á nè jùnì ba tɛ nè yi á nubia *Kərisə yɪrɪ cɪcɪ, ku nɛtv ba liù mama gwárí. Ba tɛ, ba nè yəri Yu tətə, dè fwa ku nɛtv tɛ. ⁴⁸ Á mɛ, sè á ya là tɛ, á yoo mama nè zièn, ndə á nyina Yu tɛ nè wulə Yu sàń nè, yoo mama nè zièn nɛtv.»

6

Zwezi kàrì ka pa won zura nè yoo

(Likə 12.1-2, Kolosə tián 3.23-24)

¹ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á cia á tián nè, sè á dàńà ká tun á cígá yìèn tɛ

lɛzoni mama yáá con, sɛ lià mama na aba. Dɛ á nɛ fwa ku nɛtu, á bá na ɲwírán á nyina Yu tɛ con, u nɛ wulɛ Yu *sàń nɛ.

² Dɛ n nɛ pià, sɛ n pa yilori won, dàn ká fwa zuzugu, sɛ ku pa lià mama yíá ya n yuu wa, ndɛ níé bɛlɛ tián tɛ nɛ fwa nɛtu *Zwifɛ-ba *jérɛ dii tɛ wa, dɛ conji yuu. Mɛ ba fwa nɛtu, sɛ lɛzoni ma pa ba dun. Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ba lià tɛntɛ dí yáá ba na ba ɲwírán, ba zwè. ³ Dɛ n dàn nɛ pià, sɛ n pa yilori won, fwa ndɛ n jigwiɛ tɛ wà mɛ, sɛ ka lwarɪ won tɛ, n jizɛn tɛ nɛ fwa. ⁴ Pa, sɛ yilori won tɛntɛ, n nɛ pɪn, ya yosɛgu n mù dɛ n nyina Yu cici pwérɛ wa. Yá n nyina Yu tɛ, u nɛ nɪ ku tɛ, n nɛ sègè n fwa tɛ, wá pa n ɲwírán.»

Zwezi kàrì yijunɪ yoo

(Matia 18.21-35, Likɛ 11.2-4)

⁵ Zwezi kúbù swìn, u wú: «Mánjá tɛ wa, á nɛ jùnɪ Yu, á dànà ká ya ndɛ níé bɛlɛ tián tɛ nɛ, ba nɛ swɛ, sɛ ba zàn ba zigɪ yu nɛ *Zwifɛ-ba *jérɛ dii tɛ wa, dɛ conji yuu, ba jun Yu, sɛ lià mama na ba. Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ba dí yáá ba na ba ɲwírán, ba zwè. ⁶ N mù dàn nɛ pià, sɛ n jun Yu, zu n dɛyaa wa, n pɪn n mimii, n ga jun n nyina Yu tɛ, u nɛ wulɛ ku yisɛgɛ bwálí tɛntɛ wa. Yá n nyina Yu tɛ, u nɛ nɪ ku tɛ, n nɛ sègè n fwa tɛ, wá pa n ɲwírán.

⁷ Dɛ á nɛ jùnɪ Yu, mánjá tɛ wa, á dànà ká pa á níé sùrán tɛ doni jun, ndɛ ba tɛ nɛ, ba nɛ yɛri Yu. Ba mù nɛ buɲa dɛ, ba níé sùrán ka bwé dɛ ka bwé nɛ wá pa, sɛ Yu le ba. ⁸ Á dànà ká ya ndɛ ba nɛ, á nyina Yu tɛ nɛ dí yáá u yèé ku tɛ, ku nɛ mɛ dɛ aba, dɛ á tɛ wà ku lòrì u con tɛ yiri. ⁹ Á nɛɲɛ, á nɛ mɛ, sɛ á jun Yu nɛtu:

Nɛ nyina Yu tɛ, n nɛ wulɛ Yu *sàń nɛ! N yiri mɛ dɛ dun. ¹⁰ Bàá, n dɛ n pàrì tɛ tia yuu wa. N fira tɛ mɛ, sɛ ku tun tia yuu wa, ndɛ Yu sàń nɛ. ¹¹ Pa nɛba nɛ zèn nii wodiu, ku nɛ mɛ nɛba.

¹² Kwen nə cuna, n li nə mù də n mù pwéré wa, ndə nə də nə kwen lwanı tə, lià nə tun nə yura, nə li nə mù də ba pwéré wa. ¹³ N dān jon nəba ku tə wa, ku nə lwara*f1*. Dān ká pa yoo yí nəba, ku nə wá yigu nəba, ku kə yokukwuun wa. [N mù nə ti pàrì, də diàn, də dun, tə nə ba zwè abada. Amuna!]

¹⁴ Á nyina Yu tə, v nə wulə Yu sàń nə, v wá kwen á cuna v li á mù də wá pwéré wa, də á də nə kwen ba tə, ba nə cùgù á nə, cuna á li á mù də ba pwéré wa. ¹⁵ Yá á nə viga, sə á kwen ba cuna tə, á li á mù də ba pwéré wa, á nyina Yu də bá kwen á cuna tə v li á mù də wá pwéré wa.»

Zwezi kàrì nivori yoo

¹⁶ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Mánjá tə wa, á nə vwə á nii, á dānà ká cùgù á yáá, ndə níó bələ tiàn tə nə. Ba mù yáá lwàn ba yéé, sə lià mama yəni də, ba vwə ba níó. Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ba dí yáá ba na ba ɲwírán, ku zwè. ¹⁷ Yá n mù, mánjá tə wa, n nə vwə n nii, sə n pùlì n yáá, n ga zàńá n yuu, ¹⁸ sə lià dān ká yəni də, n vwə n nii, də ku nə tà n nyina Yu cici, v nə wulə ku yisəgə bwálí təntə wa. Yá n nyina Yu tə, v nə nı ku tə, n nə sègè n fwa tə, wá pa n ɲwírán.»

Jijə yoo

(Likə 12.33-34, 1 Timote 6.9-10)

¹⁹ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Á dānà ká pa tia ka tə yuu wa wiən tə, tə kwənə nə dáá, ka pià nə ja á bian nə. Wiən təntə mama wá zwè, ndə kwìù nə dí tə, ndə lugu nə sını ku pu nə. ɲwina də wáá tə ba zwi ba ɲwìn diè tə wa. ²⁰ Á pià jijə tə, ku nə wulə Yu con, á tún á tiàn nə, ku mù nə kwìù wàrì ku dé, ku ga ba sını ndə lugu nə ku pu. ɲwina də wàrì ku ba zwi ba ɲwìn Yu *sàń tə wa. ²¹ N wiən tə, tə kwənə nə dáá, tə wulə lá nə, n waa də yáá ya lá.»

Ləzwənə yíá nə yɪ v cànú

(Likə 11.34-36)

²² Zwezi kùbè swìn, v wú: «Ləzwənə yíá tə ya ndə n yura cànú nə. Də n yíá tə nə zurə, n yura tə mama yàá pìrì də poni. ²³ Yá də n yíá tə nə ba zìən, n yura tə mama yàá ya yikunu wa. Də n poni təntə, ku nə wulə n yura wa, nə yɪ yikunu, tə yikunu tə yiri lwara.»

Á jèlɔ́ Yu yuu wa

(Likə 16.13, 12.22-31)

²⁴ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Lìù təlɔ́, v nə wàá v tuŋa, v pɪn yun tián bələ nə. U nə fwa ku, v wá sóní v don, v ga dún v don tə. U wá sè v don nii, v ga vɪ v don nii. Á wàrì á twá duən, á tuŋa á pɪn Yu də tia yuu jɪjə nə. ²⁵ Ku mù nə pɪn, à wú: Á dànà ká pa, á mu tə twara ja aba, də ku tə, á nə wá dɔ́, nə à yèé á nə wá nyu, nə à yèé də ku tə, á nə wá zu á yura nə. Á mu tə jə funə ku doni wodiu. Yá á yura tə də jə funə tə doni gànù. ²⁶ Á ywàŋá zənbii tə nə pəri yu nə! Tə ba dwì, tə ga ba ce, tə ba pè, tə kəni təkələ wa. Yá á nyina Yu tə, v nə wulə Yu *sàń nə, pɪn tə nii wodiu. Á ba zənbii kúkwà zənzən, naaa? ²⁷ Á wà twara tə, v nə jə nə wàá v mu tə, ku təni mancun tətə?

²⁸ Bèè dàń nə pɪn, á pa gànù twara jə aba? Á ywàŋá á jén kárí gapunə nə naŋa nətɔ, tə ba tuŋa, tə ma ba gànù də swɪ. ²⁹ À mù nə swìn ku á con də, pìú *Salumun tətə də v jɪjə tə mama, v wà gànù zwɪ, ku nə zìən ku doni tə gapunə təntə nədu də. ³⁰ Yá Yu dàń nə ywàŋá tə mù gɛ təntə yuu, tə nə wulə kárí wa zèn, tə ga wá kù, ba kə mən wa jwɪan nə, də á mù, á nə ja funə zənzən á doni tə, Yu dàń wá zu aba də gànàn nətə? Á wà á waa ken Yu nə wuuu! ³¹ Á kùbè dànà ká pa twara ja aba, də ku tə, á nə wá dɔ́, də ku tə, á nə wá nyu, də ku tə, á nə wá zu á yura nə. ³² Tə wiən təntə yɪ ba tə, ba nə yəri Yu nə pìà tə, ba ba sìí. Yá á mù nyina Yu tə, v nə wulə Yu sàń nə,

yèé ku tə nə mə aba. ³³ Á kənə diàn á dí yáá, á pià Yu pàrì tə də v cígá tə, yá ku kwa nə, Yu wá pa aba tətə mama, tə nə mùrì aba. ³⁴ Á dànà ká pa twara ja aba də jwian yoo, jwian nə wá ja ku yoo, ku ja bà yiri. Dün mama də ku yoo!»

7

Á dànà ká bürì duən bura

(Likə 6.37-42)

¹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á dànà ká bürì duən bura, sə Yu də dàn ká bürì á bura. ² Yu wá bürì á də bura, ndə á nə bürì lià tə duən bura nətə. Won tə, á nə ja maŋa, á pın lià tə nə, ku mù nə Yu wá ja man, v pa á də nə. ³ Bèè nə pın, n ywàŋá gabiu tə, ku nə wulə n nubiu yii wa, yá n ga ba baŋa tə na, ka nə wulə n mù yii tə wa? ⁴ N dān wá twá nətə, n ma swìn n nubiu con, n wú: “Yá, sə à lı gabiu tə n yii wa”, n ga jə baŋa tə n tətə yii tə wa? ⁵ Níé bələ tíú! Dí yáá, n lı baŋa tə n yii tə wa. Ku kwa nə, n yíá wá na lá zəni, sə n ma lı n nubiu tə yii gabiu tə.

⁶ Á dànà ká pa wiən, tə nə ya Yu nyiən, kukuri nə, sə tə ma pìi tə dıŋı aba. Á dànà ká dıli á zanan twərən yáá nə, tə nə wá nuŋa tə, tə kə tə nəe dən yiri.»

Á jùná á nyina Yu

(Likə 11.5-13, 18.1-7)

⁷ Zwezi kúù swìn, v wú: «Á lwərə, yá ba wá pa aba! Á pià, yá á wá na! Á mà mimii nə, yá ba wá sùrí, ba pa, á zu! ⁸ LCígá, liù mama nə lòrì, ba wá pa wá. Liù mama nə pià, v wá na. Yá ba ga wá sùrí, ba pa liù tə nə, v nə mà mimii nə. ⁹ Á wàà nə wulə lá, v nə wá sè, v ti kapan v pa v biù nə, də v biù tə nə lòrì wodiu v con? ¹⁰ Nə à yèé v wá pa wá dən, də v nə lòrì wá

fəli? ¹¹ Á mù ləzwənwulunyina-ba, á nə yèé ka pa wozəŋə á bìsíná nə, ku dàń wá yà nətə ku pa á nyina Yu tə nə, ʋ nə wulə Yu *sàń nə, də á nə lòrì wá won? ʉ mù dàń wá pa aba wiən tə, tə nə ziən tə doni.

¹² Ku tə, á nə pià, sə ba fwa á yira, á də fwa ku á duən yira. Mə nətʋ nə Yu *nii tə, ʋ nə pɪn *Moyizə nə, saga tə, də Yu nii *sùsùnà saga tə, bɪrɪ, sə ba fwa.»

Mimii pɪpɪan

(Likə 13.23-28)

¹³⁻¹⁴ Zwezi kùb swìn, ʋ wú: «Mimifarʋ wulə, ku cwəŋə nə wala, ku twagu nə yɪ mwálí mwálí. Yá ku ja aba, ku vələ jítún bwálí nə, lià zənzən ga dáá ba nə twá ku. Mimii pɪpɪan də ga wulə, ku cwəŋə tə twagu nə cà. Yá ku mù nə ja aba, ku vɛli mu bwálí nə, ku nə ba zwè Yu con. Yá lià ga ba dáá, ba nə twá ku. Á dàń twá mimii pɪpɪan tə, á ma zu!»

Tùú bia nə bɪrɪ, ku yiri nə yɪ nətʋ

(Likə 6.43-45, 2 Timote 3.5-9, 2 Piyerə 2.1-3)

¹⁵ Zwezi kùb swìn, ʋ wú: «Á cia á tiàn nə də kunkun sùsùnà-ba! Ba wá bà á con ndə pee nə vɛli pee con, yá ba ga yɪ ndə buyurən nyankwan nə, tə nə wá ja pee tə. ¹⁶ Á wá twá ba tutunɛ nə, á ma lwarɪ ba. Ba kwe divən tiàn biá gəlu yuu wa naaa? Nə à yèé kapɪra casʋʋ yuu wa naaa? ¹⁷ Tɪzəŋu yàá zin bizəŋə. Yá tɪkukwɪn də yàá zin bia kukwɪnan. ¹⁸ Tɪzəŋu wàrì bia kukwɪnan ku zɪŋa, yá tɪkukwɪn də wàrì bia tə nə ziən, ku zɪŋa. ¹⁹ Tùú tə mama, ku nə ba bia tə nə ziən zɪŋa, yɪ ba wá gwəŋə ku, ba dɪ mən nə. ²⁰ Mə nətʋ nə, á wá twá, á ma yəni lià tə, ba nə yɪ kunkun sùsùnà tə.»

Á fwa ku tə, á nə swìn!

(Likə 6.46, 13.25-27)

²¹ Zwezi kùb swìn, ʋ wú: «Ku tà ba tə mama, ba nə boŋə nə “*Yuu-Tiu,

Yuu-Tiu”, nə wá zu Yu pàrì tə wa. Ku yi ba tə cici, ba nə fwa à nyina Yu fira tə, u nə wulə Yu *sàñ nə. ²² Yu bura tə diun nə wá yí, lià zənzən wá swìn à con, ba wú: “Yuu-Tiu, Yuu-Tiu, nə wà n yiri tə nə twá, nə ma swìn Yu nii sùràn, naaa? Nə wà n yiri tə nə twá, nə ma li *zinə lià yuu wa, naaa? Nə wà n yiri tə nə twá, nə ma fwa yomulan kapupu, naaa?” ²³ Ku kwa nə, à dàñ wá swìn də ba nəpon nəpon, à wú: “À mù wà aba yəni, abada. Á vələ kwa à səpuni nə, á mù yokukwınan-ba!” »

Pìù yuu diè də kasıv yuu diè yoo

(Likə 6.47-49)

²⁴ Zwezi kúbə swìn, u wú: «Ku mù nə pın, liù tə mama, u nə cuga à sùràn tə, u ga twá tə nii nə, u wá yà ndə wubuŋa tíú nə, u nə lwè u diè pìù yuu wa. ²⁵ Dwà nəfaru nə twi, bun sú tə palı. Dwavuv nəfaru tə fıru diè tə, yá ka wà twı, ka dəkuu nə zıga pìù yuu wa yiri. ²⁶ Yá liù tə, u nə cuga à sùràn tə tə, à nə swìn síún, u ga ba tə nii nə twá, u wá yà ndə ləyigə nə, u nə lwè u diè kasıv yuu wa. ²⁷ Dwà nəfaru nə twi, bun sú tə palı. Dwavuv nəfaru ma fuli, ku zıgı ka diè tə nə, ka lán ka tu, bccc! Ka cùgù míámíán.»

²⁸ Máná tə wa, Zwezi nə swìn tə yìèn təntə, u zwè, ku gwárí lià tə zənzən də ku kàrà təntə yiri. ²⁹ Ka də Yu nii *yənu tián tə kàrì tə nə tà nədu yiri. Zwezi kàrà tə yà bıri də, Yu nə ken diàn u jun wa, sə u swìn tə sùràn təntə.

8

Zwezi zwè bəe don dayan

(Marəkə 1.40-45, Likə 5.12-16)

¹ Zwezi nan paan yuu, u cú. Yá laluv dàñ púé u kwa. ² Ku máná tə wa, də nən dayaru don nə u twi, u tu u yáá con, u ga wú: «*Yuu-Tiu, də n nə swə, n wáá n pın à dayan*f1* tə zwè, sə à də jì ləzwənzəŋu.» ³ Zwezi ma te u

jun, v dwen v yira, v ga wú: «À swə, n dayan tə zwè!» Lala də v dayan tə zwè. ⁴ Zwezi ga swìn v con, v wú: «Ja n nii zəni! Dàn ká swìn ku liù con. N dàn nə vəli, n buri n tiàn *Zwifə-ba Yu *jonwanu tə. N dàn ga pa wiən tə, v nə wá ja fwa *jonj tə, ndə Yu *nii tə, v nə pin *Moyizə nə, nə buri Yu sagi tə wa, sə dayaran pa, də ba dayan tə nə zwè. Ku mù nə wá buri də, n dayan tə cígá zwè.»

Zwezi zwè pamanu yuu tíu don tutunbiu yayıgu

(Likə 7.1-10)

⁵ Máná tə wa, Zwezi nə zwı Kaperənayimə, *Romə-ba pamana bíi yuu tíu don twi, v lòrì wá sánú, ⁶ v wú: «*Yuu-Tiu, à tutunbiu tégé sán nə, v nandəe tıga, v ga dé càn zənzən.» ⁷ Zwezi ma swìn, v wú: «À wá va, à zwè v yayıgu tə.» ⁸ Pamana yuu tíu tə ma swìn, v wú: «Yuu-Tiu, à jun mùrì, sə n zu à diè wa. N dàn pa nii cici, yá à tutunbiu tə yayıgu tə wá zwè. ⁹ À də tətə yi lià duən nə ti nə, à də ga ti pamana duən. À nə swìn pamanu tə don con, à wú: “Vəli!” U wá va. À nə bon wà don, à wú: “Bàá!” U wá bà. Yá à nə swìn à tutunbiu con, à wú: “Fwa ku tə!” U wá fwa ku.»

¹⁰ Máná tə, Zwezi nə nì tə sùràn təntə, tə poli v pùé zənzən, v ga swìn ba tə con, ba nə twá v nə, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Liù təló *Yızərayelə luu nii tə wa, v nə ken v waa Yu nə, ndə bəe wà tə nə. ¹¹ À mù nə tə swìn ku, á con nə: Lià zənzən, ba nə tà *Zwifə-ba, ndə Romə-ba pamana yuu tíu wà tə nə, wá nan yu yiptan con də yu yizwıa con, ba bà ba jèń Yu pàrì tə wa də *Abərahəmə də *Yızakə də *Zwakəbə. ¹² Yá Yızərayelə lià tə, Yu *sán tə yà nə kwən, ku tún ba nə, wá na də, ba dılı ba kàrá wa yikunu tə wa. Ku bwálí təntə wa, ba wá bubwi, ba ga dıja ba jıfwı ba fıfaga.»

¹³ Zwezi dàn ma swìn pamana yuu tíu tə con nə, v wú: «Vəli n bwálí! Yoo tə n nə lòrì, ku wá tun, n nə ken n waa à nə, tə yırı.» Yá mə ku mù máná

təntə wa nə, pamana yuu tíú tə tutunbiu tə nɪ v tiàn.

Zwezi zwè Piyerə tinkan yayıgu

(Marəkə 1.29-34, Likə 4.38-41)

¹⁴ Ku kwa nə, Zwezi vələ Piyerə sàń. Máná tə wa, v nə zua Piyerə diè, v nɪ də, waran jə Piyerə tinkan, v ga tógá. ¹⁵ Zwezi dwen v juun nə, yá waran tə zwè, v ga nyí v zàn lala, v wulə v tanɪ, sə v ma lɪ Zwezi vəri.

¹⁶ Máná tə, dədəni nə yí, ba ja lià zənzən, *zinə nə wulə ba yuu wa, ba bà Zwezi con. U nii sugu cici nə ken tə zinə təntə mama cwəŋə nə, yá yayıran tə tiàn mama ga zwè. ¹⁷ Mə ku twá nətu, Yu nii *sùsùnù *Ezayi nii tə ma sú, ndə v nə swìn, v wú:

«U mù nə jon nə càn, də nə yayıran mama v zɪn.»

Ba tə ba nə pià, sə ba twá Zwezi nə yoo

(Likə 9.57-62)

¹⁸ Zwezi nɪ də laluv twá v kwa. U dàń ma pa nii v karbia tə nə, sə ba bun munaa tə bəbərɪ tə don nə. ¹⁹ Ku máná təntə wa, Yu nii *yənu tíú don ma fàrú v yí v yira, v ga swìn, v wú: «Karnyina, à mù wá twá n nə, bwálí mama, n nə vələ.» ²⁰ Zwezi ma le wá, v wú: «Ciləcərən jə tə buran tə zwɪ, zənbii də ma jə tə pwalan, yá *Ləzwənə-Biu*fɪ* tə mù ba bwálí ja, v nə wá kwálí v yuu lá.» ²¹ U karbiu don də ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, pa nə cwəŋə, sə à dó yáá à va à gùrì à nyina, sə à ga fwa v luə.» ²² Zwezi ma le wá, v wú: «Twá à nə, n ga yá tɪga tə tiàn, ba nə ba mu tə, ku nə ba zwè Yu con jə, gùrì ba tɪga.»

Zwezi pɪn, munaa vuɪ nəfarɪ zɪgɪ

(Marəkə 4.35-41, Likə 8.22-25)

²³ Ku kwa nə, Zwezi də v karbia tə dīgà níá yuu bori wa, sə ba bun vən tə don nə. ²⁴ Naa nədu, vuɪ nəfarɪ nə ku zàn, ku ja níá tə, ku mà ku pwí níá

yuu bori tə yuu nə. Yá Zwezi mù yà dwè. ²⁵ U karbia tə dàń ma yí v yura, ba zìn wá, ba ga wú: «*Yuu-Tiu, jon nəba, nə pìà, sə nə tì!» ²⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Bèè nə pìn, fən jə aba nətu? Á ba á waa kəni à nə wuuu, naaa?» U ma zàn, v baa vu v tə, də muna tə nii nə. Tə dàń ma zıgı. Yá bwálí tə me ken siiii. ²⁷ Ku gwárí lià tə mama, ku bwálí tə wa, ba ga bwe ba tiàn, ba wú: «Wàà nə yì bæ wà tə? U tà ndə lià me nə! Vu də muna me zìlí v nii!»

Zwezi lı zinə bara bələ yuu wa

(Marəkə 5.1-20, Likə 8.26-39, 1 Zwan 3.8)

²⁸ Ku kwa nə, Zwezi galı muna tə, v le v zu Gadara nagwanaa wa. Ku máná tə wa, də nèn bara bələ *zinə nə jə, ba twi ba jəri Zwezi. Ba mù bara təntə yà yì ba wulə pìràn buran wa, ba nə kua, ba ma kəni tıga. Yá liù də mama yà kwàrí ku bwálí təntə wa v twá ba yırı, ba yà nə tuja yolwan zənzən yırı. ²⁹ Ba dàń ma bubwi, ba wú: «Yu-Biu, bèè nə n pìà də nəba? Ku yì n twi, sə n kə nəba càn wa, də ku máná tə wà yí, naaa?»

³⁰ Twərən zənzən yà wulə yáá nə, tə dé wodirən. ³¹ Zinə tə ma lòrì Zwezi, tə wú: «Də n nə wá dıja nəba, sə n yá, sə nə va nə zu twərən tə.» ³² Zwezi ma le tə, v wú: «Á vələ!» Tə dàń ma nan tə yá ba bara bələ tə, tə ga va tə zu twərən tə wa. Lala, twərən tə dəru, tə bəbəli paan tə yuu, tə tu muna tə níá tə wa, tə tı.

³³ Twərən nəcıra tə dəri, ba va tu tə wa. Ba vəli, ba man ku tə mama, ku nə yí ba, də ba mù bara bələ təntə. ³⁴ Tı tə tiàn mama dàń nan, ba va ba jəri Zwezi. Yá ba nə twi, ba na Zwezi, ba dàń lòrì wá, sə v nan, v yá ba tu tə nə.

9

Zwezi zìn gwànú don

(Marəkə 2.1-12, Likə 5.17-26)

¹ Zwezi kúbù pìí v zu nía yuu bori tə, v bun munaa tə, v va v yí v tətə tuw Kaperənayimə. ² Ba jun gwànú don, ba bà v con titav wa. Mánjá tə, Zwezi nə nɪ də, lià təntə ken ba waa v nə, v swìn gwànú tə con, v wú: «À dabɛɛ, pa n jun dân! À kwen n cuna tə, à li n mù də Yu pwéré wa.» ³ Ku mù təntə yiri, Yu nii *yənu tián duən dân swìn ba waa con, ba wú: «Bɛɛ wà tə swìn, v twin Yu!»

⁴ Zwezi nə lwarɪ ba pubuɪ tə, v dân bwe ba, v wú: «Bèè nə pɪn, á ma jə pubuɪ tətə yiri á waa nə? ⁵ Ku kwà nə yi mwálí, ku doni ku don, də à nə swìn, à wú: À kwen n cuna, à li n mù də Yu pwéré wa, nə à yèé də à nə wú: Zàn yu nə, n va! ⁶ À yi à pià, sə á yəni də, Yu ken diàn *Ləzwənə-Biu*f1* jun wa, tia yuu wa yəbə, sə v kwen cuna, v li lià də Yu pwéré wa.» V dân ma swìn gwànú tə con, v wú: «Zàn yu nə, n ti n titav tə, n va n sàń!» ⁷ Bɛɛ tə nyí v zàn, v vələ v sàń. ⁸ Mánjá tə, laluv tə nə nɪ ku nətu, fən zwa lià tə. Ba dân ga wulə ba pɪn dun Yu nə, v nə ken diàn nətu ləzwənə də nyan don jun wa.

Zwezi bon Matie, sə v twá v nə

(Marəkə 2.13-17, Likə 5.27-32, Matie 4.18-22)

⁹ Zwezi nə kèn v vələ yáá, v nɪ bɛɛ don, ba nə bonə Matie*f1*, də v jèé v jonə lanpoo v tètúnán diè wa. Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zàn n bà, n twá à nə!» Matie ma zàn, v twá v nə.

¹⁰ Zwezi də v karbia tə vəli Matie sàń. Ba nə wulə v diè wa, ba dé mánjá tə wa, lanpolina kapuvu duən, də cuna lià tə duən də twi, ba yà wulə ba dé də ba. ¹¹ *Farızian-ba tə nə nɪ ba nətu, ba dân bwe Zwezi karbia tə, ba wú: «Bèè nə pɪn, á karnyina tə ma dé də lanpolina də cuna lià tə?»

¹² Zwezi nə nɪ ku, v le ba, v wú: «Lià tə, ba yira nə zurə nə ba dimuturu pià. Ku yi yayıŋa nə pià dimuturu.» ¹³ Zwezi ma kúbù swìn, v súde lá, v wú: «Á vələ, á pià Yu sagi tə wa yoo tə dèn, ku nə wú: “À swə, sə á dəri duən

yinəgə zənzən, à ba á *jonj won pìà.” Cígá, ku tà à twi, sə à bon cígá tián, ku yí à twí, sə à bon cuna là tà.»

Zwezi buri kàrà nədun nivori yuu wa

(Marəkə 2.18-22, Likə 5.33-39)

¹⁴ Zwan*f1* karbia twi Zwezi con, ba bwe wá, ba wú: «Bèè nə pín, nə mù də *Farızian-ba tə yáá vwe nə níó, yá n mù karbia tə ga ba ba níó vwe?»

¹⁵ Zwezi ma le ba, v wú: «Bee nə pìà v vwa v kan fúró, v dabara yáá bà, sə ba twá ba dó fúró tə diŋə tə. Á buŋa də, ba wá vwe ba níó, ba dàn ká dó wodiú tə, yá fúró bee tə ga wulə də ba, naaa? Yá mánjá dàn wá bà, fúró bee tə bá ya lá. Ku mù mánjá təntə wa, ba dàn wá vwa ba níó.

¹⁶ Liù təló, v nə wá tì gantwandun, v ma pú gangwuru, gantwandun tə nə wá vuri gangwuru tə vàn don yiri, yá ku buu tə dàn wá doni dí yáá tə tətə.

¹⁷ Ba ma ba swana tə nə wulə tə zaŋa lwé ba kəni purə*f1* nədwara wa. Ku nətu tə nə fwa, purə tə wá pwin. Swana tə mama wá lwá tia, yá purə tə wá va bwàná. Ba me, sə ba kə swana tə nə wulə tə zaŋa purə nədvra wa, sə swana tə də purə tə me dàn ká cùgù.»

Zwezi bwin bùá don, v ga zwè kan don yayıgu

(Marəkə 5.21-43, Likə 8.40-56, Zwan 5.21, 28)

¹⁸ Də Zwezi tə nə zıga lá, v swìn tə sùràn təntə *Zwan-Batisə karbia tə con, *Zwifə-ba *jéré diè yuu tíú don twi, v tu Zwezi yáá con, v ga wú: «À bùá tıga, ku nə díán mancın. Yá n ya bà, n tún n jìàn v yuu wa, sə v mu pìí ku ya luu.» ¹⁹ Zwezi də v karbia tə ma zàn ba pú v kwa.

²⁰ Ku mánjá tə wa, kan don yin lá, v tànjá nə twi, ka ba zıga, ku nə yí bina fugə bələ. U ma twá Zwezi kwa, v fàró v yí v yıra, v ga dwen v gànè nii nə. ²¹ Kan tə yà swìn v waa con: «À nə ken cígá, à dwen v gànè tə cıci nə, à yayıgu tə wá zwè.» ²² Zwezi nə pìí v vəvəri, v na wá, v swìn, v wú: «À

nakua, dân n jìàn! N ken n waa à nà, ku mù nà pùn, n na yazurə.» Də naa nədu, kan tə yayıgu tə zwè.

²³ Zwezi ma kèn, v yí jéré diè tə yuu tíú tə sàń. Ku máná tə wa, də wuwurə də laluv, ba nə bubwi, yà súá lá nà. Zwezi ma swìn, v wú: ²⁴ «Á naŋa lá nà, bùá tə wà tı, ku yı v dwè.» Llà tə dân yà ma wulə ba muŋa Zwezi. ²⁵ Máná tə wa, ba nə lı laluv tə kàrá wa, Zwezi zua diè tə wa. U jun bùá tə jun nà, bùá tə ga nyí v zàn. ²⁶ Ku mù yoo təntə kúù súá tia mama.

Zwezi súrí lilirən bələ yía

(Marəkə 8.22-26, 10.46-53)

²⁷ Máná tə, Zwezi nə nan *Zwifə-ba *jéré diè yuu tíú tə kàrá wa, v vırı, lilirən bələ duən dəri, ba pú v kwa, ba bubwi, ba wú: «Pìú *Davidə nàú, dəri nə yinəgə!» ²⁸ Zwezi nə yí sàń, máná tə wa, lilirən tə fàrú ba yí v yıra. U dân ma bwe ba, v wú: «Á pùn cígá də, à wàá ku yoo tə à tuŋa naaa?» Ba ma le wá, ba wú: «Awo, *Yuu-Tiu.» ²⁹ Zwezi dân ma dwen ba yía nà, v ga swìn, v wú: «Ku nətu tə wá twá á nà ken á waa à nà, ku ma tun.» ³⁰ Lala də ba yía tə súrí, tə na lá. Zwezi ma dù sú ba nii nà, v wú: «Á cuga zəni, á dânà ká pa liù mama nì ku.» ³¹ Yá ba tə vəli, ba swìn Zwezi yoo, ba sú tia mama.

Zwezi pın bəru nii pórí

³² Máná tə wa, Zwezi nə vırı, ba jun bəru, ba bà v con. Bəru tə yà wàri v swìn, *zini yà nə bəbəni wá yırı. ³³ Zwezi ma lı ku mù zini təntə, bəru tə nii ga pórí, v wulə v swìn. Ku yoo tə yà gwári llà tə, ba dân ga swìn, ba wú: «Nə tə wà ku tə don nı *Yızərayelə luv nii wa!» ³⁴ *Farızian-ba dân ma swìn, ba wú: «Ku yı zinə yuu tíú tə nə pın wá nii, v ma lı zinə tə!»

Zwezi dəri llà tə yinəgə

(Matia 4.23-25, Marəkə 6.34, 3.7-12)

³⁵ Zwezi jiru tufaran tə də tian tə mama wa, v swìn Yu suywánǵ tə. U biri də, Yu wá dé v pàrì là mama yuu wa. U yàá zwì v kàrì *Zwifə-ba *jǵrə dì tə wa. Yá v ga zwè yayıǵa yayıran yiri mama, v ga pın yazurə ba tə nə, ba nandaran nə wà cé. ³⁶ U nə nı là tə, ba yinəǵə jın wá, là tə jìàn yà nə ǵwàrì, ba pwíí ga cùǵè tə yırì. Ba yà yì ndə pee nə, tə nə ba payırv jə. ³⁷ U dàń ma swìn v karbia tə con, v wó: «Kárá tə wiən bıǵa zənzən, yá tütònà ga ba dáá. ³⁸ Á dàń wá lòrì kárá tə tíú, sə v tun tütònà, sə ba za v wiən tə.»

10

Zwezi kúrí v tuntuna fugə bələ tə

(Marəkə 3.13-19, Likə 6.12-16)

¹ Dun don nə, Zwezi bon v karbia fugə bələ tə, sə ba bà, sə v ken diàn ba jın wa, sə ba wàní ba lı *zinə. Yá ba ga zwè yayıǵa yayıran, ba ga pın yazurə ba tə nə, ba nandaran nə wà cé. ² U karbia fugə bələ tə, ba nə yì v *tuntuna, tə yıra nə nətən:

Ba təntən liù nə yì Simon, ba nə boǵə Piyerə, də v nubiu Andəre.

Kv sùrí Zwakə də v nubiu Zwan nə, ba nə yì Zebede bia.

³ Kv sùrí Filipə də

Barətelemi

də Toma

də Matia, v nə yì lanpolıv.

Kv sùrí Aləfe bìú Zwakə də Tade,

⁴ də Simon tə, ba nə boǵə “Kananitə*f1*.”

Kv sùrí Yisəkariyǵtə Zwidasə, v nə jın Zwezi v pa v duǵa nə.

Zwezi tun ba tuntuna fugə bələ tə

(Marəkə 6.7-13, Likə 9.1-6, 10.1-12)

⁵ Zwezi tun ba *tuntuna fugə bələ tə, v ga pa ba nii, v wú: «Á dànà ká va lià tə, ba nə tà *Zwifə-ba con, nə à yèə Samari tián tian tə wa. ⁶ Á vələ *Yızərayələ lià tə cici con, ba nə nyin ndə pee nə, tə nə jén. ⁷ Á vələ, á swìn ba con də, máná tə bwələ, sə Yu dé v pàrì tə lià tə mama yuu wa. ⁸ Á pian yayıja yayıran zwè, á bwien tıga, sə á zwè dayaran dayan, sə ba jì ləzwənzəŋə, á ga lı *zinə lià yuu wa. Á pian tutu, ba nə pun aba tutu yırı. ⁹ Á dànà ká ti síán, nə à yèə wárú, nə à yèə səbimını á ganjıga wa. ¹⁰ Á dànà ká ti lòò, nə à yèə gànù don, á súrí ku tə nə, á nə zua. Á dànà ká ti natura duən, nə à yèə daduu, tutunu nə wá na v nii wodiu yırı. ¹¹ Á nə yí tıfaru, nə à yèə tibiə, sə á pià liù tə, v nə me, á zuri ku tíú bwálí nə, ku ja vələ á viru. ¹² Diè tə, á nə zua ka wa, sə á jun lià tə, ba nə wulə ka wa. ¹³ Də ka mù diè təntə lià tə nə sè ba jon aba, sə Yu pa á jònà tə pa ba bicanı siá. Yá ba nə vıga aba, sə ku tə Yu nə pun tə, pií ku bà á con. ¹⁴ Ku nə yı diè wa, nə à yèə tuu wa, ba nə vıga, sə ba pa á zu, nə à yèə, sə ba cugu á sùràn tə, á virə ku bwálí tə nə, á ga zwarı á nɛɛ purən*f1* á lwá ba yuu wa. ¹⁵ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ku mù tuu təntə bura tə bürò diun nə, *Sodəmə də Gomərə lià bá na càn ndə ku tuu tə tián nə.»

Wuwalu tə nə biàn

(Marəkə 13.9-13, Likə 12.11-12, 21.12-17)

¹⁶ Zwezi kúò swìn, v wú: «Á cuga zəni! À tuja aba ndə pee nə, buyurən nyankwan tətəŋi wa. Ku mù təntə yırı, á cia á tián nə ndə dija nə, sə á ga yà sənəwen ndə gunponi nə. ¹⁷ Ba wá ja aba, ba va lià tə nə bürì bura yáá con. Yá ba ga wá mà aba də fıfıran *Zwifə-ba *jéré dii tə wa. Ku mù nə pun, á cia á tián nə də lià tə. ¹⁸ Ba wá ja aba, ba va pègá tə, də yáá tián tə, piú nəfaru tə nə lı v tın con, à mù Zwezi yırı. Ku nətu tə wá tun, sə ku ma bırı ba tətə, də dwíé tə duən mama luv mama wa, ba nə tà Zwifə-ba, ku tə, Yu nə fwa. ¹⁹ Yá ba nə jun aba, ba va lià tə nə bürì bura yáá con, á dànà ká

pa ku tɛ, á nɛ wá swìn twara ja aba. Ku mánjá tɛ wa, Yu nɛ wá kɛ ku tɛ, á nɛ mɛ, sɛ á swìn, á nii wa. ²⁰ Ku tà á mù nɛ wá swìn, ku wá yà á nyina Yu *Siɲu tɛ, ku nɛ wulɛ dɛ aba, nɛ wá swìn ku pa aba.

²¹ Lià wá ja ba nubia ba pa, sɛ ba gu, yá bia nyina-ba dɛ wá tun ku nyinyiga dɛ ba bia. Bia wá zàn, ba zigi ba nyina-ba nɛ, ba gu ba. ²² Lià tɛ mama wá dún aba à mù yiri. Yá liù tɛ, ɔ nɛ wá ja pínú, ɔ zigi ɔ diàn ku yoo tɛ, ku va ku zwè, ku tíú wá na mu tɛ, ku nɛ ba zwè Yu con. ²³ Ba nɛ fɛfin aba tiu wa, sɛ á dɛri á nan á va ku don. Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Á bá wàní *Yizərayelə tian tɛ mama, á va, dɛ *Ləzwənə-Biu tɛ wà pìí ɔ bà.

²⁴ Karbiu tɛlɛ, ɔ nɛ dwə ɔ karnyina. Tutunbiu tɛlɛ, ɔ nɛ dwə ɔ yuu tíú. ²⁵ Yá karbiu nɛ yi ndɛ ɔ karnyina nɛ, ku cici mɛ. Tutunbiu dɛ nɛ yi ndɛ ɔ yuu tíú nɛ, ku cici mɛ. Yá ba nɛ jin diè tíú, ba bon Beləzebilə, ba wá pa yira tɛ nɛ dwə nɛtu ɔ diè lià nɛ!»

Liù tɛ, á nɛ mɛ, sɛ á dɛri ɔ fən

(Likə 12.2-7)

²⁶ Zwezi kúù swìn, ɔ wú: «Á dànà ká dɛri ləzoni! Ku tɛ mama nɛ sègè nɛ wá nan poni nɛ yiri. Yá ku tɛ nɛ yi diè yoo wá nan kàrá. ²⁷ Ku tɛ, à nɛ swìn á con yikunu wa, sɛ á swìn ku yicau wa. Ku tɛ, ba nɛ susuni á zian wa, sɛ á cèrí ku dəyun wa. ²⁸ Á dànà ká dɛri ba tɛ, ba nɛ wàá yira tɛ cici ba gwi, ba ga wàri jèré tɛ won ba fwa. Yá á dərɛ liù*f1* tɛ mù, ɔ nɛ wàá á yira tɛ, dɛ á jèré tɛ ɔ cùgà mən diè wa. ²⁹ Ba ba zənbitlɛ bələ yoli səbilugu nədu, naaa? Yá ka nədu tətə wàri tia ka twɛ, dɛ á nyina Yu nɛ wà nii pɛn. ³⁰ Yá Yu gəlì á yukuran tɛ mama á yuu wa. ³¹ Á dànà ká pa fən ja aba. Á kúkwà zənbii tɛ nɛ dáá.»

Liù tɛ Zwezi nɛ yèé

(Likə 12.8-9)

³² Zwezi kúbè swìn, v wú: «Lìù tə mama, v nə wá swìn lià yáá con də, v yəə à mù Zwezi, à də wá buri à nyina Yu, v nə wulə Yu *sàń nə, də ku tíú yi à mù cígá nə ti wá. ³³ Yá liù tə, v nə buri lià yáá con də, v yəri nə, à də wá buri à nyina Yu yáá con, v nə wulə Yu sàń nə, də à də yəri wá.»

Zwezi yi pwia liù

(Likə 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Á dànà ká bún də, ku yi à twí, sə à kə bican siə tia yuu wa. Ku tà à twi ku mù yiri, ku yi kwatara siú nə, à ja bà. ³⁵ À twi, sə à kə pwia lià pwéré wa: Sə biú zigi v nyina nə, sə búa zigi v nuu nə, sə bikini zigi v bari nuu nə. ³⁶ Liù duŋa wá yà v diè lià. ³⁷ Liù tə, v nə swə v nuu də v nyina v doni nə, ku tíú tə wà mɛ, sə v ya à karbia tə wa liù. Liù tə, v nə swə v biú, nə à yəə v búa v doni nə, ku tíú tə wà mɛ, sə v ya à karbia tə wa liù. ³⁸ Liù tə, v nə pià, sə v twá nə, ku tíú mɛ, sə v sè v dá càn də nə, ku ja vɛli v tian dagarv yuu wa. Ku nə tà nətu, v wà mɛ, sə v ya à karbia tə wa liù. ³⁹ Liù tə, v nə pià, sə v jon v mu tə, v wá kwìn ku nə. Yá liù tə, v nə wá kwìn v mu tə nə, à mù yiri, v wá na mu, ku nə ba zwè Yu con.»

Yu ŋwírán

(Marəkə 9.41)

⁴⁰ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Lìù tə, v nə sè aba, ku tíú sè nə. Yá liù tə, v nə sè nə, ku tíú sè liù tə, v nə tun nə. ⁴¹ Liù tə, v nə jun Yu nii *sùsùnnè tə zəni, v nə yi Yu nii sùsùnnè yiri, Yu wá pa wá Yu nii sùsùnnè ŋwírán. Yá liù tə, v nə jun cígá tíú zəni, v nə yi cígá tíú yiri, Yu wá pa wá cígá tíú ŋwírán.

⁴² Liù nə kwán nazunə wùrú zuŋa tətə, v pa à karbiu tə don jumurinyuga tətə nə, v nə yi à karbiu tə yiri, cígá mama, à mù nə swìn ku á con: U bá kwìn v ŋwírán nə Yu con.»

11

¹ Máná tə wa, Zwezi buri kàrà təntə v karbia fugə bələ tə nə, v zwè, v dān le v va, sə v kàrì Yu sùràn tə nə yì nətə, v buri lià tə nə, ku mù nagwanaa təntə tian tə wa.

Zwan-Batisə tun v karbia tə Zwezi con

(Likə 7.18-35, Zwan 5.35-36)

² Ku máná təntə wa, də Zwan*f1* wulə bán diè wa. U zigi v bán diè tə wa, v nì də, ba swìn Zwezi-*Kərisə tutuŋi tə yoo. U dān ma li v karbia tə duən, sə ba va ba bwe Zwezi, ba jón: ³ «N mù nə yì liù tə, Yu nə swìn də, v wá bà, nə à yèó nə mɛ, sə nə diàn v don?» ⁴ Zwezi ma le ba, v wú: «Á vələ á man á buri Zwan nə ku tə, á nə nì, á ga na də, à fwa: ⁵ Lilirən yíá sùrí, gwàní vèli, dayaran dayan zwè, ba ga jì ləzwənzəŋə, zibuŋa zian sùrí, tuga bwin ba naŋa. Yá zura də ga nən Yu suywánú tə. ⁶ Pupwən lià nə ya lià tə, ba nə bá vi nə, ba dugu ku tə yiri, à nə fwa.»

Máná tə wa, Zwan karbia tə nə vií, Zwezi zàn v wulə v swìn Zwan yoo, v buri laluv tə nə, v wú: ⁷ «Ləzwənyiri nətə nə, á vèli á balı kasɔɔ lanworu tə wa? Ku tà liù tə, v nə nyin ndə mancanı nə, vuv nə vuvugə. ⁸ Ləzwənyiri nətə nə, á dān vèli á na? Ku tà liù tə, v nə zua ganmɔla. Ba tə, ba nə zwı ganmɔla, tà ba wulə pègá diè wa naaa? ⁹ Ləzwənyiri nətə nə, á dān vèli á na? Ku tà Yu nii *sùsùnù, naaa? Awo! À mù nə swìn ku á con də, ku liù təntə dwə Yu nii sùsùnù tətə. ¹⁰ Ku liù təntə yoo púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: “Nən, à mù Yu nə tun à tutuv, sə v dé n yáá, sə v kwen n cwəŋə tə v pa mú.” ¹¹ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Luv ləzoni wa, ba nə liri, liù wà lá yun, v nə doni Zwan-Batisə. Yá liù tə, v nə yì ləzoni tə mama nəmanbiə Yu pàrì tə wa, tə dwə wá. ¹² Ku nə zigi Zwan-Batisə máná tə wa, ku ja bà zən, lià pià, sə ba dé Yu pàrì tə ba pa ba tiàn nə də diàn. Yá ku yì

lìa tǝ, ba nə yɪ diàn tián nə nɪ kʊ. ¹³ Yu pàrì tǝ yoo dí yáá kʊ pópúní Yu *nii tǝ, v nə pɪn *Moyizə nə, sagɪ tǝ wa. Yu nii sùsùnà tǝ mama ga swìn kʊ yoo, kʊ ja bà kʊ yí Zwan mánjá tǝ. ¹⁴ Də á nə pià, sə á sè à nii, Zwan yɪ kʊ mù Eli tǝ, ba nə dí yáá ba swìn v yoo. ¹⁵ Lìù mama dǎn mɛ, sə v kǝ diàn, v sùrí v zian, v cuɣv zəni!»

¹⁶ Zwezi ma kúbè swìn, v wú: «Zèn ləzoni tǝ yɪ à wá tì ba, à ma man də bè? Ba nyɪn ndə bìsíná nə, ba nə jǝé yǝə kanporu wa, ba ga boŋə duən, ba wú: ¹⁷ “Nə wúrú wii nə kǝ á nə, sə á sa, á ga wà sè! Nə nun pucvɪ nuɲi nə pa aba, á ga wà kwi!” ¹⁸ Mə zèn lià tǝ də yɪ nətv. Zwan nə twi, v ma ba wodiɪ nəzəŋu dé, v ga ba swana nywìn, ba swìn, ba wú, də *zinə nə jǝ wá. ¹⁹ Kʊ kwa nə, *Ləzwənə-Biu*f1* tǝ nə twi, v mù ma dé wodiɪ nəzəŋu, v ga nywɪn swana, ba kúbè swìn, ba wú: “Nǝ́, bɛɛ wà tǝ, v yoyuu nə yɪ ka dé, də ka nyɪn swana, ka sú. V yɪ lanpolɪna tǝ də cuna lià tǝ dabɛɛ!” Yá wubuŋa tíú yɪ v yàá twá v yofwəŋa nə, v ma bɪrɪ də, v jǝ wubuŋa.»

Tian tǝ, tǝ lià nə vɪga Zwezi

(Likə 10.13-15, 12.47-48)

²⁰ Zwezi dǎn wulə v caga lià tǝ nii nə, v nə tun v yomɪlan tǝ zɪnɪ ba tian wa, ba ga wà ba kwa vǝvəri, ba ma sá ba cuna tǝ yɪrɪ.

²¹ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Yomɪlan tǝ, tǝ nə fwa á pwéré wa, yiri yà nə fwa Tirə də Sidon tian tǝ wa, tǝ tian tǝntə lià yà wá zu pucvɪ ganan, ba ga pìrì ba yɪra də tònù. Kʊ mù nə pɪn, càn wá tu á mù Korazɪn tián yuu wa! Kʊ mù nə pɪn, càn wá tu á mù Betəsayɪda tián yuu wa! ²² Mə kʊ mù nə pɪn, à swìn kʊ á con: Bura tǝ bǝrù dun nə, Tirə də Sidon tián càn ba yí á mù tian bələ tǝntə lià. ²³ Sə á mù Kaperənayimə tián, á buŋa də, á yuu wá dwen yu nə, naaa? Abada! Yomɪlan tǝ, tǝ nə fwa á pwéré wa yiri, yà nə fwa *Sodəmə wa, Yu yà bá cǝgù kʊ tuw tǝ. Kʊ mù nə pɪn, á wá mùrì, á cú á yí mən diè. ²⁴ Mə kʊ mù nə pɪn, à swìn kʊ á con: Bura tǝ bǝrù dun nə wá

yí, á wá dó càn, á doni Sodòmə tián.»

Bìcan sìé yoo

(Likə 10.21-24, 1 Korəntə tián 1.26-29)

²⁵ Ku mánjá tə wa, Zwezi swìn Yu con, v wú: «À nyina tə, n nə ti lanworu də tia, à kəni n lèè. N biri yìèn tətə lià tə nə, ba nə mun ba tián. Yá n ga sègè tə ba tə nə buŋa də, ba yi wubūŋa də yənu tián yáá nə. ²⁶ À nyina, n mù cígá nə swə, sə ku nətu tə tun.»

²⁷ Zwezi kùb swìn, v wú: «À nyina Yu ken wiən tə mama à juun wa. Liù mama yəri Yu-Biu*f1* tə, də ku nə tà à nyina Yu tə. Liù də mama ma yəri à nyina Yu tə, də ku nə tà Yu-Biu tə, də liù tə, Yu-Biu tə nə swə, sə v sùrí v yía v biri wá.

²⁸ Á biàn à con, á mù lià tə mama, á nə zín á yun zila á gwàrì! Yá à wá pa aba sìé. ²⁹ Á yá, sə à kə aba cwəŋə nə, ndə nian nə, tə tíú nə ken dau tə bian nə, v vaŋa, à nə yi pubwanu, də ka mun tián nə à jə tə yiri. Á ga wá na sìé á pa á tián nə. ³⁰ À bian dau tə, ku nə wá kə aba cwəŋə nə, tə ba dun jə. Yá ku zɪŋu ga ba cà də.»

12

Zwezi nə ti sìé dun tə

(Marəkə 2.23-28, Likə 6.1-5)

¹ Dian təntə nii nə, Zwezi də v karbia tə twá kárí wa, ba kèn *Zwifə-ba *sìé dun nə. U karbia tə kén muna yun, ba duŋi, niən yà nə jə ba yiri. ² Ku mánjá tə wa, *Farızian-ba nə ni ku nətu, ba swìn Zwezi con, ba wú: «Nèń, n karbia tə nə fwa ku tə, ku nə wà mɛ, sə ba fwa sìé dun nə.»

³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á wà Yu sagi tə kàrì, á na ku tə, pìú *Davidə tətə nə fwa dun don nə, də v kwa lià tə, də niən nə jun ba, naaa? ⁴ U zua

Yu *diè tə wa. Yá v m̀ də v kwa lià tə dí dipen tə, ku nə wulə Yu diè tə wa, ku yà ga wà mɛ, sə ba d́ ku. Yá nə Yu *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, yà ga pa cwəŋə Yu *joŋwana tə cɪcɪ nə, sə ba m̀ nə d́ Yu diè dipen təntə.
⁵ Nə à yə́, ku yɪ á wà Yu nii tə, v nə pɪn Moyizə nə, sagɪ tə kàrì, á na də, Yu joŋwana tə ba siè dun tə nii zìlì, ku ga tà cuna ba tun Yu yáá con, də t̀t̀nán tə, ba nə tuŋa Yu diè tə wa, ku dun təntə nə, naaa? ⁶ Yá à m̀ dān nə swìn ku á con də, won don wulə yəbə, ku nə dwə Yu diè tə. ⁷ Ku púpúní Yu sagɪ tə wa, ku wú: “À ba á *joŋi pià, à nə pià, sə á yà lià tə, á nə dəri yinəgə zənzən.” Də á yà nə nì s̀ràn təntə dən, á yà bá manwarɪ á b̀rì lià tə duən, ba nə wà c̀g̀, bura á zwè. ⁸ *Ləzwənə-Biu tə nə tɪ siè dun tə.»

Bɛɛ don, v juun nə tɪga yoo

(Marəkə 3.1-6, Likə 6.6-11)

⁹ Zwezi kú̀ nan lá, v va *Zwifə-ba *jéré diè don wa. ¹⁰ Bɛɛ don yà wulə lá, v juun nə tɪga. Lià duən ma bwe Zwezi, ba wú: «N jə cwəŋə, sə n zwè yayɪgɪ *siè dun nə, naaa?» Yá ku yà yɪ ba pià, sə ba twá nətu, ba ma swìn ba zɪgɪ Zwezi nə. ¹¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Lìu t̀ĺ á wa, v nə jə piə nədu cɪcɪ, ka ga tu gwàlú wa, ku nə lù, siè dun nə, yá v ga yá ka, v bá lɪ. ¹² Sə ləzwənə ba piə kúkwà zənzən, naaa? Ku m̀ nə pɪn, nə jə cwəŋə, sə nə fwa ku tə nə ziən, siè dun nə.» ¹³ Zwezi dān ma swìn bɛɛ tə con, v wú: «Làrí n juun tə à con!» Bɛɛ tə ma làrì ku, ku ga jì nəzəŋu ndə ku don tə nə.

¹⁴ *Farızian-ba nə nɪ ku nətu, ba nan ba vɪí. Ba dān vɛli ba kə duən nə, ba vurɪ ba jén, ba nə wá twá nətu, ba ma gu Zwezi.

T̀t̀ǹǹ tə, Yu nə kúrí yoo

¹⁵ Máná tə, Zwezi nə lwarɪ ku nətu, v kèn ku bwálí təntə wa. Yá lalɪv púá v kwa. U pɪn yazurə yayɪŋa tə mama nə. ¹⁶ Yá v dān ga dù sú ba nii nə, sə ba dān ká swìn ku tə, v nə yɪ ba bɪrɪ lià. ¹⁷ Mə ku twá nətu, Yu nii *s̀s̀ǹǹ *Ezayi nii s̀ràn tə ma sú:

¹⁸ «Nèñ, à tutunv tē nē, à nē kúrí, v mē nē yí liù tē, à nē swē, v nē poli à pùé. À wá pa à *Sínu tē wá. Yá v ga wá buri à cígá tē luu dwíé tē mama nē. ¹⁹ U dē liù bá tútùní duēn, v ga bà zín v kori, v kē yu nē. Ba bá na wá dē v zíga coní yuu, v swín sùrán. ²⁰ U bá cùgù liù tē, v nē ba diàn jē, v nē nyin ndē muv nē, ku nē kén ku zìè. Yá v bá sē v cùgù liù tē, v nē nyin ndē cànú nē, v mēn nē ba dáá. Mē nētv nē, v wá tun wuuu, ku ja vèlè, lià tē nē wá sē Yu cígá tē. ²¹ Yá luu dwíé tē dē mama wá kē ba yala v yuu wa.»

Zwezi le v duŋa tē

(Marəkə 3.22-30, Likə 11.14-23, 12.10)

²² Ku kwa nē, ba jin bē don, ba bà Zwezi con. Bē tēntē yā yí *zinē nē ja, v ga yí liliu dē bēru. Zwezi pin wá yazurē, yá v sùrí v nii v wulē v swín, v ga na wiēn. ²³ Ku gwárí laluv tē. Yá lià tē mama dān ga swín Zwezi yoo, ba wú: «U yí piú *Davidē nāú tē naaa?» ²⁴ Yá *Farızian-ba tē nē nı ku nētv, ba swín, ba wú: «U wāá *zinē v lı lià yuu wa, ku nē yí Beləzebilē, v nē yí zinē tē mama piú, nē pin wá tē diàn tēntē yırı.» ²⁵ Zwezi nē yèé ba pubuŋi tēntē, v dān le ba, v wú: «Payuu lià nē zíga duēn nē, ku payuu tē wá cùgù. Tuv, nē à yèé diè tiān nē zíga duēn nē, tē turı nē ga. ²⁶ Dē *Sıtana nē duŋi Sıtana, v yí v zíga v tētē nē. Yá v ga yí v tētē payuu nē v cùgà. ²⁷ Á wú, dē ku yí Beləzebilē, zinē piú tē nē pin nē diàn tē. Ku mē nē pin, à wāá zinē à lı lià yuu wa. Sē á bia tē dē yí wāà diàn nē, ba ma lı zinē tē? Mē ku mē nē pin, á bia tē tētē nē wá buri á bura. ²⁸ Yá ku cígá nē yí ku twá Yu-*Sínu tē diàn, à ma lı zinē tē, ku nētv tē buri dē, Yu dé v pàri lià yuu wa á tētēŋi wa.

²⁹ Liù tēlé, v nē wá zv ladia diè, v ŋv v wiēn, ku nē tà v dí yáá, v vwa ladia tē v tún. Ku kwa nē, v dān wá wānı v pē ku tíú tē diè wiēn tē mama.

³⁰ Liù tǝ, ʋ nə tǝlé à kwa, zǝga à nə. Yá liù tǝ, ʋ nə ba à nə saŋa, ʋ kǝni duǝn nə, ku tíú yǝ ʋ làgà.

³¹ Mǝ ku mù nə pǝn, à swǝn ku á con: Yu wá kwen lǝzoni cuna yiri mama, dǝ ba turan yiri mama, ba nə twǝn ʋ mù Yu, ʋ lǝ ʋ mù dǝ ba pwérǝ wa. Yá liù tǝ, ʋ nə twǝn Yu-Sǝŋu tǝ, ʋ cuna ba kwen tǝ nan, abada. ³² Liù tǝ mǝ, ʋ nə wá swǝn sugʋ, ku nə zǝga *Lǝzwǝnǝ-Biu*f1* tǝ nə, ku tíú wàá ʋ cuna kwǝn ʋ nǝ. Yá liù tǝ, ʋ nə swǝn sugʋ ʋ zǝgǝ Yu-Sǝŋu tǝ nə, ku tíú wàrǝ ʋ cuna kwǝn ʋ nǝ, zǝn dǝ jwǝn, abada.»

Tǝú dǝ ku bia

(Likǝ 6.43-45, Ebǝrǝ-ba 6.4-8, 10.26-29)

³³ Zwezi kǝbǝ swǝn, ʋ wú: «Tǝú yǝ ba twá ku bia nə, ba ma lwari ku tǝyiri. Ku mù nə pǝn, tǝú nə zǝn, ku bia dǝ zǝn, tǝú nə ba zǝn, ku bia dǝ ba zǝn.

³⁴ Á nyǝn ndǝ dǝkwaa dwǝí nə! Á wulǝŋʋ tǝ nə pǝn, á wàrǝ yozǝŋʋ á swǝn á nii wa. Á tǝtǝ yǝǝ dǝ, nii sugʋ nə yàá bǝrǝ ku tǝ, ku nə wulǝ waa nə.

³⁵ Lǝzwǝnzǝŋʋ yàá pǝn yozǝŋǝ naŋa ʋ waa con. Yá lǝzwǝnkʋkwǝn dǝ yǝ yokʋkwǝnan nə, ʋ yàá pǝn tǝ naŋa ʋ waa con. ³⁶ À mù nə swǝn ku á con: Bura tǝ bǝrǝ dun nə, Yu wá bǝrǝ lǝzoni bura ba sǝrǝn tǝ mama yǝrǝ, ba nə swǝn, tǝ nə yǝ tutʋ. ³⁷ Ku dǝn yǝ ku wá twá n nii sǝrǝn nə, ba ma yǝni dǝ, n yǝ cígá tíú Yu yàá con. Yá n nii sǝrǝn nə wá pa, ba lwari dǝ, Yu wá bǝrǝ n bura, sǝ ʋ cǝgǝ mú.»

Yu diǝn mumǝnʋ yoo

(Marǝkǝ 8.11-12, Likǝ 11.29-32, Matǝ 16.1-4)

³⁸ *Zwifǝ-ba Yu nii *yǝnu tiǝn tǝ duǝn dǝ *Farǝzǝn-ba tǝ duǝn twǝ, ba yǝ Zwezi, ba swǝn, ba wú: «Karnyǝna, fwa Yu diǝn mumǝnʋ, sǝ nə yǝá na ku!»

³⁹ Zwezi ma le ba, ʋ wú: «Á mù zǝn liǝ tǝ! Á yǝ lakʋkwǝnan, á ba Yu cícǝ nə twá. Yá á mù nə piǝ, sǝ á na Yu diǝn mumǝnʋ. Á bá na mumǝnʋ nǝdu dǝ

tətə, də ku nə tà yoo tə, ku nə yí Yu nii *sùsùnù Zwunasə. ⁴⁰ Ku Zwunasə təntə nə fwa dian batwa, titun də yɛav, fili pùé wa. Mə nətu nə, *Ləzwənə-Biu tə də wá fwa libəri wa. ⁴¹ Bura tə bürù dun nə, Ninivə tián wá zàn ba zıgı zèn lià ba tə nə. Ba wá bürì á bura, sə ba cùgù aba, ba mù nə sè, ba vəvərə ba kwa ba ma sá ba cuna, Zwunasə nə bırı ba Yu sugu tə yırı. Yá liù ga wulə yəbə, v nə dwə Zwunasə. ⁴² Etiyopi pakan tə wà ja zıgı v dàn, sə v ma nan yinunı, v bà v cugu piú *Salumun yənu sùràn tə. Bura tə bürù dun nə, ku mù kan təntə wá zıgı á mù, zèn lià ba tə nə, v wá bırı aba də, á təl é cígá wa. Yá liù ga wulə yəbə, v nə dwə Salumun.»

Zini nə vií, ku ga pií ku bà yoo

(Likə 11.24-26)

⁴³ Zwezi kùb swìn, v wú: «Mánjá tə wa, *zini nə nan ku yá liù, ku yàá jijiri kasɔɔ lanworu wa, ku ma pià bwálí, sə ku kə ku yuu lá, yá ku bá yizwia bwálí na. ⁴⁴ Ku mù nə pın, ku yàá swìn, ku wú: “À wá pií, à va à diè tə wa, à nə nan à yá.” Ku pií ku biàn, də diè tə zwarı, ku kwen zəni zəni ku tún lá. Yá liù ga təl é ku wa. ⁴⁵ Ku dān wá va, ku ja zinə barpe duən, tə waa nə lıja tə doni ku, ku sùrí ku tiàn nə. Tə dān wá zu tə jèé, yá v mù liù təntə dí yáá wá kukwanı v síún. Mə ku wá yə nətu, ku pa zèn lakukwınan tə nə.»

Zwezi nubia tə də v nuu yoo

(Marəkə 3.31-35, Likə 8.19-21, Ebərə-ba 2.11-13)

⁴⁶ Ku kwa nə, Zwezi zua diè wa. Mánjá tə wa, v nə wulə v swìn də lià tə, v nubia də v nuu twi, ba zıga kàrá wa, sə ba na wá. ⁴⁷ Liù don ma swìn Zwezi con, v wú: «Cugu zəni, n nuu də n nubia wulə kàrá wa, ba pià, sə ba swìn n con.» ⁴⁸ Zwezi ma le ku tíú tə, v wú: «Wàà nə yı à nuu, bərə ga nə yı à nubia?» ⁴⁹ Zwezi ma zìn v jun, v làrì v karbia tə con, v ga swìn, v wú: «Á ywànjá, à nuu də à nubia nə, ba wulə yəbə. ⁵⁰ Ku yı liù tə mɛ, v nə fwa ku

tə, à nyina Yu tə, v nə wulə Yu *sàń nə pià, ku tíú nə yí à nubiu, də à nakua, də à nuu.»

13

Wodùrú zwansísara

(Marəkə 4.1-9, Likə 8.4-8, 1 Korentə tián 3.9)

¹ Ku dun tǝntǝ nə, Zwezi nan diè tə wa, v va v jǝé munaə tə nii nə. ² Lìà zǝnzǝn kùb púé v yuu nə. U dǝń ma kùb zǝn, v zu níá yuu bori wa, v jǝé lá. Lǝlv tə kùb púé níá tə nii nə. ³ U dǝń ma twá zwansísarǝ nə, v ma kǝrǝ ba yǝèn zǝnzǝn, v wú:

⁴ «Wodùrú don nə nan, sə v dù. U nə yí v mí wobia tə kǝrá tə wa, tə wobia tə vǝn don tua cwǝŋə yuu. Zǝnbii ma bà, tə dǝ tə. ⁵ Tǝ vǝn don də tua kapataran tia wa, tǝran nə ba dǝá lá. Ku bwǎlí tə nə, wobia tə nan lala, ku nə yí tǝlǝv yǝrǝ. ⁶ Mǝńǝ tə, yu nə bǝga, ku dí tə wobii tə, tə ga tǝ tə kù, tə dǝkurǝn nə wǝ tia zwǝ zǝni yǝrǝ. ⁷ Wobia tə vǝn don də kùb tua casuran tia wa. Tǝ nə pǝn mǝńǝ tə wa, casuran tə boru tə pú wobii tə yuu nə, tə dǝń ga sǝni tə tǝ. ⁸ Yǝ wobia tə vǝn don tua tia nəzǝŋu wa, tə mù wobia tǝntǝ zǝn tə zǝn bia. Tǝ duǝn zǝn bia bíí. Tǝ duǝn də zǝn bia sapwǝtwa. Tǝ duǝn də zǝn bia fitwa. ⁹ Lǝu mama dǝń mǝ, sə v kǝ diǝn, v sǝrí v zǝn, v cvgv zǝni!»

Yoo tə nə pǝn, Zwezi swǝn də zwansísarǝ

(Marəkə 4.10-12, Likə 8.9-10)

¹⁰ Zwezi kǝrbia tə fǝrí ba yí v yǝra, ba bwe wǝ, ba wú: «Bǝè nə pǝn, n twá zwansísarǝ nə, n ma swǝn lià tə con?» ¹¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù wǝá Yu pǝrǝ yǝèn tə, tə nə sǝgǝ tə dǝń, á nǝ á pǝn á tiǝn nə. Yǝ ba duǝn tə ba ku pubuŋa tǝntǝ jǝ. ¹² Ku mù nə pǝn, liù tə, v nə jǝ pubuŋa mancǝn, Yu wǝ sǝrí

ku, v ga wá yà pubuŋa tíú. Yá liù tə, v nə ba pubuŋa jə, Yu wá jon mancın tə tətə, v nə jə. ¹³ Mə ku mù nə pın, à twá zwansısarı à ma swın lià tə con, ba yía nə cə lá, ba ga ba na, ba cuga, yá ba ga ba ku dèñ nèn tə yırı. ¹⁴ Mə ku twá nətı, Yu nii *sùsùnè *Ezayi nii tə ma sú. U swın, v wú:

“Á zıan wá nì zəni, á ga ba nì tə dèñ. Á wá ywàŋá zəni, á ga ba won mama na. ¹⁵ Ba lià təntə yáá təlól də won mama. Ba zıan swın. Ba yía pú. Ba ba pià, sə ba yía də na won mama. Ba ga ba pià, sə ba nì yoo. Ba mù nə ba pià, sə ba lwarı yoo ba pubuŋa wa. Ba mù nə kùb bá vəvərə ba kwa ba ma sá ba cuna, sə à mù Yu zwè ba yayıran tə.” »

¹⁶ Zwezi kùb swın v karbia tə con, v wú: «Á mù dāñ yı pupwən lià, á mù yía nə na lá, á zıan də ga nèn tə yırı. ¹⁷ Cígá mama, à mù nə swın ku á con: Yu nii *sùsùnà də cígá tián dáá, ba nə sóní, sə ba yà na ku tə, á nə na á ga nèn. Yá ba ga wà ku nı, ba ga wà tə nì də.»

Zwezi gwin wodùrú tə zwansısara tə dèñ

(Marəka 4.13-20, Likə 8.11-15)

¹⁸ Zwezi kùb swın, v wú: «Á nəŋə, wodùrú tə zwansısara tə dèñ: ¹⁹ Liù tə mama, v nə cuga Yu pàrì sùràn tə, v ga ba ku dèñ nèn, yı ndə cwəŋə tə nə, wobıa tə nə tua ka nii nə. *Sitana yàá bà, v lı ku tə, ku nə tua ba waa nə.

²⁰ Wobıa tə nə tua kapataran tia tə wa, nə yı ndə liù tə nə, v nə nì Yu sugv tə, v sè lala də pupoli. ²¹ Yá Yu sugv tə wà v mù liù təntə pubuŋa tə wa zwı zənzən, v ga ba diàn jə ku wa. Yá càn nə yí wá, nə à yèé ba nə wuwalı wá Yu sugv tə yırı, v yàá pìı v yá Yu cwəŋə.

²² Wobıa tə nə tua casuran tə wa, nə yı ndə liù tə nə, v nə nì Yu sugv tə, yá luv wiən twara də ka pià jıjə nə súé v pubuŋa tə. Tə wiən təntə me dāñ yà pú Yu sugv yuu nə. Ku mù liù təntə con, Yu sugv tə wà dèñ jın ku pa wá.

²³ Yá wobia tē nē tua tia nēzəŋu tē wa, nē yɪ ndə liù tē nē, ɔ yàá cugv sugv tē, ɔ ga sè kv zəni. U dān yàá tuŋa yozəŋə, ndə wobia nē zɪŋa bia nətɔ. Kv don zin bia bíí. Kv don də zin bia sapwɪtwa. Kv don zin bia fitwa.»

Gakukwɪɔn don zwansɪsara

(Matia 13.36-43, 49-50, 1 Korentə tián 4.5)

²⁴ Zwezi kùbè biri zwansɪsara don, ɔ wú: «Á nəŋə, kv tē nē nyɪn də Yu pàrì tē. Bɛɛ don dùè wodwii nēzəŋu ɔ kárá wa. ²⁵ Titun don nē, lià nē dwè mánjá wa, ɔ mù bɛɛ təntə duŋv twi, ɔ dù gakukwɪɔn bia kárá tē wa, ɔ ga lɛ. ²⁶ Mánjá tē, wiən tē nē yí pwíi janv, gakukwɪɔn tē də nan, kv zɪga. ²⁷ Bɛɛ tē tùtùná ma bà, ba swìn ɔ con, ba wú: “Yuu tíú, n yà dùè wozəŋə n kárá tē wa, sə gakukwɪɔn kv tē də nan yèn nē?” ²⁸ U ma le ba, ɔ wú: “Kv yɪ duŋv nē fwa kv.” Tùtùná tē ma píi ba bwe wá, ba wú: “N ba pià, sə nē va nē mùrí kv gav təntə, naaa?” ²⁹ Bɛɛ tē ma le ba, ɔ wú: “Ɔn ɔn! Á nē mùrí gakukwɪɔn tē, á wá mùrí muna tē də, á kə lá. Kv mù yɪrɪ nē, á dānà ká fwa kv! ³⁰ Á yaga tē mama, á pa, tē bi. Yá tē zagv mánjá nē yí, à dān wá swìn wocerə tē con, à wú: Á díé yàá, á gian gamvɔ tē, á vwa púlé púlé, sə nē kə mən nē! Á dān ga kén muna tē, á kə pulu wa!” »

Wobiu nəmanbiə don yuu wa zwansɪsara

(Marəkə 4.30-32, Likə 13.18-19)

³¹ Zwezi kùbè biri zwansɪsara don, ɔ wú: «Yu pàrì tē yɪ ndə wobiu nəmaa nē, liù nē ti ɔ dù ɔ kárá wa. ³² Kv mù wobiu nəmaa tē nē yɪ wobia mama wa nəmaa. Yá kv dān nē pén, kv yuu yàá doni tibii tē mama yun. Kv yàá fwa tiú, zənbii bà, tē fwa tē pwalan kv yuu wa.»

Sabwarɪ yuu wa zwansɪsara

(Likə 13.20-21)

³³ Zwezi kùbè biri zwansisara don, v wú: «Yu pàrì tē yì ndə sabwarì nē, kan nē ken mun zwun batwa wa. Tē mama dān ga zān tē fuli.»

Zwezi biri ku tē nē pin, v twá zwansisari, v ma kàrì lià

³⁴ Tē yìèn tē mama yì Zwezi twá zwansisari nē, v ma biri tē lià tē nē. U yàá ba yoo swìn, dē ku nē tà v twá zwansisari nē. ³⁵ U fwa ku nētv, sē Yu nii *sùsùnnè tē sùràn tē nii ma sú. U nē swìn, v wú:

«À wá sùrí à nii, à ma twá zwansisari, nē à biri ba yìèn tē, tē nē sègè, máṅá tē wa, Yu nē fwa luv.»

Zwezi gwin gakukwun tē zwansisara tē dēn

(Matia 13.24-30, 49-50)

³⁶ Zwezi kēn v yá laluv tē, v ga va sàñ. U karbia tē ma pú v kwa, ba va ba yí wá, ba ga wú: «Gwin kárá tē gakukwun tē zwansisara tē dēn, n biri nēba.» ³⁷ Zwezi ma le ba, v wú: «Liù tē, v nē dwì muna nēzəṅə tē, nē yì *Ləzwənə-Biu*f1* tē. ³⁸ Kárá tē nē yì luv. Wodwii nēzəṅu tē nē yì Yu pàrì lià tē. Gakukwun tē nē yì *Sitana lià tē. ³⁹ Duṅv tē, v nē dwì ku mē gau tēntə nē, yì Sitana. Woceri tē nē yì luv zaṅv. Tùtùnà tē, ba nē za wiən tē, nē yì Yu *malike tē. ⁴⁰ Nētv ba nē pùrì gakukwun tē, ba kēni mēn nē, mē ku wá yà nētv, luv zaṅv dun nē. ⁴¹ Ləzwənə-Biu wá tun v malike. Tē wá li lià tē mama v pàrì tē wa, ba nē pin lià duən twá ba nē, ba ma dugv Yu tē, ba jén, dē ba tē, ba nē tuṅa yokukwūnan tē. ⁴² Yá tē ga wá duli ba mēn bwálí wa. Ku bwálí tēntə wa, ba wá bubwi, ba ga duṅa ba jifwí ba fifaga. ⁴³ Yá ba tē, ba nē yì cígá tián, ba wá pəpəli ndə yicav nē ba nyina Yu pàrì tē wa. Liù mama dān mē, sē v kē diàn, v sùrí v zian, v cugv zəni!»

Wiən tē, tē kwənə nē dáá nē sègè zwansisara

(Ebərə-ba 11.24-26)

⁴⁴ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Yu pàrì tē nyin ndə wiən tē, tē kwənə nē dáá,

tə nə sègè kára don wa. Bɛɛ ma na tə, ʋ tì ʋ kwen ʋ sègè. ʋ pùé nə poli zənzən tə, ʋ vɛli ʋ yè ku tə mama, ʋ nə jə, ʋ dé, ʋ ga pìí ʋ bà, ʋ yè ku kára təntə.»

Kana bian zanan zwansisara

(Filipə tián 3.7-11)

⁴⁵ Zwezi kùbè swìn, ʋ wú: «Yu pàrì tə nyin ndə bayolu nə fwa nətʋ, də ʋ nə pìà kana bian zanan nəzəŋə. ⁴⁶ Máná tə, ʋ nə nɪ ku nədʋ, ku nə ziən zənzən, ʋ vɛli ʋ yoli ʋ wiən mama, ʋ nə jə, ʋ ga bà, ʋ yè ku mù kana bian zàŋú təntə.»

Fəlijanu gègèlù yuu wa zwansisara

⁴⁷ Zwezi kùbè swìn, ʋ wú: «Yu pàrì tə kùbè nyin ndə fəlijana nə. Ba yàá dɪlɪ gègèlù muʋ wa, ku ga janɪ filə yiri mama. ⁴⁸ Máná tə, ku nə súó, fəlijana tə yàá van, ku ba lɪ bəbəru yuu, ba ga jèñ tia, ba kúrí filə tə. Ba kəni fəlizəŋə tə fɪyaran wa, ba ga dʋga tə tə, tə nə ba ziən. ⁴⁹ Mə nətʋ nə, ku wá yà luʋ zaŋʋ máná wa. *Malikɛ wá bà, tə pwè wʉlʉnyina də cígá tián duən nə, ⁵⁰ sə tə ma dɪlɪ ba mən bwálí tə wa. Ku bwálí təntə wa, ba wá bubwi, ba ga dɪŋa ba jɪfwɪ ba fɪfaga.»

Síún də dí yáá jɪjə

⁵¹ Máná tə wa, Zwezi nə zwè zwansisari tə, ʋ bwe ʋ karbiə, ʋ wú: «Á nì tə yìèn tə mama dèñ?» Ba ma le wá, ba wú: «Awo.» ⁵² ʋ dàñ ma swìn ba con, ʋ wú: «*Zwifə-ba Yu nii *yənu tíú mama, ʋ nə jigə Yu pàrì tə karbiu, nyin ndə diè tíú nə, ʋ nə lɪ wodura də wodwara ʋ wiən tə, tə kwənə nə dáá, wa.»

Nazaretə tián wà ba waa ken Zwezi nə

(Marəkə 6.1-6, Likə 4.16-30, Zwan 1.11)

⁵³ Mánjá tə wa, Zwezi nə swìn zwansısarı təntə v zwè, v le ku bwálí tə wa, v vìí. ⁵⁴ U dān vəli v nyına tu. U nə vəli v yí lá, v zva *Zwifə-ba *jéré diè wa, v wulə v kàrì lantə. Yá ku dān gwárí lià tə mama, ba nə yin ku bwálí təntə wa. Ba ma swìn, ba wú: «Yèn nə nə v nı wubuŋa ku tə? Yá ku yı ku twá nətə, v ma fwa yomulan tə tə? ⁵⁵ Ku tà v mù nə yı kapənta tə biú tə, naaa? U nuu tə yırı nə tà Mari, naaa? Zwakə də Zwuzəfə də Simon də Zwidə tà v nubia, naaa? ⁵⁶ Yá v nakwana tə mama mù tətə yà tələ nə tətəŋi wa, naaa? Yèn nə nə v nı tə diàn təntə?» ⁵⁷ Yá ku mù təntə dān pın, ba yà ba wá sè. Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Ba yàá zílí Yu nii *sùsùnù bwálí mama nə, yá v nyına tu nə də v diè wa, ba ba wá zílí.» ⁵⁸ Ku bwálí tə wa, Zwezi wà yomulan zənzən fwa, ba nə ba Yu nii sè tə yırı.

14

Zwan-Batisə guri tə yoo

(Marəkə 6.14-29, Likə 9.7-9)

¹ Ku mù mánjá təntə wa, *Erodə, v nə yı Galile nagwanaa tə yáá tíú, nì də, ba swìn Zwezi yoo. ² U swìn v kwa lià con, v wú: «Ku yı *Zwan-Batisə nə pìí v bwin v nan. Mə ku mù nə pın, v wàá yomulan v fwa.»

³ Ku yı cígá, Erodə yà pın, ba ja Zwan, ba vwa ba kə bān diè wa. Erodə yà fwa nətu, v zunu Filipə kan Erodıadə yırı. ⁴ Zwan yà swìn Erodə con, v wú: «Ku wà mə, sə n jon Erodıadə n ma fwa n kan.»

⁵ Erodə yà pià cwəŋə, sə v ma gu Zwan, yá laluv tə fən yà jə wá, ba yà nə buŋa də, Zwan ya Yu nii *sùsùnù tə yırı.

⁶ Dun don twi ku yí, ku nə yı Erodə luvu cànà dun. Erodıadə búa dān ma sa candərə tə yáá con, Erodə pùé ga poli zənzən. ⁷ U dān ma dù, v wú, v wá pa wá ku tə mama, v nə pià. ⁸ Búa tə nuu nə nì ku, v swìn búa tə con, sə v va v swìn Erodə con, v wú: «À pià, sə n kə Zwan-Batisə yuu zuŋa wa,

n pa nə yəbə!»

⁹ Ku cùgù piú Erodə pùé, yá ku nə twá v nikanı tə nə candərə tə yáá con, v pın nii, sə ba pa ku búa tə nə. ¹⁰ U dān ma tun liù, sə v gwəŋə Zwan yuu bān diè wa. ¹¹ Ba tún v yuu tə zuŋa wa, ba ja bà, ba pa búa tə nə, v ma jon ku, v pa v nuu nə. ¹² Zwan karbia ma bà, ba ti v tigi tə, ba gùrì. Yá ba ga va ba swìn Zwezi con, ku tə nə tun.

Zwezi pùlì dipen v pa bara mùrù bonu nə

(Marəkə 6.30-44, Likə 9.10-17, Zwan 6.1-14)

¹³ Máná tə nə, Zwezi nə nì ku yoo təntə, v nan lá nə. U vəli v zu níá yuu bori, v va bwálí nə, ku nə vān ku nan kwa, v cici. Yá laluv tə nì ku. Ba dān ma nan tian tə wa də nə, ba pú Zwezi kwa, ba vələ níá tə nii nə. ¹⁴ Máná tə wa, Zwezi nə nan níá yuu bori tə wa, v nì laluv tə. Ba lià tə yinəgə jun wá. U dān ma wulə v zwè ba yayıŋa yayıran.

¹⁵ Máná tə, tia nə yí, Zwezi karbia tə fàrú ba yí v yira, ba wú: «Máná wulə ka le, yá bwálí tə ga ba yigə. Pa laluv tə pií, ku va tian tə wa, ku yè wodiu.» ¹⁶ Zwezi ma le ba, v wú: «Ba wà mē, sə ba vií. Á tətə pian ba wodiu, sə ba dé!» ¹⁷ Yá ba swìn v con, ba wú: «Nə mù yi dipen bonu də filə bələ cici, nə nə jə.» ¹⁸ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Á jana tə, á ja bà yəbə!»

¹⁹ Ku kwa nə, v dān ma pa nii laluv tə nə, v wú, ku jənə gav tə yuu wa. U dān ma ti dipen bonu tə də filə bələ tə, v zìn v yáá v kə yu nə, v ga kə Yu lèè. U fu fu dipen tə, v ga ti v pa v karbia tə nə, ba tàrì laluv tə. ²⁰ Ba liù mama dí v sú. Yá Zwezi karbia tə ga pè tə mumunə tə, ba sú fıyaran fugə bələ. ²¹ Ba tə mama nə dí nii yí ndə bara mùrù bonu nə, kana də bìsíná nii ba lá nə dé.

Zwezi vəli munaa níá yuu wa

(Marəkə 6.45-52, Zwan 6.16-21)

²² Ku kwa nə, lala Zwezi kálú v karbia tə, v pa ba zu níá yuu bori tə wa. U pìà, sə ba dí yáá, ba va ba diàn wá munaə tə bəbəru tə don nii nə, sə v ga kə laluv tə cwəŋə nə. ²³ Yá máŋá tə nə, v nə dugv là tə, v diğà paan yuu bwálí nə, ku nə nan kwa con, sə v jun Yu. Tia yí, də v cici nə jèñ lá.

²⁴ Níá yuu bori tə yà manwarí, ku wulə munaə tə tətəŋi wa. Níkulə tə yà wulə tə mà ku, vuv tə yà nə fuli ku ziga ba nə yiri. ²⁵ Tíbinakuvun wa, Zwezi zàn v ziga níá tə yuu wa, v ma vèli v karbia tə con. ²⁶ Yá máŋá tə, ba nə ni wá, v vèli níá tə yuu wa, fən zua ba zənzən, ba ga swìn, ba wú: «Ku yi wojijiru!» Ba dān ma wulə ba mà bayalan níó, fən nə zua ba yiri.

²⁷ Zwezi ma swìn ba con lala, v wú: «Á dāŋá á jìàn! Ku yi à mù! Á dānà ká pa fən ja aba!»

²⁸ Piyerə ma swìn, v wú: «*Yuu-Tiu, ku nə yi n mù cígá, pa, sə à də va níá tə yuu wa, à bà n con.» ²⁹ Zwezi ma swìn, v wú: «Bàá yəbə!» Piyerə nan níá yuu bori tə wa, v va níá tə yuu, v vèlə Zwezi con. ³⁰ Yá máŋá tə nə, v nə ni də vuv tə dáá, fən zua wá. Yá máŋá tə, v nə wulə v mùrì níá tə wa, v mà nii, v wú: «Yuu-Tiu, jon nə!»

³¹ Lala, Zwezi te v jun, v ja wá, v ga swìn, v wú: «Nèñ, n nə wà n waa ken à nə wuuu, nətv! Bèè nə pín, n ma bèé?»

³² Ba mama bələ ma pè duən, ba zu níá yuu bori tə wa. Yá vuv tə də zigi. ³³ Zwezi karbia tə mama, ba nə yin níá yuu bori tə wa, tua v yáá con, ba ga wú: «N cígá yi Yu-Biu!»

Zwezi zwè yayiŋa yayıran Zwenezaretə nə

(Marəkə 6.53-56)

³⁴ Ba nə galv munaə tə, ba zwè, ba zua Zwenezaretə nagwanaə wa. ³⁵ Ba nə yí tia ba zwè də ku bwálí təntə, là tə lwarí Zwezi. Ba dān ma man bwálí mama nə də, Zwezi twi. Ba ja yayiŋa zənzən, ba bà v con. ³⁶ Ba lòrì wá, sə v yá, sə ba dwen v gànù cici nii nə. Yá là tə mama, ba nə dwen ku

nə, ba yáá na yazurə.

15

Nɪbara yofwamɪnan yuu wa kàrà

(Marəkə 7.1-13, Likə 11.37-41)

¹ Ku kwa nə, *Farızıan-ba də *Zwifə-ba Yu nii *yənu tìán nan *Zwerizalemə, ba bà, ba bwe Zwezi, ba wú: ² «N karbıa tə, ba ba ba jìàn sɪn, ba ma dé wodiu, ndə ku nə mɛ nətv. Bèè nə pɪn, ba ba nə nɪbara yofwamɪnan tə nii zìlí?» ³ Zwezi ma le ba, v wú: «Á mù dàń yɪ, bèè nə pɪn, á də ba Yu *nii tə, v nə pɪn *Moyizə nə, nii zìlí, á yofwamɪnan tə yɪrɪ? ⁴ Yu yà swɪn, v wú: “Zìlí n nuu də n nyɪna. Yá lìù tə, v nə zɪrɪ v kə v nuu də v nyɪna nə, v mɛ, sə ba gu wá.” ⁵ Yá á mù bɪrɪ də, lìù nə swɪn v nuu də v nyɪna con nə, v wú: “N tori tə, à yà nə wá ma san mú, yɪ à tún, sə ku ya *joŋɪ, ku pa Yu nə.” Ku mù tíú tɛntə kùb tə kálú, sə v zìlí v nuu də v nyɪna. ⁶ Mə nətv nə á goŋɪ Yu sugv tə, á dɔga, sə á ga twá á yofwamɪnan tə nə. ⁷ Níá bələ tìán-ba! Yu nii *sùsùnbə *Ezayi yà jə cígá də, v nə dí yáá v swɪn á yoo, fuən mama, v wú:

⁸ “Lìà-ba tə yɪ ba zìlí à mù Yu də ba nii cɪcɪ. Yá ba waa ga ɲóná də nə.

⁹ Ba yɪjɔnɪ tə yɪ tutv. Ku tə, ba nə kàrɪ ba bɪrɪ, nə yɪ ləzoni kàrà də ba yofwamɪnan nə, tə yɪrɪ.” »

Wiən tə nə pɪn, ləzwənə bɪcan yɪ nəzonu Yu yáá con

(Marəkə 7.14-23)

¹⁰ Ku kwa nə, Zwezi bon laluv tə, v ga swɪn ba con, v wú: «Á cɔga, á ga nì ku tə! ¹¹ Ku tà won tə, ku nə zwɪ ləzwənə nii, nə pɪn, v bɪcan yɪ nəzonu Yu yáá con. Ku yɪ won tə, ku nə naŋa v nii wa nə pɪn, v bɪcan yɪ nəzonu Yu yáá con.»

¹² Zwezi karbia tə dān ma fārú ba yí v yíra, ba ga swìn, ba wú: «N yèé də, n sugv tə dí *Farızian-ba tə?» ¹³ Zwezi ma le, v wú: «À nyina Yu tə, v nə wulə Yu *sàń nə, wá múrí tiù tə mama, v nə wà cwén. ¹⁴ Á yaga Farızian-ba! Ba yí ndə lilirən nə vaŋa lilirən nə. Yá də liliu nə van v don liliu, ba mama bələ wá tu gwàlú wa.»

¹⁵ Piyerə ma swìn v con, v wú: «Biri zwansisara tə dèń nəba!»

¹⁶ Zwezi ma swìn, v wú: «Á də tə yí là tə, á nə wàri yoo dèń á nì? ¹⁷ Á yəri də, ku tə mama nə zwi liù nii, yàá va v pùé wa. Ku kwa nə, ku yí v yàá twa ku, v dugv kaduəyuu bwálí nə. ¹⁸ Yá ku tə nə naŋa nii wa, yí ku zigi waa ku ma naŋa. Mə ku mù dān nə pín, ləzwənə bican yí nəzonu Yu yáá con. ¹⁹ Ku yí ləzwənə waa nə, pubuŋi kukwınan yàá nan, tə yugə wá, tə pín v gwi là, tə pín v cwàri, tə pín v ŋwìn, tə pín v kuni kunkun, v kəni là nii nə, tə pín v kukuli Yu yiri tə. ²⁰ Mə tə mù nə pín, ləzwənə bican yí nəzonu Yu yáá con. Ku tà ka dǎ, də n nə wà n jìàn sìn nə, wàá ku pín, ləzwənə bican yanı nəzonu Yu yáá con.»

Kavee don ken v waa Zwezi nə

(Marəka 7.24-30)

²¹ Ku kwa nə, Zwezi le lá nə, v va nagwanaa tə wa, Tirə də Sidon tian tə nə wulə ku wa. ²² Kan don, v nə yí Kanan luu nii tián bǎá, nan bwálí tǎntə wa, v bà Zwezi con, v ga bubwi, v wú: «*Yuu-Tiu, pùé *Davidə nàú, dəri à yinəgə! *Zini wuwalı à bǎá, ku kəni càn v nə zənzən.» ²³ Yá Zwezi wà yoo swìn. U karbia tə ma fārú ba yí v yíra, ba lòri wá, ba wú: «Swìn v con, sə v vií! U nə púé nə kwa, v fwa zuzugu tə yiri.» ²⁴ Zwezi ma le, v wú: «Yu tun nə *Yízərayelə dwíí tə cici con, ba nə yí ndə pee nə, tə nə jén.» ²⁵ Yá kan tə twi, v tu v yáá con, v ga swìn, v wú: «Yuu-Tiu, san nə!» ²⁶ Zwezi ma le, v wú: «Ku wà me, sə ba ti bìsíná wodiu, ba duli kukurbii yáá.» ²⁷ Kan tə ma kúù swìn, v wú: «Awo, ku yí cígá Yuu-Tiu, yá kukurbii tə dān nə dǎ

mumunə tə, tə nə naŋa tə tián tə juŋ, tə twi tia.» ²⁸ Zwezi dàń ma pií v le wá, v wú: «Kan, n cígá ken n waa à nə, míámíán. Ku tə, n nə pià tə wá jì.» Ku máná təntə wa, də v bùá tə ni yazurə.

Zwezi zwè yayıran zənzən

(Marəkə 7.31-37)

²⁹ Zwezi kùb zàn, v vii tə bwálá təntə wa. U vèli Galile munaa tə nii nə, v di paan don yuu wa, v jèé lá. ³⁰ Lallu dàń ga twi v con, də ba wa gwànan, də lilirən, də ləzwənkikaran, də bərən, də yayıŋa duən zənzən. Ba juŋ ba mama ba va Zwezi yáá con, yá v ga zwè ba yayıran. ³¹ Ku gwárí lallu tə zəni, də máná tə, ba nə ni bərən tə swìn, ləzwənkikaran wiən nə twe, gwànan nə vèli, də lilirən nə na. Ba dàń wulə ba bwi *Yızərayelə Yu tə nə.

Zwezi pùlù dipen v pa bara mürè bania nə

(Marəkə 8.1-10, Matia 14.15-21)

³² Zwezi dàń bon v karbia tə, v swìn ba con, v wú: «Lallu tə yinəgə jə nə, ba nə wulə də nə dian batwa nətən, ba ga ba won jə, ba dé tə yırı. À ba pià, sə à pa ba vii də niən. Ba diàn wàá tə zwè cwəŋə yuu, ba twi.»

³³ Karbia tə ma bwe wá, ba wú: «Yèn nə, nə wá na wodiu, nə pa lallu ku tə mama dé ku sú, bwálí ku tə wa, won mama nə təló?» ³⁴ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Dipen bagalı nə, á jə?» Ba ma le wá, ba wú: «Dipen barpe də fəlibii mancın nə wulə.»

³⁵ Ku kwa nə, v dàń pın nii lallu tə nə, sə ba jèn tia. ³⁶ U dàń ma ti dipen barpe tə, də filə tə, v kə Yu lèè, v fu fu tə, v pa v karbia tə nə, ba ma tara lallu tə. ³⁷ Ba liù mama dí v sú. Karbia tə ga pè tə mumunə, tə nə ga, ba sú tií barpe. ³⁸ Ba tə mama, ba nə dí tə yí, ndə bara mürè bania nə. Kana də bìsíná nii ba lá nə dé. ³⁹ Zwezi nə pa, lallu tə vii kwa nə, v zua níá yuu bori tə wa, v va Magadan nagwanaa wa.

Llà pìà, sə ba ja Zwezi dèń nə

(Marəkə 8.11-13, Likə 12.54-56, Matia 12.38-42)

¹ *Farızian-ba də *Sadıııan-ba fàrú ba yí Zwezi yıra, sə ba ma wàní ba ja v dèń nə. Ba lòrì wá, sə v twá mumınu nə, v ma bırı ba də, v diàn tə yi tə nan Yu con. ² Zwezi ma swın ba con, v wú: «Də yıcau nə pìà, ku zu, á yàá swın, á wú: “Tia tə wá yà zəni, lanworu tə nə yi nəııan yırı.” ³ Yá jıju fuən fuən, á yàá swın, á wú: “Dwà wá nà zèn, tia tə yáá nə beri yırı.” Á wàá tia yáá nə yi nətu á lwarı, yá á ga wàrì síún mánjá ka tə Yu mumınan tə dèń á lwarı. ⁴ Á mù zèn là tə, á yi lakukwınan, á ba Yu cııı nə twá. Yá á mù nə pìà, sə á na Yu diàn mumınu. Á bá na mumınu nədu də tətə, də ku nə tà yoo tə, ku nə yí Zwınasə*fı*.» U dugv ba lá, v ga ja ku v le v vıı.

Farızian-ba də Sadıııan-ba sabwarı

(Marəkə 8.14-21)

⁵ Mánjá tə nə, karbıa tə nə le munaa tə bəbəru tə don nə, ba yà swèé, sə ba tı dipen, ba kə ba yuu. ⁶ Yá Zwezi swın ba con, v wú: «Á zurə á yıra, á cia á tıàn nə zəni də *Farızian-ba də *Sadıııan-ba sabwarı tə!» ⁷ Karbıa tə ma swın duən con, ba wú: «U swın nətu, nə nə wà dipen tı tə yırı.» ⁸ Zwezi yəni ku tə, ba nə swın, v dān ma bwe ba, v wú: «Bèè nə pın, á swın də, ku yi á nə wà dipen jun, á ja bà tə nə pın, à swın sabwarı yoo? Á na, á nə ba á waa kəni à nə míámıán nətu! ⁹ Á tə ba nèn, naaa? Á lie á tıàn dipen bonu tə yoo, à nə pwè à pa là mùrù bonu tə nə. Sə á lıı dipen fıııaran tə nii, á nə pè, á ja vıı! ¹⁰ Yá á tə lie á tıàn dipen barpe tə yoo, à nə pwè à pa là mùrù banıa tə nə. Sə á lıı dipen tıı tə nii, á nə pè, á ja vıı! ¹¹ Bèè nə pın, á wà nı də, ku tà dipen tətə yoo nə, à swın á con? Á cia á tıàn nə də Farızian-ba də Sadıııan-ba sabwarı tə.»

¹² Karbia tə dàń lwarı də, ku tà dipen sabwarı nə, Zwezi swìn, sə ba cì ba tìan nə də ku, ku yì Farızian-ba də Sadııian-ba kàrà tə yoo, nə v swìn.

Piyerə bırı də, Zwezi yì Yu nə kúrí

(Marəkə 8.27-30, Likə 9.18-21, Zwan 6.66-69)

¹³ Zwezi vəli nagwanaa don wa, ku nə bwélé tuw don, ba nə boŋə “Filipə Sezare.” U bwe v karbia tə, v wú: «Bèè nə lià tə swìn *Ləzwənə-Biu*f1* tə yuu wa?» ¹⁴ Ba ma le, ba wú: «Lià duən wú, n yì *Zwan-Batisə, ba duən wú, n yì Yu nii *sùsùnnè Eli, ba duən də ga wú, n yì Yu nii sùsùnnè Zweremi, nə à yèé Yu nii sùsùnnà tə don.» ¹⁵ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Sə á mù con nə, wàà nə á wú, à yì?» ¹⁶ Simon Piyerə ma le, v wú: «N yì *Kərisə, Yu tə, v nə wulə mu wa, tə bìú.»

¹⁷ Zwezi ma swìn v con, v wú: «Zwunasə bìú Simon, n yì pupwən liù, ku nə tà ləzwənə nə bırı mú ku yoo tə yırı. Ku yì à nyına Yu tə, v nə wulə Yu *sàń nə. ¹⁸ Yá à mù nə swìn ku n con: N yırı nə yì Piyerə, ku dèń nə yì pìù. À wá kə à lià tə púlí tə ku mù pìù təntə yuu wa, ndə liù nə tún diè dəkuu pìù yuu nətu. Tian də tə diàn mama, tə ba wàńí tə cùgù ku púlí təntə. ¹⁹ À wá pa mú Yu pàrì borbıa tə. Ku tə, n nə wá vı tia yuu wa, ku wá yà nətu Yu *sàń də nə. Ku tə, n nə wá sè tia yuu wa, ku wá yà nətu Yu sàń də nə.»

²⁰ Ku kwa nə, Zwezi dùè sú v karbia tə nii nə, sə ba dān ká swìn ku, ba pa liù mama yəni də, v mù nə yì Kərisə.

Zwezi swìn v tian tə, də v ka bwin ka nan tə yoo

(Marəkə 8.31-9.1, Likə 9.22-27, 14.25-27)

²¹ Ku nə zıgı ku máná təntə wa, Zwezi swìn v karbia tə con, də ku yì kálú, sə v va *Zwerizalemə. Mə ku mù tıfarv tə wa, v wá dé càn zənzən *Zwifə-ba *nəkwına, də ba Yu *joŋwana yun tìán, də ba Yu nii *yənu tìán-ba yáá con. Ba wá gu wá, yá dıan batwa nii nə, v wá pıí v bwin v nan.

²² Piyerə dān ma bon Zwezi, v ja nan kwa, v ga caga v nii nə, v wú: «*Yuu-Tiu, Yu dān ká ja bà! Ku tə bá yí mú, abada.» ²³ Yá Zwezi dān píi v vəvəri, v swìn Piyerə con, v wú: «Ja pìà bwálí, *Sítana! N cìgà à cwəŋə nə, n nə ba buŋa ndə Yu nə, n nə yɪ n buŋa ndə ləzoni nə tə yɪrɪ.»

²⁴ Zwezi ma kùb swìn v karbia tə con, v wú: «Lìù tə mama nə pìà, sə v bà v twá à nə, sə ku tíú kùb dān ká tì v tiàn, v ma fwa v təntian puswənə. Ku tíú mɛ, sə v sɛ, v twá v dé càn, də nə ku ja vələ v tian dagarv tə yuu wa.

²⁵ Lìù tə, v nə pìà, sə v jon v mu tə, v wá kwìn ku nə. Yá lìù tə, v nə wá dɔgv v mu tə à mù yɪrɪ, ku tíú wá na mu, ku nə ba zwè Yu con. ²⁶ Ku funə wa yèn nə ku pa lìù nə, də v nə nɪ tia yuu jɪə tə mama, yá v ga kwìn mu tə nə, ku nə ba zwè Yu con? Won wulə ləzwənə nə wá pa, sə ku ma yè v mu tə ku jon, naaa? ²⁷ *Ləzwənə-Biu*fɪ* tə wá bà, v nyina Yu dun tə wa də v *malíkɛ. Yá v wá ŋwín lìù mama, ndə v nə tun nətv. ²⁸ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ba tə duən, ba nə wulə yəbə bá tɪ də ba nə wà Ləzwənə-Biu tə nɪ, v twi də v pàrì tə.»

17

Zwezi lwàn v tiàn

(Marəkə 9.2-13, Likə 9.28-36, 2 Piyerə 1.16-18)

¹ Dian bardv kwa nə, Zwezi jun Piyerə də Zwakə, v sùrí Zwakə nubiu Zwan nə, v ja ba v va paan nədarv yuu, v də ba cɪcɪ. ² U lwàn v tiàn ba yíá yuu, v yáá wulə ka pəpəli, ndə yɪcav nə. Yá v ganan də lwàn nəpwənə, ndə poni nə. ³ Yá v karbia tə dān na *Moyizə də Yu nii *sùsùnù Eli, ba swìn də Zwezi. ⁴ Piyerə dān ma swìn Zwezi con, v wú: «*Yuu-Tiu, ku zìən də, nə nə wulə yəbə. Də n nə pìà, à wá pú gansilə batwa yəbə. N mù nədv, Moyizə nədv, Eli də nədv.»

⁵ U nə wulə v swìn máná tə wa, də bakwan ku nə cɪcɪ twi, ku pú ba yuu

nə. Yá kori ga nan ku wa, ku wú: «U tə yi à biswənə tə, v nə poli à pùé. Á cuga v nii!» ⁶ Máná tə nə, karbia tə nə nì kori tǝntǝ, fǝn jun ba zǝnzǝn, ba tu tia ba yáá yuu. ⁷ Zwezi fǝrú v yí, v dwen ba yira, v ga swìn, v wú: «Á zaŋa yu nə! Á dǝnǝ ká pa fǝn ja aba!» ⁸ Ba nə zìn ba yéé, ba kǝ yu nə, ba kùù wà liù don nı, ba sùrí Zwezi nə.

⁹ Ba nə nan paan tə yuu ba cwi, Zwezi pın ba nii, v wú: «Á dǝnǝ ká swìn yoo ku tə á nə nı, á bırı liù mama nə, ku jǝ vǝlǝ, *Lǝzwənǝ-Biu*f1* tə tian dǝ v ka pǝı ka bwin.»

¹⁰ Zwezi karbia tə dǝn ma bwe wá, ba wú: «Bèè nə pın, *Zwifǝ-ba Yu nii *yǝnu tiǝn tə wú, dǝ Eli nə wá dí yáá, v bà?» ¹¹ U ma le ba, v wú: «Eli mǝ, sǝ v cígá bà, v kwǝn tə mama. ¹² À mù dǝn nə swìn ku, á con: Eli manwarı v bà, lià tə ga wà lwarı. Yá ba ti wá, ba ma fwa ba tə swǝ tə. Mǝ nǝtv nə, ba wá kǝ Lǝzwənǝ-Biu tə cǝn wa.»

¹³ Karbia tə dǝn ma lwarı dǝ, ku yi *Zwan-Batisǝ yoo nə v swìn.

Zwezi lı zini biú don yuu wa

(Marǝkǝ 9.14-29, Likǝ 9.37-42)

¹⁴ Máná tə, ba nə yí bwálı tə, lalvv tə nə wulǝ, bǝǝ don fǝrú v yí Zwezi yira, v tu v nadwana yuu v yáá con, v ga swìn, v wú: ¹⁵ «*Yuu-Tiu dǝrı à biú tə, v nə twı kwaran, tə yinǝgǝ, v na cǝn zǝnzǝn. Ku nə zǝn v wàá, v twı mǝn wa, nə à yǝé níá wa. ¹⁶ À ja wá, à bà n karbia tə con, yá ba wà wá wǝnı ba pa, v na yazurǝ.» ¹⁷ Zwezi ma swìn, v wú: «Á mù zǝn lià-ba, á tə nə ba Yu nii sǝ, á ga fwa yotǝlǝn! Dian bagalı nə à tə wá yà dǝ aba? Ku yi à wá ja pínú ku mǝ nǝtv dǝ aba? Á jana bisumaa tə, á ja bà à con!» ¹⁸ Zwezi ma swìn v zigı *zini tə nə. Ku ma nan ku yá bisumaa tə, v ga na yazurǝ, naa nǝdv.

¹⁹ Karbia tə ma fǝrú ba yí Zwezi tǝtǝ yira, ba bwe wá, ba wú: «Bè nə pın, nə wà wǝnı nə lı zini tə?» ²⁰ Zwezi ma le, v wú: «Ku yi á nə ba á waa kǝni à

nə wuuu tə yiri. Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Də á nə ken á waa à nə, ka nə dáá ndə gabíu nəmanbíə nə, á wá wàní á swìn paan ka tə con: “Zàn yəbə, n pèń lá con”, yá ku ga wá zàn. Won təló, á nə ba wàní, á fwa.»

²¹ [Yá ku dàn nə yi yijunı də nivori nə nə ku wá twá, ba ma lı ku zini yiri ku tə.]

Zwezi kúù swìn v tian tə, də v ka bwin ka nan tə yoo

(Marəkə 9.30-32, Likə 9.44-45)

²² Máná tə, Zwezi də v karbia tə nə wulə ba vəli Galile nagwanaa tə wa, Zwezi swìn ba con, v wú: «*Ləzwənə-Biu*f1* tə mε, sə ba ja wá, ba kə ləzoni jìàn wa. ²³ Ba wá gu wá, yá dian batwa nii nə, v wá pìí v bwin v nan.» Karbia tə pwíí cùgù zənzən ku yoo təntə yiri.

Yu diè lanpoo tə ɲwírán yoo

(1 Korəntə tìán 10.32, Matíə 22.15-22)

²⁴ Máná tə wa, Zwezi də v karbia tə nə yí Kapərənayimə, *Zwifə-ba Yu *diè lanpoluna tə fàrú ba yí Piyerə yira, ba ga bwe wá, ba wú: «Á karnyina tə ɲwín Yu diè lanpoo tə, naaa?» ²⁵ Piyerə ma le, v wú: «Awo, v ɲwín ku.» Máná tə wa, Piyerə nə zwı diè tə wa, Zwezi nə təntən v swìn, v wú: «Simon*f1* bèè nə n buɲa yoo ku tə yuu wa? Wàà nə ɲwín lanpoo, v pun tia yuu pègá nə? Wàà nə yàá lá wiən, v pun tia yuu pègá nə? Ku ya tiv tìán, nə à yèé vərə nə yàá fwa ku?» ²⁶ Piyerə ma le, v wú: «Vərə nə.» Zwezi swìn v con, v wú: «Ku nətu tə nə, tiv tìán tə mù tı ba tìàn, ba ba won ɲwín. ²⁷ Yá, sə nə dàn ká cùgù lanpoluna tə pwíí nə, vəli munaa tə wa, n dılı gwala níá tə wa. Təntən fili tə nii, n nə wá ja, sùrí ku nii, n wá na səbiu lá, ku nə wá ɲwín à də mú lanpoo.»

Wàà nè wá doni nè mama Yu pàrì tɛ wa?

(Marəkə 9.33-37, Likə 9.46-48, 22.24-27)

¹ Ku mánjá tɛ wa, karbia tɛ fàrú ba yí Zwezi yíra, ba bwe wá, ba wú: «Wàà nè dwə nè mama Yu pàrì tɛ wa?» ² Zwezi ma bon bisumaa, ɔ zɪɪ wá ba tətəŋi wa, ³ ɔ ga swìn, ɔ wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Á nè wà lwàn, á jì ndə bísíná nè, á bá zu Yu pàrì tɛ wa. ⁴ Liù tɛ, ɔ nè wá doni á mama Yu pàrì tɛ wa, yi liù tɛ, ɔ nè wá mun ɔ tiàn, ɔ ga jì ndə bisumaa nè. ⁵ Liù tɛ, ɔ nè jun bisumabiə zəni, ndə wà tɛ nè à mù yiri, ku yi à mù tətə nè, ku tíú jun zəni.»

Cuna nè ba ziən nətu

(Matia 5.29-30, Marəkə 9.42-48, Likə 17.1-12)

⁶ Zwezi kúbù swìn, ɔ wú: «Yá liù tɛ, ɔ nè pin, labwana təntə, ba nè kəni ba waa à nè wuuu, don twá ɔ nè, ɔ dugv Yu cwəŋə tɛ, ka jén, ku wá kukwanɪ ku tíú con nè, də ba nè vwə kapan nəfarv ɔ bian nè, ba ja va ba di muv níá dèñ nè. ⁷ Lee wá yà tia yuu də yìèn nè dáá, tɛ nè pin ləzoni fwa cuna! Tə mù yìèn təntə də wàri, tɛ zwè tia yuu wa. Yá lee dàñ nè wá yí liù tɛ, ɔ nè wá pa, ɔ don fwa cuna.

⁸ Ku nè yi də ku wá twá n jun nè, nè à yèə n naa nè, sə n ma fwa cuna, gwəŋə tɛ n duli yɪŋvna də mú. Ku kúkwà ku pa mú, də n nè ni mu tɛ Yu con, də jun kuku, nè à yèə də naa kuku, ku doni, də n nè jə jìàn tɛ mama, nè à yèə nɛ tɛ mama, ba ga ti mú ba duli mən wa, tɛ nè ba dəŋə. ⁹ Ku nè kúbù yi ku twá n yii nè, n ma fwa cuna, ja ku, n li n dugv yɪŋvna də mú. Ku kúkwà ku pa mú, də n nè ni mu Yu con də yii nədu, ku doni, də n nè jə yíá bələ, ba ga ti mú ba duli mən diə tɛ wa.»

Piə tɛ nè jén tɛ yuu wa zwansisara

(Likə 15.3-7)

¹⁰ Zwezi kúbè swìn, v wú: «À mù nè swìn ku á con nè: Á cia á tiàn nè, á dànà ká gwiən labwana tə, ba nè ba dun jə. Ba wa ladua də tətə. Máná mama ba *malíkə nè ziga à nyina Yu yáá con, v nè wulə Yu *sàń nè yiri.

¹¹ [*Ləzwənə-Biu*f1* tə twi tia yuu, sə v jon lià tə, ba nè jén, v pa Yu nè.]

¹² Də liù nè jə pee bíí, ka nədu ga jén, v wá yá tə sapwɪniə də fugə də nugv tə duən tə paan tə yuu wa, v ga va v pià ka tə, ka nè jén tə. Bè nè á buŋa ku yuu wa? ¹³ Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: U ga nè ni ka, v pùé wá poli, ku mù piə təntə yiri, ku doni tə sapwɪniə də fugə də nugv tə duən tə, tə nè wà jén tə. ¹⁴ Mə nətu nè, á nyina Yu tə, v nè wulə Yu sàń nè, də ba pià, sə ba mù labwana təntə nədu jén.»

N nubiu nè cùgù nè yoo

(Galasi tián 6.1, 2 Tesalonikə tián 3.14-15)

¹⁵ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Də n nubiu nè cùgù, n nè vəli n yí wá, n ga biri wá v cuna tə, n mù də wá bələ pwéré wa. U nè cugv n nii, də n jon wá, n kə cwəŋə nè. ¹⁶ Yá v dāń nè nè viga, sə v cugv n nii, ti liù nədu, nè à yèé lià bələ, n sùrí n tiàn nè, sə ku ma yà ndə ku nè púpúní Yu sagi tə wa, ku wú: “Ku me, sə ku ja lià bələ, ba nè yèé ku yoo tə, nè à yèé lià batwa.”

¹⁷ Yá v tə nè viga, sə v cugv ba nii, sə n swìn ku *Kərisə lià púlí tə con. Yá v tə nè viga, sə v cugv lià təntə, sə n ti wá, n ma fwa ndə liù tə nè, v nè yəri Yu, nè à yèé ndə lanpolɪnu nè.»

Zwezi kàrì yijunɪ yoo

¹⁸ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nè swìn ku á con: Ku tə, á nè wá vi tia yuu wa, ku wá yà nətu Yu *sàń də nè. Ku tə, á nè wá sè tia yuu wa, ku wá yà nətu Yu sàń də nè.

¹⁹ Cígá mama, à mù nè kúbè swìn ku á con: Ku nè ya á lià bələ, də nè ken duən nè tia yuu wa, sə á ma lòrì won mama yijunɪ wa, à nyina Yu tə, v nè wulə Yu sàń nè, wá pa ku aba. ²⁰ Cígá, bwálí tə nè, lià bələ, nè à yèé batwa

nə ken duən nə à mù yiri tə nə, à wulə ba tətəŋi wa.»

Nətu liù nə mɛ, sə v sè v kwen yoo v li v də v don pwéré wa

(Matia 6.12, 14-15, Efɛzə tìán 4.32, Zwakə 2.13)

²¹ Piyerə dān ma fàrú v yí Zwezi yira, v ga bwe wá, v wú: «*Yuu-Tiu, nɛɛ bagali nə à mɛ, sə à sè à kwen yoo à li à mù də à don pwéré wa, v nə cùgù à nə, máná mama wa? Sə ku ya nɛɛ barpe, naaa?» Zwezi ma le wá, v wú:

²² «À wà swìn də nɛɛ barpe nə mɛ, à wú, sə ku ya nɛɛ sapwitwa də fugə dəkuren barpe.

²³ Ku mù nə pun, Yu pàrì tɛ nyin ndə piú don nə zàn, sə v ma jon v juŋa v tùtùná con, v kə duən nə. ²⁴ U nə wulə v gəlì máná tɛ wa, ba jun tutunu tɛ don, ba bà v con, v juŋi nə yí síán səbikulan*f1* mùrù fugə (10 000). ²⁵ Ku bɛɛ tɛntə yà ba won jə, sə v ma ŋwín səbiu tɛntə. U yuu tíú tɛ ma pa nii, sə ba ja wá ba yè ndə yonɔu nə, sə ba ga yè v kan də v bia də ku tɛ mama, v nə jə, sə juŋi tɛ ma wàní ku ŋwín. ²⁶ Tùtùnú tɛntə ma tu tíú tɛ yáá con, v ga lòrì wá, v wú: “Ja pínú də nə! À wá ŋwín n juŋi tɛ mama!” ²⁷ U yuu tíú tɛ dəri v yinəgə. U yá juŋi tɛ, v pa wá. Yá v ga dugv wá, v pa v vìí.

²⁸ Tùtùnú tɛntə nə nan, v jəri v tutunu don, v cinian səbikulan*f1* bíí nə wulə v yuu wa, v pùrì v kəlɛru nə v kaŋa, ndə v ka gu wá, v ga wú: “Ŋwín à juŋi tɛ, ku nə wulə n yuu wa!” ²⁹ U tutundon tɛ ma tu v nɛɛ nə v yáá con, v lòrì wá, v wú: “Ja pínú də nə! À wá ŋwín mú!” ³⁰ Yá v wà ku sè. U pun ba ja wá, ba kə bān diè, sə v ya lá, ku ja vələ, v nə wá ŋwín juŋi tɛ. ³¹ Máná tɛ wa, tùtùná tɛ duən nə ni ku nətu tɛ, ba pwíí cùgù zənzən. Yá ba ga va ba tún ku mama, ba biri ba yuu tíú tɛ. ³² Yuu tíú tɛ dān ma pa, ba ja ku tutunu tɛntə ba bà, v ga wú: “Tutunwulunyan! À yá à juŋi tɛ, à pa mú, n nə lòrì nə, sə à fwa ku yiri. ³³ N də yà mɛ, sə n dəri n twadon tɛ yinəgə, ndə à nə dəri n yinəgə nətu.” ³⁴ Yuu tíú tɛ luŋa zàn zənzən, v ma pa, ba ja tutunu tɛntə, sə ba mà wá, ku ja vələ, v nə wá ŋwín juŋi tɛ.»

³⁵ Zwezi dàń ma sùrí lá, v wú: «Mə nətu nə à nyuna Yu tə, v nə wulə Yu *sàń nə, wá tun aba, də á liù mama nə wà sè v kwen v də v don yìèn v lɪ ba pwéré wa, də v waa mama.»

19

Zwezi kàrì ka kwa kasweri yoo

(*Marəkə 10.1-12, Matia 5.31-32*)

¹ Mánjá tə wa, Zwezi nə kàrì v zwè, v nan Galile nagwanaa tə wa, v va Zwide nagwanaa wa, Zvrəden muna a tə vən don nə. ² Ləlvu púé v kwa, v ga zwè ba yayıŋa yayıran, ku bwálí təntə wa.

³ *Farızian-ba tə duən fărú ba yí v yıra, ba bwe wá, sə ba ma ja v dən nə, ba wú: «Ku mə, sə bəe dugv v kan yoo mama dən nə, naaa?» ⁴ Zwezi ma le, v wú: «Á wà kàrì, ku nə púpúní Yu sagı tə wa, ku wú: “Mánjá tə, Yu nə fwa luv, v fwa bəe də kan, ⁵ v ga swın, v wú: Ku mù yıri nə, bəe wá nan v yá v nuu də v nyuna, v ga vwa v tian v kan nə. Yá ba mə bələ dən wá jì won nədv.” » ⁶ Zwezi swın v sùrí lá, v wú: «Yá ba kúbə ba yà lià bələ, ba dən wá yà won nədv. Ləzwənə mama kúbə wa mə, sə v dən ká pwè ku tə, Yu nə vwə duən nə!» ⁷ Farızian-ba ma bwe wá, ba wú: «Bèè dən nə pın Yu *nii tə, v nə pın *Moyizə nə, ma pa nii də, bəe nə pìà v dugv v kan, sə v pa wá ka kwa kasweri sagı?» ⁸ Zwezi ma le, v wú: «Moyizə pın cwəŋə, sə á dugv á kana tə, á zıbanıun tə yıri. Yá mánjá tə wa, Yu nə fwa luv, ku yà tà nətu. ⁹ À mù nə swın ku á con: Bəe tə, v nə dugv v kan, ku ga tà v jın wá kacwan wa, v ga swe kan don, v mù bəe təntə fwa bacwan.»

¹⁰ U karbia tə ma swın v con, ba wú: «Də ku nə yı nətu ku pa bəe nə v kan con nə, v nə wà swe nə kukwa.» ¹¹ Zwezi ma swın ba con, v wú: «Lià mama wàri ku yoo təntə dən ba nì, də ku nə tà ba tə, Yu nə pın, sə ba nì ku dən, cıci. ¹² Yìèn dáá zənzən, tə nə kánjá lià nə, sə ba dən ká swe. Ba duən yı ba

liri ba nɛtu. Ba duən də yi lià nɛ pɪn, ba jì batani ba wàrì kan ba swe. Ba talikwa lià tɛ yi ba tɛ, ba nɛ tà Yu pàrì yìèn tɛ yiri, ba ba swe. Liù tɛ, ɔ nɛ wàá ku dèñ ɔ nì, sɛ ɔ nì!»

Zwezi də bìsíná yoo

(Marəkə 10.13-16, Likə 18.15-17)

¹³ Lià jɪn bìsíná, ba bà Zwezi con nɛ, sɛ ɔ tún ɔ jìàn ba yuu wa, ɔ lòrì Yu ɔ pa ba. Yá ɔ karbia tɛ dān wulə ba caga ba nii nɛ. ¹⁴ Zwezi dān ma swìn, ɔ wú: «Á yaga bìsíná tɛ, sɛ ba bà à con nɛ! Á dānà ká cì ba nɛ! Yu pàrì tɛ nɛ yi ba tɛ, ba nɛ nyɪn ndə ba nɛ tɛ nyiən.» ¹⁵ ɔ nɛ tún ɔ jìàn ba yuu ɔ zwè, ɔ zàn ku bwálí tɛ nɛ, ɔ vìí.

Jijə balanduru don yoo

(Marəkə 10.17-31, Likə 18.18-30, 1 Timote 6.9-10, 17-19)

¹⁶ Bɛɛ don fàrú ɔ yí Zwezi yira, ɔ ga bwe wá, ɔ wú: «Karnyina, bènə à mɛ, sɛ à tun, ku nɛ ziən, sɛ à ma na mu tɛ, ku nɛ ba zwè Yu con?» ¹⁷ Zwezi ma le wá, ɔ wú: «Bèè nɛ pɪn, n ma bwe nɛ ku tɛ yuu wa, ku nɛ ziən? Liù nɛdu cici nɛ ziən. Də n nɛ pià, sɛ n na mu tɛ, ku nɛ ba zwè Yu con, sɛ n twá Yu *nii yìèn tɛ nɛ, ɔ nɛ pɪn *Moyizə nɛ.» ɔ ma bwe wá, ɔ wú: «Yu nii yoo ku kaa tətə?» ¹⁸ Zwezi ma le, ɔ wú:

«Dān ká gu liù!

Dān ká cwàrì!

Dān ká ɲu!

Dān ká kuna kunkun, n kə liù nii nɛ!

¹⁹ Zìlí n nuu də n nyina nii!

Sóní n yira liù ndə n tətə nɛ!»

²⁰ Balanduru tɛ ma swìn ɔ con, ɔ wú: «À twá Yu nii yìèn təntə mama nɛ.

Bèè don nɛ à kùb mɛ, sɛ à fwa?» ²¹ Zwezi ma le wá, ɔ wú: «Də n nɛ pià, sɛ

n ya liù tɛ, Yu yìèn tɛ nɛ bɪga n yuu wa, vɛli n tì n wièn tɛ mama, n nɛ jɛ, n yoli, n ga pa sɛbiu tɛ zura nɛ. Yá n wá na wièn tɛ, tɛ kwənɛ nɛ dáá, Yu *sàń nɛ. Ku kwa nɛ, n dàń bà n twá à nɛ!»

²² Yá mánjá tɛ wa, balanduru tɛ nɛ nì tɛ mù yìèn tɛntɛ, v vîi dɛ pucuni, v nɛ yɪ jɪjɛ nɛfaru tíú tɛ yɪɪ.

²³ Zwezi dàń ma swìn v karbia tɛ con, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Ku cà zənzən ku pa jɪjɛ tíú nɛ, sɛ v zu Yu pàrì tɛ wa. ²⁴ Yá à mù nɛ swìn ku á con nɛ: Nyuguma ka twá gancun buu ku nan yɪ mwálí, ku doni jɪjɛ tíú nɛ pìà, sɛ v zu Yu pàrì tɛ wa.» ²⁵ Mánjá tɛ nɛ, karbia tɛ nɛ nì tɛ yìèn tɛntɛ, ku gwárí ba zəni. Yá ba ga swìn, ba wú: «Dɛ ku nɛ yɪ nɛtu, wàà dàń nɛ wá wàní v na mu tɛ, ku nɛ ba zwè Yu con?»

²⁶ Zwezi ma ywàń ba, v ga swìn ba con, v wú: «Ləzoni mù con ku wàrì! Yá tɛ mɛ wàá Yu mù con.»

²⁷ Piyerə dàń ma swìn, v wú: «Ywàń, nɛ dugv won mama, nɛ ga twá n nɛ. Ku dàń wá yà nɛtɛ ku pa nɛba?» ²⁸ Zwezi ma swìn ba con, v wú: «Cígá mama, à mù nɛ swìn ku á con: Mánjá wá bà, *Ləzwənə-Biu*f1* tɛ nɛ wá jèń v dun padau tɛ yuu, luu nədun tɛ wa. Á mù karbia fugə bələ tɛ, á nɛ twá à nɛ, á dɛ wá jèń padaran yuu wa. Ku mánjá tɛ wa, á dɛ wá bɪrì *Yızərayelə dwíí dəkurən fugə bələ tɛ lià bura. ²⁹ Yá liù tɛ mɛ, v nɛ wá taa à mù yɪɪ, v nan v yá v dii, nɛ à yèé v nubia, nɛ à yèé v nakwana, nɛ à yèé v nuu, nɛ à yèé v nyina, nɛ à yèé v bɪsíná, nɛ à yèé v kárí, v wá na ɲwírán nɛɛ bíí. Ku tɛ nɛ sùrí lá, v wá na mu tɛ, ku nɛ ba zwè Yu con. ³⁰ Təntən lià dáá, ba nɛ wá yà talíkwa lià. Yá talíkwa lià dɛ ga dáá, ba nɛ wá yà təntən lià.»

20

Jɪv tètùnà dɛ yɪcau tètùnà dɛ dɛdɛni tètùnà ɲwírán zwansɪsara

(Matia 19.30)

¹ Zwezi kùb swìn, v wú: «Nèh, Yu pàrì tē nē nyin nētu: Kára tíú don nan jju fuən fuən, sē v pià tūtònà, v kē v kára wa. ² Máná tē, v nē nī ba, v sē, sē v ŋwín ba cūnian sēbikulv*f1* nēdu, ndē ku nē mē nētu tē dun mama. Yá v ga tun ba, sē ba va ba tun v kára tē wa. ³ U tē pií v nan lugu nugu máná wa jju nē, v kùb na ba duən ba jèé tutv. ⁴ U ma swìn ba con, v wú: “Á vələ, sē á dē tun à kára tē wa. Yá à ga wá pa á dē nē, ndē ku nē mē nētu!” ⁵ Ba dē ma kēn ba va lá nē. Yıcau lugu fugə bələ máná wa, bēe tē kùb nan. Dədəni lugu batwa máná wa, v kùb v nan v fwa, ndē dí yáá tē nē. ⁶ Yá ku nē kùb yí dədəni lugu bonu, v nan v ma kùb na ba duən, ba nē zıga. U ma bwe ba, v wú: “Bèè nē pın, á zıga yəbə jju tē mama, á ga ba won fwa?” ⁷ Ba le wá, ba wú: “Ku yi liù nē wà nēba tì, sē nē tun.” U ma swìn ba con, v wú: “Haya! Á dē vələ, á tun à kára tē wa!”

⁸ Dədəni nē twi ku yí, kára tē tíú swìn v liù tē, v nē ywànjá v tūtònán tē yuu con, v wú: “Bon tūtònà tē, sē n pa ba liù mama v ŋwírán. N wá zıgı talıkwa lià tē, à nē tì tē, n ja va ba tē, à nē dí yáá à tì tē.” ⁹ Ba tē, ba nē vəli dədəni nii lugu bonu máná wa, ba tun tē twi ba yí. Ba liù mama nī cūnian sēbikulv nēdu nēdu. ¹⁰ Máná tē, ba tē, ba nē təntən ba tun tē nē twi, ba yà buja dē, ba wá na ba doni ba duən tē. Yá ba dān pın ba dē liù mama nē, cūnian sēbikulv nēdu nēdu, ndē nētu tē, ba nē pın ba duən tē nē. ¹¹ Ba na nī ku nētu, ba wulə ba ŋuŋwin kára tē tíú yuu wa, ¹² ba ga swìn, ba wú: “Tūtònà tē, n nē talıkwa n tì tē, tun lugu nēdu cıı, yá n ga ŋwín ba ndē nē nē. Nē mù ga tun nē gwàrì dun tē mama wa, yıcau tē nyva nē yuu wa, jju tē mama.” ¹³ Yá kára tē tíú dān le ba wá don, v wú: “À dabēe, à wà mú gıgıı. N sē, sē n tun cūnian sēbikulv nēdu yıra dun wa, ku tà nētu, naaa?” ¹⁴ Jon n ŋwírán, n ja kēn lá nē! À wá pa talıkwa liù tē dē ŋwírán ndē n nē. ¹⁵ À ba cwəŋə jə, sē à fwa ku tē, à nē swə, dē à səbiu, naaa? Nē à yèé ku yi à nē yi pubwanv tíú tē nē pın n jə wugwu dē nē?” » ¹⁶ Zwezi ma swìn v

súrí, v wú: «Mə nətu nə, təntən lià wá yà talíkwa lià, yá talíkwa lià də wá yà təntən lià.»

Zwezi kúbù pìí v swìn v tian tə, də v ka bwin ka nan tə yoo

(Marəkə 10.32-34, Likə 18.31-34)

¹⁷ Dün don nə, Zwezi zua cwəŋə, v vələ *Zwerizalemə. Mánǵá tə wa, v nə wulə cwəŋə tə yuu wa, v bon v karbia fugə bələ tə, v ja nan kwa, v ga swìn ba con, v wú: ¹⁸ «Á cuga zəni, nə wulə cwəŋə wa, nə ma vələ Zwerizalemə. Mə tuv təntə wa nə, ba wá ja *Ləzwənə-Biu*f1* tə, ba kə *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián, də Yu nii *yənu tián jiàn wa. Ba wá buri v bura, sə ba gu wá. ¹⁹ Ba wá kə wá lià tə, ba nə yəri Yu, jiàn wa. Ba wá mun wá, ba wá mà wá, v yira lá, ba ga wá paa wá dagarv yuu wa. Yá dian batwa nii nə, Yu wá pìí v bwin wá, v li tian wa.»

Zwakə də Zwan nuu lòrì tə yoo

(Marəkə 10.35-45, Likə 22.24-27)

²⁰ Ku kwa nə, Zebede bia tə nuu dān ma fārú v yí Zwezi yira də v bia tə. U tua v yáá yuu, sə v lòrì won v con. ²¹ Zwezi ma bwe wá, v wú: «Bèè nə n pìà?» Kan tə ma le, v wú: «À pìà, sə n pa nii də, à bia bələ tə, ba nə ziga, wá jèñ ladva n jizən nə, v don n jigwiə nə, n pàrì tə mánǵá wa.» ²² Zwezi ma le kan tə də v bia tə, v wú: «Á yəri ku tə, á nə lòrì. Á wá wàní á zıgı á dān cān tə, à nə wá dó naaa?» Ba ma swìn v con, ba wú: «Nə wàá.» ²³ Zwezi ma swìn, v wú: «Á cígá wá zıgı á dān tə. Yá ku tà à mù nə mē, sə à pa nii də, liù wà tə nə wá jèñ à jizən nə, nə à yèó à jigwiə nə. Tə bwálá təntə yı à nyina Yu nə kwen, sə v pa lià tə nə, tə nə mē də ba, ku tà à mù.»

²⁴ Mánǵá tə nə, karbia fugə tə duən tə nə nì ku, ba luja zàn ba nubia bələ tə yuu wa. ²⁵ Zwezi dān ma bon ba mama tə, v kə duən yáá, v ga wú: «Á yèó də, luv pègá yáá jèó ba lià yuu wa, ba fifin ba. Yá də ləzwənfaran tə də

yáá dó pàrì ba lià yuu wa də diàn. ²⁶ Yá nətɔ nə wà mɛ, sə ku fwa á mù pwéré wa. Á liù tɛ, ɔ nə pià, sə ɔ yà ləzwənfaru, ɔ mɛ, sə ɔ yà á tutunbiu. ²⁷ Yá á liù tɛ, ɔ nə pià, sə ɔ yà á yáá tíú, ɔ mɛ, sə ɔ yà á yonɔ. ²⁸ Mə nətɔ nə, *Ləzwənə-Biu*f1* tɛ tà ɔ twi, sə ɔ pa lià tun, ba pa wá. Ʋ yi ɔ twi, sə ɔ tun ɔ pa lià nə. Yá ɔ ga pa ɔ mu tɛ ndə ɲwírán nə, sə ɔ ma jon lià kapɔpu ba cuna wa.»

Zwezi súrí lilirən bələ yía

(Marəkə 10.46-53, Likə 18.35-43)

²⁹ Máná tɛ wa, Zwezi də ɔ karbia tɛ nə naɲa Zweriko, lalɔ púé Zwezi kwa. ³⁰ Lilirən bələ tɛ nə jèé cwəɲə nii nə nì də, Zwezi twi ɔ lɛ. Ba dān ma wulə ba bubwi, ba wú: «*Yuu-Tiu, piú *Davidə nàú, dəri nə yinəgə!» ³¹ Lià tɛ yà wulə, ba caga ba nii nə, də ba tánjá ba níá. Yá ba dān tɛ kwən ba bubwi zənzən, ba wú: «Yuu-Tiu, piú Davidə nàú, dəri nə yinəgə!» ³² Zwezi ma zɪgɪ, ɔ bon ba, ɔ ga bwe ba, ɔ wú: «Bèè nə á pià, sə à fwa à pa aba?»

³³ Ba ma le wá, ba wú: «Yuu-Tiu, pa, sə nə yía tɛ na lá.» ³⁴ Zwezi dəri ba yinəgə, ɔ ga dwen ba yía nə. Lala də ba bara bələ təntə yía tɛ súrí. Yá ba dān ga pú ɔ nə.

21

Zwezi vəli Zwerizalemə

(Marəkə 11.1-11, Likə 19.28-40, Zwan 12.12-19)

¹ Zwezi də ɔ karbia dān vəli, ba bwóló *Zwerizalemə. Máná tɛ, ba nə yí Bətəfazwe nə, ku nə wulə *oliviye tìán paan tɛ con, Zwezi lɪ ɔ karbia tɛ bələ, ɔ tun, ² ɔ ga swìn ba con, ɔ wú: «Á vələ yáá tiv tɛ wa, á wá na bɪnakan də ku biú, tɛ nə vwə. Á kura tɛ, á ja bà à con. ³ Liù nə bwe aba, sə á swìn də, *Yuu-Tiu nə pià tɛ. Yá ba dān wá yá aba, ba pa á ja tɛ á vìi

lala.»

⁴ Mə nətu nə, ku twá, sə Yu nii *sùsùnù tə sùràn tə nii ma sú. U swìn, v wú:

⁵ «Á swìán Siyon*f1* là con nə: Nèh, n pìú tə nə v biàn n con. U súé də bɛcabwanu. U dīgà bìnakan yuu. U dīgà bìnabiə yuu, ka nə yɪ bìnakan tə, ka nə mì zila zɪŋu, bìú.»

⁶ Karbua tə dān ma va, ba fwa ku tə, Zwezi nə pɪn ba nii, sə ba fwa. ⁷ Ba jɪn bìnakan tə də bìnabiə tə, ba ja bà, ba lɪ ba gànàn ba tún tə yuu, ba pa Zwezi dɪ v jèé. ⁸ Laluv tə wa là zənzən làrɪ ba gànàn cwəŋə tə wa. Ba duən də ga za tiàn vuran, ba tuŋə cwəŋə*f1* tə wa. ⁹ Là tə, ba nə wulə Zwezi yáá ba vəli, də ba tə, ba nə wulə v kwa tə, zɪn ba kwərə yu nə, ba ma bwi Zwezi nə, ba wú:

«Ozana*f1* pìú *Davidə nàú tə yuu wa! Yu wá fwa zəni liù tə yura, v nə biàn Yuu-Tiu yɪrɪ yuu wa! Ozana Yu sàh nə!»

¹⁰ Máná tə nə, Zwezi nə zua Zwerizalemə wa, là tə mama wulə ba kukuri, də ba bwe, ba wú: «Wàà nə yɪ ku bæ wà tə?» ¹¹ Laluv tə le, ku wú: «Ku yɪ Yu nii *sùsùnù Zwezi tə, v nə nan *Nazaretə, ku nə wulə Galile nagwanaa wa.»

Zwezi zua Yu diè tə wa

(Marəkə 11.15-19, Likə 19.45-48, Zwan 2.13-17)

¹² Ku kwa nə, Zwezi zua *Zwifə-ba Yu *diè dəwoo tə wa, v ga dɪŋɪ là tə mama, ba nə yoli, də ba tə nə yè ku bwálɪ tə wa. U yigu tabɪlan tə, là tə nə lárɪ səbɪa*f1* tə yuu, v vəvəri v pú tia. U ga yigu là tə, ba nə yoli nasara gunponi*f1* tə, gwələ v dɪ tia. ¹³ U dān ma swìn ba con, v wú: «Ku púpúnɪ Yu sagɪ tə wa, ku wú: “Ba wá bon à diè tə «yɪjɪnɪ diè.»” Yá á mù janɪ ka, á ma fwa ŋwɪna yisəgə bwálɪ!»

¹⁴ Lilirən də gwàní fàrú ba yí v yura Yu diè dəwoo tə wa. Yá v ga zwè ba

yayıran. ¹⁵ Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tə, də Yu nii *yənu tián tə, nə nı yomulan tə, v nə fwa, bısíná tə ga wulə Yu diè dəwoo tə wa, ba bubwi, ba wú: «Ozana*f1* piú *Davidə nàú tə yuu wa!» Ku zın ba lıŋa. ¹⁶ Ba dān swın Zwezi con, ba wú: «N nən ku tə, bısíná tə nə swın?» Zwezi ma le ba, v wú: «Awo, à yèé ku dən. Á wà ku tə kàrì, ku nə púpúní Yu sagı tə wa, naaa? Ku púpúní, ku wú: “N pın bısíná də bısíní tətə də pa mú dun.” »

¹⁷ Ku kwa nə, v yá ba, v ga nan *Zwerizalemə nə, v va Betani. Mə ku tu tə wa, v vəli v ju.

Zwezi zırı v kə kapırv don nə

(Marəkə 11.12-14, 20-24, Likə 13.6-9)

¹⁸ Ku tıpurv tə nə, máná tə wa, Zwezi nə pıí v biàn *Zwerizalemə wa, niən yà jə wá. ¹⁹ U nı kapırv don cwəŋə tə vən nə, v ma fàrú v yí ku nii, yá ku yı vuran cıci nə, v nı ku yuu wa. U dān ma swın kapırv tə con, v wú: «N kúù ba pıí n zın bia, abada!» Lala də kapırv tə kua nəkuvv.

²⁰ Karbia tə nə nı ku nətv tə, ku gwárí ba zənzən. Ba dān ma bwe Zwezi, ba wú: «Ku yı ku twá nətə, kapırv tə ma kù lala nətv?» ²¹ Zwezi ma le ba, v wú: «Cígá mama, à mù nə swın ku á con: Də á nə kəni á waa à nə wuuu, á nə ba bèé, ku tà ku tə, à nə fwa kapırv tə yıra, cıci nə, á wá wàní á fwa. Yá á dān wá wàní á swın paan ka tə con, á wú: “Zàn lá, n va, n tu muv wa!” Yá ku yoo tə wá tun. ²² Də á nə kəni á waa à nə wuuu, á wá na ku tə mama, á nə lòrì Yu con.»

Wàà nə ken diàn Zwezi juun wa?

(Marəkə 11.27-33, Likə 20.1-8)

²³ Zwezi zua *Zwifə-ba Yu *diè tə wa, v wulə v kàrì. Ku máná tə wa, Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tə, də ba *nəkwına fàrú ba yí v yıra, ba ga bwe wá, ba wú: «Wàà tətə diàn nə, n ma fwa yìèn tə tə ba? Wàà nə ken

diàn tǎntǎ n jūn wǎ?» Zwezi ma le ba, v wú: ²⁴ «À dǎ kúù wǎ bwe aba yoo nǎdu cici. Á nǎ le nǎ, ku kwa nǎ, à dǎ dǎn wǎ swìn liù tǎ, v nǎ ken diàn à jūn wǎ, à ma fwa tǎ yìèn tǎ. ²⁵ Wǎà nǎ ken diàn Zwan jūn wǎ, sǎ v lǎ lià níá wǎ, ku twǎ dǎ Yu yiri tǎ? Ku ya Yu, nǎ à yèé lǎzoni?»

Ku pín ba dǎn wulǎ ba tǔtǔnǐ duǎn, ba ga swìn duǎn con, ba wú: «Nǎ nǎ le, nǎ wú: “Ku ya Yu nǎ ken diàn Zwan jūn wǎ”, v wǎ bwe nǎba, v wú: “Bèè dǎn nǎ pín, á ma wǎ cígá à sugu tǎ nǎ pín?” ²⁶ Nǎ ma nǎ kúù swìn, nǎ wú: “Ku yi lǎzoni nǎ ken diàn v jūn wǎ”, nǎ mǎ, sǎ nǎ dǎri lǎlvu tǎ fǎn, lià tǎ mama nǎ buǎ dǎ, Zwan yi Yu nii *sùsùnnù tǎ yiri.» ²⁷ Ba dǎn ma le Zwezi, ba wú: «Nǎ yǎri.» Zwezi dǎ ma le ba, v wú: «À dǎ bá swìn liù tǎ, v nǎ ken diàn à jūn wǎ, à ma fwa tǎ yìèn tǎntǎ.»

Bǎe don bia bǎlǎ yuu wǎ zwansǎsara

²⁸ Zwezi kúù sǔrí zwansǎsara tǎ don lá, v wú: «À wǎ biri aba zwansǎsara don, sǎ á swìn ku tǎ, á nǎ buǎ ku yuu wǎ: Bǎe don yǎ jǎ bia bǎlǎ. U dǎn ma swìn bikwia tǎ con, v wú: “À biú, vǎli à kǎrá tǎ wǎ, n tǔn zèn ku tǎ!” ²⁹ U ma le, v wú: “À ba vǎlǎ.” Yǎ ku nǎ vǎli yǎá, v pǐi v lwǎn pubuǎ, v ga vu kǎrá tǎ wǎ. ³⁰ Ku kwa nǎ, nyina tǎ ma swìn biú tǎ don tǎ con, ku mù yoo nǎdu tǎ. U dǎ ma le wǎ, v wú: “À nyina, à wǎ va.” Yǎ v wǎ vǎli. ³¹ Bèè nǎ á buǎ ku yoo tǎ yuu wǎ? Á mù con nǎ, ba wǎà nǎ twǎ v nyina tǎ fira nǎ?» Ba le, ba wú: «Ku yi tǎntǎn liù tǎ nǎ.»

Zwezi dǎn ma swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nǎ swìn ku á con: Lanpolina tǎ dǎ kacwaran tǎ wǎ dé yǎá, ba zu Yu pǎrì tǎ wǎ. ³² Zwan*f1* yi v twi á con nǎ, sǎ v biri aba cígá cwǎǰǎ tǎ. Yǎ á ga wǎ cígá pín v sugu tǎ nǎ. Yǎ lanpolina tǎ dǎ kacwaran tǎ mù pín cígá v sugu tǎ nǎ. Yǎ dǎ á nǎ nǐ ku tǎ kwa nǎ, á tǎ wǎ á kwa vǎvǎri, á ma sǎ á cuna, sǎ á ma pa cígá v sugu tǎ nǎ.»

Vala wulǎnyina duǎn zwansǎsara

(Marəkə 12.1-12, Likə 20.9-19)

³³ Zwezi kùb swìn, v wú: «Á cuga zwansisara don! Kára tíú don cwen

diven tián kára. U kíkari ka də dabwau. U kù gwàlú kapatau wa, sə ba ma kanj

kanj

diven tián bia tə. Yá v dān ga lwà vuun, sə ba ma cì kára tə nə. Ku kwa nə, v tì kára tə, v yá vala duən jìlàn wa, v ga va cwəŋə. ³⁴ Mánjá tə, diven tián bia koru nə yí, v tun v tùtùná, v pa ba va vala tə con, sə ba jon v tori. ³⁵ Yá vala tə dān jun v tùtùná tə, ba mà v don, ba gu v don, ba ga duli batwa nii liù tə də kapana ba gu. ³⁶ Kára tə tíú tə kùb tun tùtùná tə duən, də ba nə dáá ba doni dí yáá tùtùná tə. Yá vala tə tə tun ba, də ndə ba nə dí yáá ba tun nətu. ³⁷ U dān ma tun v tətə bilura ba con, v ga bún v waa con, v wú: “Ba wá zílí à biú tə.” ³⁸ Yá mánjá tə wa, vala tə nə nì biú tə, ba dān swìn duən con, ba wú: “Á nəŋə liù tə, v nə wá bà v tìni kára tə. Nə gwia wá, yá nə wá tìni v kára tə.” ³⁹ Ba dān ma ja wá, ba duli kára tə kwa con, ba ga gu wá.»

⁴⁰ Zwezi ma bwe ba, v wú: «Mánjá tə nə, kára tə tíú nə wá bà, bèè nə v wá fwa vala tə?» ⁴¹ Ba ma le wá, ba wú: «U wá gu ba ləzwənlwan təntə, v bá dəri ba yinəŋə. U dān ga wá jon v kára tə, v pa vala duən nə, ba nə wá li v tori wozagu mánjá wa.»

⁴² Zwezi dān swìn, v wú: «Á wà kàrì ku tə, ku nə púpúní Yu sagi tə wa, ku wú:

“Kapan tə, dèlwèré tə yà nə viga ba dugu vān nə, nə pìí ku jì diè
nigwancun wárí, ku yoo nə cà. Ku yi *Yuu-Tiu nə fwa ku.
Yá ku yi yozəŋu ku pa nəba.” »

⁴³ Zwezi kùb swìn, v sùrí lá, v wú: «Mə ku mù nə pìn, à mù nə swìn ku á con: Yu wá li aba v pàrì tə wa, v ga pa dwíí don lwàń ku ya lá, ku nə sè v nii, yá ku ga tuŋa zəni. ⁴⁴ Liù tə mama, v nə wá tu ku kapan tə, dèlwèré tə yà nə dugu vān nə, yuu wa, v wá nyunyugu v tiān ku nə. Yá ku nə kùb tua liù yuu wa, də ku wá titaga wá!»

⁴⁵ *Zwifə-ba Yu *jonwana yun tián-ba, də *Farızian-ba cugu Zwezi zwansısarı təntə, ba ga lwarı də, ku yi ba mù nə, v swìn. ⁴⁶ Ba dān pià cwəŋə, sə ba ma ja wá. Yá ba ga dəri lalvu tə yía, ba nə ti Zwezi, ba ma fwa ndə Yu nii *sùsùnə nə tə yırı.

22

Wodiu nəfaru don zwansısara

(Likə 14.15-24, Matia 20.16)

¹ Zwezi tə kùb twá zwansısarı nə, v swìn ba con, v wú: ² «Á nəŋə, Yu pàrì tə nə yi nətv: Piú don bon lià v biú fúru diŋə nə. ³ U tun v tùtùná, sə ba bon lià tə, sə ba bà diŋə tə bwálí nə. Yá ba wà sè, sə ba bà boŋə tə. ⁴ U ma ku tun tùtùná tə duən də nii ku tə, v wú: “Á swián lià tə con də, à wodiu tə fwa ku zwè. À gua à nabəe də à vana tə, tə nə jə nuga, tə mama sírí ken ku zwè. Á bián fúru diŋə tə!” ⁵ Yá lià tə, v nə bon tə, tà nə wà ku yoo tə ti, ba ma fwa kaka, ba ga zàn, ba va ba yìen kwıun nə. U don va v kára wa, v don va v yolu. ⁶ Ba duən tə jin tùtùná tə, ba fufın ba, ba gu. ⁷ Piú tə liŋa dān zàn. U tun v pamana, v pa ba va, ba gu ku mù lagura təntə, ba ga suru ba tiv. ⁸ U dān ma swìn v tùtùná tə con nə, v wú: “Fúru tə wodiu fwa ku zwè. Yá lià tə, à nə bon tə, wà ku diŋə mə. ⁹ Á dān vələ cwəywərə tə wa, á bon ba tə mama, á nə nı lá, sə ba bà wodiu tə nə.” ¹⁰ Tùtùná tə vəli coŋi tə yuu, ba kə lià tə mama duən nə, ba nə nı lá. Ba ken ləzwənzəŋə də ləzwənkukwınan duən nə. Mə ku twá nətv, fúru tə diŋə diè nii ma sú də lià.

¹¹ Piú tə dān zua, sə v ywān lià tə, ba nə twi boŋə tə. Yá v dān nı liù don, v nə wà gànə zwi, ku nə mə də fúru tə. ¹² U ma swìn v con, v wú: “À dabəe, ku yi n twá nətv, n ma zu yəbə, n ga wà gànə zwi, ku nə mə də fúru tə?” Yá ku bəe tə tání v nii. ¹³ Piú tə dān ma swìn v tùtùná tə con, v wú: “Á

vwiə v nɛɛ də v jìàn, á ga tì wá, á duli kàrá wa yikunu tə wa. Ku bwálí təntə wa, v wá bubwi, v ga dɪŋa v jɪfwɪ v fɪfaga.” » ¹⁴ Zwezi ma kúù swìn, v wú: «Yu bonə lià zənzən. Yá ba mancɪn nə, Yu yàá kúrí.»

Lanpoo ka ɲwín ka pa Romə-ba piú nəfaru nə yoo

(Marəkə 12.13-17, Likə 20.20-26)

¹⁵ *Farızian-ba tə dān vurv, ba kə duən nə, sə ba jən, ba nə wá fwa nətu, ba ma ja Zwezi ku tə, v nə wá swìn, yuu wa. ¹⁶ Ba dān ma tun ba lià, də *Erodə kwa lià, sə ba va, ba swìn Zwezi con, ba wú: «Karnyina, nə yəə də, n yi cígá tíú. N ga biri Yu cwəŋə tə də cígá, n ga ba liù yii dəri, n yáá nə təlɛ də dun tə ləzoni nə jə yiri. ¹⁷ Biri nəba n pubuŋa yoo ku tə yuu wa: Yu *nii pɪn cwəŋə, sə nə ɲwín, nə à yəə, sə nə dān ká ɲwín lanpoo, nə pa *Romə-ba piú nəfaru tə nə?»

¹⁸ Yá Zwezi dān nə lwarɪ ba wuluŋu pubuŋɪ tə, v le ba, v wú: «Níə bələ tìán-ba, bèè nə pɪn, á maŋa, sə á ja à dən nə? ¹⁹ Á bira nə səbikulu tə, ba nə ma ɲwín lanpoo tə.» Ba ma li cɪnɪa səbikulu*fɪ* don, ba kə v yáá con.

²⁰ Zwezi dān ga bwe ba, v wú: «Wàà yuu də v yiri nə ba púpúní yəbə?»

²¹ Ba ma le wá, ba wú: «Romə-ba piú nəfaru tə nə.» Zwezi dān ma swìn ba con, v wú: «Á ɲwíán ku tə nə yi Romə-ba piú nəfaru tə nyiən, á pa wá, sə á ga ɲwín ku tə nə yi Yu nyiən, á pa Yu də nə.»

²² Máná tə nə, ba nə nì ku liu təntə, ku gwárí ba zənzən. Ba ma yá wá, ba ga vìí.

Ka ti ka pìí ka bwin ka nan tə yuu wa bwie

(Marəkə 12.18-27, Likə 20.27-40, 2 Timote 3.7-9)

²³ *Sadııian-ba mù biri də, tıga ba pìí ba bwin ba naŋa. Dun don nə, ba wa lià duən twi Zwezi con. Ba bwe wá, ba wú: ²⁴ «Karnyina, nəñ ku tə, ku nə púpúní Yu *nii tə wa, v nə pɪn *Moyizə nə. Ku swìn, ku wú: “Bɛɛ nə

tiga, də v ba biú jə, v nyánú me, sə v də v kadənu tə, sə v mù lira biú, v pa wá.”²⁵ Nə dān jin nubia barpe də nəba. Təntən tíú tə swe, v ti v yá kan tə, v pa v nyánú don nə, də v tə wà biú, v nə luri.²⁶ Mə ku yi nətu, ku pa bələ nii liú tə, də batwa tíú tə, ku ja va ku gúrí ba mama barpe tə.²⁷ Ba mama tə tian kwa nə, kan tə də twi, v bà, v ti.²⁸ Dun tə nə, tiga nə wá bwin ba nan, ba wàà nə wá tını kan tə ba barpe tə wa? Ba mama tə jin wá, ba fwa ba kan.»

²⁹ Zwezi ma le ba, v wú: «Á dwə á tiàn, á nə yəri Yu sagi tə də Yu diàn tə dēn yiri.³⁰ Máná tə, tiga nə wá pìi ba bwin ba nan, bara də kana bá swe duən nə. Yá ba dān wá yà ndə *malike nə Yu *sàñ wa.³¹ Á wà kàrì ku tə, Yu nə swìn tiga ka bwin ka nan tə yuu wa, naaa? U swìn, v wú: ³² “À yi Yu tə, *Abərahəmə də *Yizakə də *Zwakəbə nə jònì.” » Zwezi ma swìn, v sùrí lá, v wú: «Ku nətu biri də, Yu yi lià tə, ba nə wulə mu wa Yu, v tà tiga Yu.»

³³ Ku gwárí lià tə, ba nə cugu v kàrà tə.

Yu nii yoo tə, ku nə dwə tə mama

(Marəkə 12.28-34, Likə 10.25-37)

³⁴ Máná tə wa, *Farizian-ba nə ni də, v pin *Sadisian-ba tə nii pú, ba bon ba kə duən nə.³⁵ Ba wa liú don, v nə yi *Zwifə-ba Yu nii *yənu tíú bwe Zwezi yoo don, sə v ma ja v dēn nə, v bwe wá, v wú: ³⁶ «Karnyina, sə Yu *nii yìèn tə, v nə pin *Moyizə nə wa, nəfaru nə yi ku kwa?»³⁷ Zwezi ma le wá, v wú: « “N me, sə n sóní *Yuu-Tiu, v nə yi n Yu də n waa mama. N sóní ku tə nə zìən ku pa Yu nə. N bún Yu yoo máná mama.”³⁸ Mə ku mù nə yi Yu nii yoo tə, ku nə yi tə wa nəfaru, ku nə dwə tə mama.³⁹ Nēn ku tə, ku nə púə ku kwa, ku də yoo nə cà zənzən: “N me, sə n sóní n yira liú ndə n nə swə n tətə nətu.”⁴⁰ Yu nii tə, v nə pin Moyizə nə, saga tə, də Yu nii *sùsùnà saga tə kàrì tə me yi tə twá tə mù Yu nii yìèn bələ təntə kwa.»

Kərisə yɪ Davidə nàú, v ga yɪ v Yuu-Tiu

(Marəkə 12.35-37, Likə 20.41-44)

⁴¹ *Farızian-ba yà kun duən nə, Zwezi dān ma bwe ba bwiə ku tə: ⁴² «Bèè nə á buŋa *Kərisə yuu wa? U yɪ wàà nàú?» Ba ma le wá, ba wú: «U yɪ piú *Davidə nàú.» ⁴³ Zwezi kúb ma bwe ba, v wú: «Ku dān yɪ nətə, Yu-*Siŋu tə ma pa, Davidə bon Kərisə “*Yuu-Tiu”? Davidə swìn, v wú:

⁴⁴ “Yuu-Tiu Yu swìn à Yuu-Tiu con, v wú: Bàá, jèñ à jɪzən*fl* nə, də à ma kəni n duŋa n nɛɛ dèñ nə!”

⁴⁵ Də Davidə nə bon wá v Yuu-Tiu, ku dān yɪ Kərisə wá twá nətɔ, v ma kúb yà Davidə nàú də?»

⁴⁶ Ba liù nədɔ də kúb wá wàní v le wá yoo, ku kwa nə. Yá ku nə zɪɣɪ ku dun təntə nə, liù kúb wà dádén, sə v bwe wá bwiə.

23

Zwezi swìn v zɪɣɪ Yu nii yənu tián tə də Farızian-ba tə nə

(Matia 6.1-5, 16, Marəkə 12.38-39, Likə 11.43, 46, 14.7, 20.45-46)

¹ Zwezi dān ma swìn lalɔ tə də v karbia tə con, v wú: ² «*Zwifə-ba Yu nii *yənu tián tə də *Farızian-ba tə yɪ ba twi ba jon *Moyizə yuu nə. Ba mù nə mɛ, sə ba gwin Yu *nii tə, v nə pɪn Moyizə nə, dèñ ba burɪ. ³ Ku mɛ, sə á zɪlí ba nii, á ga tun ku tə mama, ba nə swìn á con nə. Yá á nə dānà ká fwa, ndə ba tə fwa tə, ba nə ba ku tə, ba nə burɪ tə, nii nə twá yɪrɪ. ⁴ Ku yɪ, ndə ba nə vwe zɪla tə nə dù, ba tì ba kəni lià vaparan wa. Yá ba ga ba sɛ, ba dwen tə yura də ba jɪfua tətə. ⁵ Ba fwa ba tutɔnɛɛ mama, sə lià ma na ba. Ku mù nə pɪn, ba kəni Yu saga ba tɛ́lɔ*fl* nə, nə à yèé ba vānà nə, tə nə dwə. Ba gānān nyanɔ yɪ nəwalan nəwalan, tə níó ga jə lulwəŋə nəmanbii. ⁶ Də ba nə vɛli diŋə bwálí nə, ba swə tətəŋi yíjāá. Də ba nə vɛli Zwifə-ba *jéré diì wa, ba swə dun gwələ yuu jāá. Ba swə, sə lià tu tia ba jun ba

kanporu wa. ⁷ Ba ga swə, sə lìa bon ba “karnyuna-ba.” ⁸ Yá á mù, á dànà ká pa, ba ja aba, ba bon “karnyuna-ba”, á mama tə nə yɪ nubɪa *Kərisə yɪɾɪ, yá á karnyuna də ga yɪ nədu tə yɪɾɪ. ⁹ Á dànà ká bon liù mama tia yuu wa “à nyina”, á nyina nə yɪ nədu, á nə jə, wà tə, ʋ nə wulə Yu *sàń nə yɪɾɪ. ¹⁰ Á dànà ká pa, ba bon aba “yáá tián”, á yáá tiú tə, á nə jə, nə yɪ nədu, ʋ mù nə yɪ Kərisə, tə yɪɾɪ. ¹¹ Á wa ləzwənfəɾu tə, ʋ nə dwə ba duən tə, mə, sə ʋ mù nə yá á tutunbiu. ¹² Liù tə, ʋ nə zìn ʋ tián, Yu wá mun ku tiú. Yá liù tə, ʋ nə mun ʋ tián, Yu wá zìn wá yu nə.»

Yu nii yənu tián tə də Farızian-ba níó bələ tə yoo

(Marəkə 12.40, Likə 11.39-46, 52, 20.47)

¹³ Zwezi kúbə swìn, ʋ wú: «Lée wá yí aba, *Zwifə-ba Yu nii *yənu tián-ba də *Farızian-ba, á nə yɪ níó bələ tián tə yɪɾɪ! Á cìgà lià tə yáá nə, ba dàn ká zu Yu pàɾɪ tə wa. Á tətə ba zwɪ, á ga ba yá á pɪn lià tə, ba nə pìà ba zu nə, sə ba zu.

¹⁴ [Lée wá yí aba, Yu nii yənu tián-ba də Farızian-ba, á nə yɪ níó bələ tián tə yɪɾɪ! Á vɪɾɪ kadənə wiən, á ga fwa yijunɪ á ba zwè ləzoni yáá con, sə á ma bɪɾɪ də, á yɪ ləzwənzəŋə. Mə ku mù nə pɪn, Yu wá bɪɾɪ á bura, ʋ ga cùgù aba míámíán!]

¹⁵ Lée wá yí aba, Yu nii yənu tián-ba də Farızian-ba, á nə yɪ níó bələ tián tə yɪɾɪ! Á vəli muv tə də tia tə yuu mama, á ma pìà ladva tətə, ʋ nə wá sè ʋ zu á Zwifə-ba *yijuncwəŋə tə wa. Yá á nə nɪ ku liù, á yàá pa, ʋ jì mən diè liù, nəe bələ ʋ doni aba.

¹⁶ Lée wá yí aba, á mù ləzwənlilirən-ba! Á wú: “Liù nə twá Zwifə-ba Yu *diè tə yɪɾɪ nə, ʋ ma dù, ku dūrè tə ba wá dó. Yá ku nə yɪ Yu diè sían tə yɪɾɪ nə, ʋ ma dù, ku dūrè tə wàá wá, ku dó.” ¹⁷ Ləyigi də lilirən-ba! Ku kwà nə jə funə ku doni ku don? Sían tə nə dwə naaa, nə à yèé Yu diè tə, ka nə pɪn, tə mù sían tə jì Yu nyiən, nə dwə? ¹⁸ Á tə kúbə wú: “Liù nə nə twá Yu

*jonji kúrí tə nə, ʋ ma dù, ku dūrè tə wàrì wá ku dǎ. Yá ʋ nə nə twá də jonji won tə nə, ku nə wulə jonji kúrí tə yuu wa, ʋ ma dù, ku dūrè tə wáá wá ku dǎ.” ¹⁹ Lilirən-ba! Ku kwà nə jə funə ku doni ku don? Jonji won tə mù naaa, nə à yèé jonji kúrí tə, ku nə pɪn, jonji won tə yɪ Yu nyiən tə nə dwə? ²⁰ Lìù tə, ʋ nə dùè jonji kúrí tə, ʋ dùè də ku yuu wiən tə mama. ²¹ Lìù tə, ʋ nə dùè də Yu diè tə, ʋ yɪ ʋ dùè də ka mù də Yu tə, ʋ nə wulə ka wa. ²² Lìù tə, ʋ nə dùè də Yu *sǎn tə ʋ yɪ, ʋ dùè də Yu padau tə, də Yu tətə, ʋ nə jèé ku yuu wa.

²³ Lee wá yí aba, Yu nii yənu tián-ba də Farızian-ba, á nə yɪ níé bələ tián tə yɪrɪ! Á pɪn á fugə nii nyiən*f1* Yu nə, də ku nə swə, ku yɪ dənɔ wiən nəmanbii tətə. Yá á yáá ga tǎlé də yìèn tə yoo nə dé lá, Yu nii tə nə bɪrɪ. Tə mù nə yɪ cígá də ka dəri yinəgə zənzən də ka twá Yu də pùé nədu. Mə tə mù yà nə á mɛ, sə á tun, á ga kəni á yáá tə duən tə də con.

²⁴ Ləzwənlilirən-ba! Á loni bunbunɪ á nanywia wa. Yá á ga ləri nyuguma mù puŋi!

²⁵ Lee wá yí aba, Yu nii yənu tián-ba də Farızian-ba, á nə yɪ níé bələ tián tə yɪrɪ! Á yáá sɪn wùrú zɔŋa də zɔŋa kwa, yá tə waa ga sú də ŋwìràn wiən də á pusoni wokukwɪnan. ²⁶ Farızian liliu! Dí yáá n sɪn wùrú zɔŋa tə waa tə. Yá ku kwa tə də wá yà zəni.

²⁷ Lee wá yí aba, Yu nii yənu tián-ba də Farızian-ba, á nə yɪ níé bələ tián tə yɪrɪ! Á yɪ ndə libərə nə, ba nə pìrì tə kwa zəni. Yá tə waa tə ga sú də tɪga kurən də wopɔpɔnan yiri mama. ²⁸ Mə á də yɪ nətu. Kàrá con, á yɪ cígá tián. Yá á waa con á yɪ níé bələ tián, á ga sú də yokukwɪnan!»

Zwezi swìn càn tə yoo tə nə biàn

(Likə 11.47-51)

²⁹ Zwezi kúbè swìn, ʋ wú: «Lee wá yí aba, *Zwifə-ba Yu nii *yənu tián-ba də *Farızian-ba, á nə yɪ níé bələ tián tə yɪrɪ! Á lwè Yu nii *sùsùnà tə

ləbərə, á ga kwen lià tə, ba nə yɪ cígá tián, ləbərə. ³⁰ Yá á dàń swìn, á wú: “Ku nə yɪ nə yɪn lá nə nɪbara-ba mánjá wa, nə yà bá sè, nə twá ba nə, nə gu Yu nii sùsùnà tə.” ³¹ Ku mù tə yɪrɪ, á tətə bɪrɪ də, á yɪ ba tə, ba nə gua Yu nii sùsùnà tə, dwíí tə lià. ³² Ku mù nə pɪn, á dànà ká yá, á fwa ku tə, á nɪbara-ba tə nə dɪga ku dèń, ba fwa tə, á zwè! ³³ Á nyɪn ndə dɪɟa nə, ndə dəkwaa dwíí nə! Ku yɪ á buɟa də, á wá twá nətə, á ma jén mən diè tə bura tə yáá nə? ³⁴ Á cɪga zəni! Ku mù nə pɪn, à wá tun Yu nii sùsùnà də wubɪɟa tián də Yu nii yənu tián. Á wá gu ba duən, á paa ba duən daganan yuu wa. Á wá mà ba duən də də fɪfɪran Zwifə-ba *jéré diè tə wa. Yá á ga wá dɪɟa ba kwa, á ja twá á tɪfaran tə wa, á vələ. ³⁵ Ku nətu tə nə wá tun, sə ku pa Yu tètònà tə mama gurɪ tə ya á yuu zɪlɪ. Ku nə zɪɟɪ cígá tíú Abelə nə, ku ja va Zakari, Baraswi bìú tə, á nə gua Yu diè tə də Yu *joŋi kúrí tə tətəŋi wa. ³⁶ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Ba lià təntə mama gurɪ tə càn tə wá tu á mù, zèn lià tə yuu wa!»

Zwezi kwi Zwerizalemə lià tə yɪrɪ

(Likə 13.34-35, 19.41-44)

³⁷ Zwezi kúù swìn, ɪ wú: «*Zwerizalemə tián-ba, Zwerizalemə tián-ba! Á mù lià tə, á nə gwɪ Yu nii *sùsùnà tə, á ga dɪlɪ ba tə, Yu nə tun á con, də kapana! Nee bagalɪ nə à sóní, sə à kə aba à səpuni nə, ndə cèrú nə yáá kə ku cəbii ku vànà dèń nə, yá á ga wà ku sè! ³⁸ Á nəŋə, Yu dugu ɪ *diè tə, ka nə wulə á con, míámíán. ³⁹ Yá də ku mama, à mù nə swìn ku á con: Ku nə me síún nə, á kúù bá na nə, ku ja vələ, á nə wá swìn, á wú: “Yu wá fwa zəni liù tə yɪra, ɪ nə biàn *Yuu-Tiu yɪrɪ yuu wa!” »

24

Zwezi swìn Yu diè tə cuna yoo

(Marəkə 13.1-2, Likə 21.5-6)

¹ Ku kwa nə, Zwezi nan *Zwifə-ba Yu *diè tə wa, ʋ vɪrí. Ku mánjá tə wa, ʋ karbia tə fàrú ba yí ʋ yɪra, sə ba pa ʋ ywǎn Yu diè tə nə lwè nɛtu. ² Zwezi dǎn swìn, ʋ wú: «Á ba ku nɛtu tə na? Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Kapan nɛdu tətə bá ga yəbə, ku nə wá pèń ku don yuu wa. Tə mama míámíán wá lwá tia.»

Talíkwa mánjá tə yoo

(Marəkə 13.3-13, Likə 21.7-19, Matia 10.17-22)

³ Ku kwa nə, Zwezi nə jèé *oliviye tián paan yuu wa, ʋ karbia tə fàrú ba yí ʋ yɪra, ba mù də wá cɪcɪ. Ba taa ʋ yɪra ba bwe wá, ba wú: «Bɪrɪ nəba mánjá tə, ku yoo tə nə wá tun, də mɪmɪnan, tə nə wá bɪrɪ nəba də, n pɪí n biàn də luv zaŋu mánjá yí.» ⁴ Zwezi le ba, ʋ wú: «Á cia á tián nə, sə liù mama dǎn ká gɪgarɪ aba. ⁵ Lià zənzən wá ja à yɪrɪ, ba bà. Ba liù mama ga wá swìn, ʋ wú: “À mù nə yɪ *Kərisə.” Yá ba ga wá gɪgarɪ lià zənzən. ⁶ Á wá dí yáá, á nì kùè yoo də ku bwələ. Yá á tə kùè wá nì də, kùè tə yí. Á dǎnà ká pa fən ja aba. Ku mɛ, sə ku nɛtu tə yí. Yá ku tà luv zaŋu mánjá nə yí. ⁷ Dwíé tə luv mama wa wá ta tə zɪɣɪ duən nə. Yá payuu wá ta ku zɪɣɪ ku don payuu nə. Niən də tia səsəgu wá yà bwálá kapupu nə. ⁸ Tə mù yìèn təntə mama wá yà, ndə kan pùé təntən yɪŋa nə, ʋ luv mánjá wa.

⁹ Yá ləzoni wá pa, ba ja aba, ba kə càn wa, ba ga wá gu aba. Lià mama míámíán wá dún aba à mù yɪrɪ. ¹⁰ Ku mù mánjá təntə wa, lià zənzən wá pɪí, ba yá nə. Ba wá gwin duən dèń, ba ga wá dún duən. ¹¹ Kunkun nii sùsùnà zənzən wá nan, ba ga wá gɪgarɪ lià zənzən. ¹² Yokukwɪnan wá sú tia, ku pa lakapupu sonu fɛ ku mun. ¹³ Yá liù tə, ʋ nə jɪn pínú wuuu, ʋ dǎn ká pɪí ʋ kə ʋ kwa, ʋ va ʋ gúrí, ʋ wá na mɪ, ku nə ba zwè Yu con. ¹⁴ Ba wá kàrì suywǎjú tə, ku nə bɪrɪ, Yu nə wá dé ʋ pàrɪ tə nɛtu, lià yuu wa. Luv mama wa, ba wá bɪrɪ ku lià tə mama nə, sə ba nì ku. Ku kwa nə, luv dǎn wá zàn.»

Wokukwɪn tə, Yu nə zɪnɪ yoo

(Marəkə 13.14-23, Likə 21.20-24)

¹⁵ Zwezi kùb swìn, v wú: «Á wá na ku tə, ba nə ma boŋə “wokukwɪɒn” tə, ku nə cùgà. Yu nii *sùsùnə Danɪyɛlə swìn ku yoo də, ku wá jən *Zwifə-ba Yu *dìè tə wa. (Sə liù tə, v nə kàrì, zùrì v yira!) ¹⁶ Ku mánjá tə wa, sə lià tə, ba nə wá yà Zwide nagwanaa con, dəri ba dì pɛɛn. ¹⁷ Liù tə, v nə wá yà dəyuu wa, kùb dàn ká cú, v tì v diè wiən, v ja vií. ¹⁸ Yá liù tə də, v nə wá yà kárá wa, dàn ká píí v va sàń, sə v tì v gànə don. ¹⁹ Ku wá yà lɛɛ mánjá təntə wa, ku pa kana tə nə, ba nə jə pwíí, də ba tə nə, bia nə ŋwà ba nyuni nə! ²⁰ Á lòrì Yu, sə á dəru tə dàn ká ya waran mánjá wa, nə à yèə Zwifə-ba *sìə duu nə, ²¹ ku mánjá təntə càn tə nə ba don ja yiri. Tə yiri wà lá yin luu nə jən ku juu mama, ku ja bà ku yí zən. Yá tə yiri don də ga bá yà lá, abada. ²² Ku nə tà Yu pɪn nii, sə tə mánjá tə pwàrì ka mun yiri, liù yà bá yà lá v na mu, ku nə ba zwè Yu con. Yá tə mánjá tə dàn fua ka mun lià tə yiri, Yu nə kúrí.

²³ Liù dàn nə swìn á con, v wú: “Á ywàŋjá, *Kərisə wulə yəbə!” Nə à yèə: “U wulə lá con!” Á dànà ká sè ku tíú nii. ²⁴ Kun kun Kərisə-ba də kun kun nii sùsùnə wá bà. Ba wá tun yikunu diàn muminan nə dáá də yomulan, sə ba ma gɪgarì lià tə tətə, Yu nə kúrí tə. Də ku nə wàá, sə ba lɪ ba Yu con. ²⁵ Á cuga zəni! À mù nə dí yáá, à swìn ku á con nə.

²⁶ Də liù nə swìn á con nə, v wú: “Á nəŋə, v wulə kasɔɔ lanworu wa!” Á dànà ká va lá nə! Nə à yèə liù nə swìn á con nə, v wú: “Á nəŋə, v sègè diè wa!” Á dànà ká sè ku tíú nii. ²⁷ Ndə dwà pɪpɪlɪ nə yàá pìrə lanworu, ku zɪgɪ yu yipian, ku ja va yu yizwɪa tə, mə nətu *Ləzwənə-Biu*f1* tə wá píí v bà. ²⁸ Ku wá yà, ndə ku nə swìn, ku wú: “Bwálí tə nə wotɪgu nə wulə, dilən yàá kun duən nə lá.” »

Nətu Ləzwənə-Biu tə wá píí v bà tia yuu wa

(Marəkə 13.24-27, Likə 21.25-28)

²⁹ Zwezi kúù swìn, v wú: «Ku mánjá tǎntǎ cǎn tǎ kwa nǎ, yǐcǎu tǎ wǎ jǐ yikunu. Cǎnǎ tǎ kúù bá ja poni. Kaculace wǎ nan lanworu wa, tǎ tu. Yǎ dǐǎn tǎ, tǎ nǎ wulǎ lanworu tǎ wa dǎ wǎ gugurǎ. ³⁰ Ku kwa nǎ, mǐmǐnu wǎ nan lanworu wa, ku nǎ buri *Lǎzwǎnǎ-Biu*f1* túrí tǎ. Tǐa yuu lǎzoni mama dǎn wǎ bubwi, ba wǎ na Lǎzwǎnǎ-Biu tǎ bakwan tǎ wa, dǎ v bǐǎn dǎ dǐǎn dǎ dun, tǎ nǎ dǎá. ³¹ Nabwana kori nǎfaru wǎ wúrú. Yǎ v ga wǎ tun v *malǐke tǎ tǐa sǎparan banǐa tǎ mama nǎ. Tǎ wǎ kǎ liǎ tǎ, v nǎ kúrí tǎ mǎ duǎn nǎ.»

Zwezi kǎrǐ kapǐru yoo

(Marǎkǎ 13.28-31, Likǎ 21.29-33)

³² Zwezi kúù swìn, v wú: «Á nǎnǎ, yoo tǎ, à nǎ piǎ, sǎ à twǎ kapǐru tǎ kǎrǎ tǎ, nǎ à swìn: Mánjá tǎ nǎ, ku nǎe tǎ nǎ yǐ wabwalan, yǎ ku ga twǎ vuran, á yǎé dǎ, sii bwǎlǎ. ³³ Ku nǎtu tǎ piǎ ku buri dǎ, á dǎn nǎ nǐ tǎ mù wiǎn tǎ dǎ tǎ yǐ, á mǎ, sǎ á lwarǐ dǎ, yoo tǎ bwǎlǎ, sǎ ku tun. ³⁴ Cǐgǎ mama, à mù nǎ swìn ku á con: Ku yoo tǎntǎ wǎ tun, dǎ zǎn liǎ tǎ mama, ba nǎ wulǎ tǐa yuu wa, tǎ wǎ tǐ, ba zwǎ. ³⁵ Lanworu dǎ tǐa mǎ wǎ jǎn, yǎ à sǔrǎn tǎ mù bá jǎn, abada!»

Yu cǐcǐ nǎ yǎé luv zaṅu mánjá

(Marǎkǎ 13.32-37, Likǎ 17.26-30, 34-36)

³⁶ Zwezi kúù swìn, v wú: «Liù mama yǎri dun tǎ, nǎ à yǎé mánjá tǎ, yǐǎn tǎntǎ nǎ wǎ tun. *Malǐke tǎ Yu *sǎn nǎ, dǎ Yu-Biu*f1* tǎ tǎtǎ yǎri ku. Á nyǐna Yu cǐcǐ nǎ yǎé ku. ³⁷ Mánjá tǎ *Lǎzwǎnǎ-Biu*f1* tǎ nǎ wǎ piǐ v bà, yǐǎn tǎ wǎ yǎ, ndǎ tǎ nǎ yǐn nǎtu Nowe mánjá tǎ wa. ³⁸ Ku yǐ nǎtu, mánjá tǎntǎ wa, dǎ dwǎ nǎfaru tǎ, tǎ nǎ wǎ twǐ. Ku mánjá tǎ wa, liǎ tǎ yǎ dǎ, ba nywìn, ba swe duǎn nǎ, dǎ ba swe ba bwǐi liǎ yuu wa, ku ja va dun tǎ, Nowe nǎ zua níǎ yuu bori nǎfaru tǎ wa. ³⁹ Ba wǎ yoo mama bǎé, ku ja va

ku yí mánjá tə, dwà nəfaru tə nə twi, ku pè ba mama.

Mə ku wá yà nətu də Ləzwənə-Biu tə nə wá pìí v bà. ⁴⁰ Ku mánjá tə wa, bara bələ wá yà kárí wa. Yu wá tì v don, v ga yá v don lá. ⁴¹ Kana bələ wá gà mun duən nə, nuɣu yuu wa. Yu wá tì v don, v ga yá v don lá. ⁴² Á dānà ká dwè, á nə yəri mánjá tə, á *Yuu-Tiu tə nə wá bà yiri. ⁴³ Á cuga ku tə zəni: Də diè tíú yà nə yèð mánjá tə, ɣwìàn nə wá bà tutin nə, v bá dwè. Yá v ga bá yá, sə ɣwìàn tə kén v diè tə, v zu ka wa. ⁴⁴ Mə ku mù nə pin, á də kənə á sírí, Ləzwənə-Biu tə nə wá bà mánjá tə wa, á nə ba buɣa yiri.»

Tutunzəɣu də tutunkukwɔn yoo

(Likə 12.42-48)

⁴⁵ Zwezi kùb swìn, v wú: «Wàà dān nə yi ku mù tutunu təntə, v nə sè nii də pùé nədu, v ga cì v tiàn nə, v yuu tíú nə pin wá cwəɣə, sə v ywān tūtùnà tə duən tə yuu, sə v pa ba wodiu, mánjá tə nə, ku nə mɛ? ⁴⁶ Ku tutunu təntə wá yà pupwən wa, də yuu tíú tə ka pìí ka bà diè wa nə, v nə yí wá, də v wulə ku tutuɣi tə wa! ⁴⁷ Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Yuu tíú tə wá pa wá cwəɣə, sə v ywān v wiən tə mama yuu. ⁴⁸ Yá də ku mù tutunu təntə nə yi lakukwɔn, v wá swìn v waa con, v wú: “À yuu tíú tə dání, v bá bà síún.” ⁴⁹ Yá v ga zàn, v tu v duən tūtùnà tə yuu wa, v mà ba, v ga zu diɣu də sanyura wa, v mù də sanyura tə duən. ⁵⁰ Ku mù nə wá pa, v yuu tíú tə wá bà dun don nə, v di v yuu, mánjá tə wa, v nə ba wá dānì. ⁵¹ U dān wá kə ku tutunu təntə càn wa zənzən. Yá v ga wá pa, v ti níé bələ tiàn tori, bwálí təntə nə, v nə wá bubwi, v ga diɣa v jifwi v fifaga.»

25

Kacian fugə zwansisara

(Matia 24.42-44, Likə 12.35-40, 13.25-28, Apokalisə 3.1-5, 19.6-9)

¹ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Yu pàrì tē kùbè wá yà ndə kacian fugə nə, ba tì ba cànán ba nan, sə ba jəri bɛɛ don, v nə pià, sə v vwa v kan fúrí. ² Ba wa kacian bonu yà yi ləyigi, ba bonu tē duən də ga yi wubunyina tē. ³ Ba tē, ba nə yi ləyirən tē, tì ba cànán tē, ba ga wà nuga tì, sə ba ma cì ba tiàn nə. ⁴ Yá ba tē mù, ba nə yi wubunyina tē, tì nuga kunkoli də ba cànán. ⁵ Bɛɛ tē dàń nə dání, v ba twi, kacian fugə tē mama twá duən, ba dwè. ⁶ Tia nə gwəŋə ka tara máná wa, kori bubwi, ku wú: “Á nəŋə, fúrí bɛɛ tē nə! Á naŋa, á va á jəri wá!” ⁷ Kacian tē dàń ma wùrù ba zàn, ba wulə ba kwen ba cànán. ⁸ Ba wa ləyirən tē swìn ba wubunyina tē con, ba wú: “Á pian nəba á nuga tē mancín, nə cànán tē nə wulə tē dəŋi yiri.” ⁹ Ba wubunyina tē ma swìn, ba wú: “Abada, ku wàrì, ka nə bá yí nə mù, də á mama kənu yiri. Á vələ, á yè yəə wa!” ¹⁰ Ba dàń ma kèń ba va, sə ba yè nuga tē. Ku máná təntə wa, fúrí bɛɛ tē twi, v yí, ba tē bonu tē, ba nə ken ba sírí ba zwè, ba dànì wà tē. Ba twá v nə, ba zu fúrí diè tē wa, sə ba dɔ́ fúrí diŋə tē. Yá liù ga tagv mimii tē. ¹¹ Ku kwa nə, kacian tē duən tē twi, ba yí, ba ga bubwi, ba wú: “Yuu tíú, yuu tíú, súrí mimii tē, sə nə zu!” ¹² Yá fúrí bɛɛ tē le, v wú: “Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: À yəri aba!” » ¹³ Zwezi dàń ma súrí lá nə, v wú: «Á dànà ká dwè, á nə yəri dun tē, nə à yèə máná tē, *Ləzwənə-Biu*f1* tē nə wá pií v bà.»

Tùtùná batwa duən zwansisara

(Likə 19.11-27)

¹⁴ Zwezi kùbè swìn, v wú: «Yu pàrì tē kùbè yi, ndə bɛɛ don nə pià, v va cwəŋə. U dàń ma bon v tùtùná, v tì v jijə, v pa ba. ¹⁵ U pin síán səbikulan*f1* bonu v don nə, v pa síán səbikulan bələ v don də nə, v ga pa síán səbikulv nədv talikwa liù tē nə. Ba liù mama jon ku tē nə mɛ v diàn. U dàń ga vǐí. ¹⁶ Tùtùnè tē, v nə nɪ síán səbikulan bonu tē, vəli lala v yolu də ku səbiu tē, v na síán səbikulan bonu duən, v súrí lá nə. ¹⁷ U tē də, v nə nɪ

sían sɛbikulan bɛlə tə, də fwa nətu, v də ga na sían sɛbikulan bɛlə duən, v súrí. ¹⁸ Yá v tə, v nə nɪ sían sɛbikulv nədu tə, tíú vɛli v kù buu tia, v sɛgè v yuu tíú sɛbiu tə lá.

¹⁹ Ku nə díán díán, tùtùná tə yuu tíú pìí, v bà. U dàń ken v tùtùná tə duən nə, sɛ v jén, bèè nə ba fwa də v sɛbiu tə. ²⁰ U tə, v nə nɪ sían sɛbikulan bonu tə fàrú v yí v yira, v ga bírɪ wá sían sɛbikulan bonu tə duən tə, v nə nɪ v súrí lá tə, v ga wú: “Yuu tíú, n yà pɪn nə sían sɛbikulan bonu. Nèń, tə bonu duən nə, à nɪ à súrí lá nə.” ²¹ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: “Ku zìen, n yɪ tutunzəŋu, n ga sè à nii də pùé nədu. N tuŋa zəni wiən tə wa, tə nə ba funə jə zənzən. Ku mù tə yiri, à dàń wá pa n ywàń wiən tə yuu wa, tə nə jə funə zənzən. Bàá, n ga yà pupwən wa də nə.” ²² Tùtùnú tə, v nə nɪ sían sɛbikulan bɛlə tə də fàrú v yí, v də ga wú: “Yuu tíú, n yà pɪn nə sían sɛbikulan bɛlə. Nèń, tə bɛlə duən nə, à nɪ à súrí lá nə.” ²³ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: “Ku zìen, n yɪ tutunzəŋu, n ga sè à nii də pùé nədu. N tuŋa zəni wiən tə wa, tə nə ba funə jə zənzən. Ku mù tə yiri, à dàń wá pa n ywàń wiən tə yuu wa, tə nə jə funə zənzən. Bàá, n ga yà pupwən wa də nə.”

²⁴ Ku kwa nə, tutunv tə, v nə nɪ sían sɛbikulv nədu tə də fàrú v yí, v ga wú: “Yuu tíú, à yà yèé də, n yɪ liù tə, n yoo nə dà. N yàá za bwálí tə nə, n nə wà dwì. N ganɪ bwálí tə nə, n nə wà wobia mí. ²⁵ Fən jun nə, yá à vɛli à kù tia, à sɛgè n sɛbiu tə lá. Nèń, n sɛbiu tə nə, n jon.” ²⁶ U yuu tíú ma swìn v con, v wú: “Tutunkukwɪn! Yayinyian! N yèé də, à za bwálí tə nə, à nə wà dwì. À ganɪ bwálí tə nə, à nə wà wobia mí. ²⁷ Ku nə yɪ nətu tə, n yà wá tún à sɛbiu tə sɛbiu daka wa. Yá à túrí tə wa nə, à yà wá jon à sɛbiu tə də ku yuu nywarɪ.” ²⁸ Yuu tíú tə dàń ma swìn v là tə con, v wú: “Á jonə sían sɛbikulv nədu tə v con, á pa liù tə nə jə sían sɛbikulan fugə tə nə. ²⁹ Ba wá pa liù tə nə, v nə jə, yá ku tíú wá yà jɪjə tíú. Yá liù tə, v nə ba jə, ba wá jon mancɪn tə də, v nə jə. ³⁰ Ku mù tutunkukwɪn tɛntə, á dula wá kàrá wa

yikunu tə wa. Ku bwálí təntə wa, v wá bubwi, v ga dɪŋa v jɪfwɪ v fɪfaga.” »

Bura bɔ̀rì dɪn tə yoo

(Zwan 5.22, 27-29, Apokalisə 20.11-15)

³¹ Zwezi kúbè swìn, v wú: «Máná tə nə, *Ləzwənə-Biu*f1* tə nə wá bà də v dɪn də v *malɪkɛ tə mama, v wá jèñ v dɪn padau tə yuu wa. ³² Luv dwíé tə mama wá kun duən nə v yáá con. Yá v dàñ wá pwè lià tə duən wa, ndə payurɪ nə pwè pee də bɔ̀nɪ duən wa. ³³ U wá kə pee tə v jɪzən*f1* nə, v ga kə bɔ̀nɪ tə də v jɪgwiə nə. ³⁴ U mù piú tə dàñ wá swìn ba tə con, ba nə wulə v jɪzən nə, v wú: “Á mù lià tə, à nyɪna Yu nə pìà, sə v fwa zəni á yɪra, á biàn, á tɪnɪ Yu pàrì tə. Yu kwɛn ku v tɪn lá nə, sə v pa aba, luv nə fwa máná tə wa. ³⁵ Niən jun nə, yá á ga pa nə wodiu. Nanyunɪ jun nə, yá á ga pa nə níá, à nyu. À yɪn vee, yá á ga ja nə, á kə á con. ³⁶ À yɪn yatanwala tíú, yá á ga pa nə gànù, à zu. À yɪn yayɪŋu, yá á ga ywarɪ nə. À yɪn bàn dɪè wa, yá á twi á na nə.”

³⁷ Cígá tián tə dàñ wá le wá, ba wú: “Yuu-Tiu, máná kwà wa nə, nə nɪ mú də niən jə, nə ga pa mú wodiu, n dó. Nə à yèé də nanyunɪ jə, nə ga pa mú níá, n nyu? ³⁸ Máná kwà wa nə, nə jun mú, nə kə nə con nə, də n yɪ vee, yá nə ga zu mú gànù, də n yɪ yatanwala? ³⁹ Máná kwà wa nə, nə nɪ mú də n yɪ, nə à yèé də n wulə bàn dɪè wa, nə ga va nə na mú?” ⁴⁰ U mù piú tə dàñ wá le ba, v wú: “Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Nɛɛ tə mama, á yà nə fwa ku à nubiɪ tə nədu yɪra, v nə swə v yɪ ba mɛ labwanɪ də tətə, ku yɪ à mù yɪra nə, á fwa ku.”

⁴¹ Ku kwa nə, v mù piú tə wá swìn ba tə con nə, ba nə wulə v jɪgwiə nə, v wú: “Á fàrá, á nan kwa à yɪra! Á mù lià tə, Yu nə zɪrɪ, v kə á nə, á vələ mən tə wa, tə nə ba dəŋə, tə nə kwɛn tə tégé lá nə tə pa *Sitana də v malɪkɛ nə! ⁴² Niən jun nə, yá á ga wà nə pɪn à dó, nanyunɪ jun nə, á ga wà nə pɪn à nyu. ⁴³ À yɪn vee, á ga wà nə jun, á kə á con. À yɪn yatanwala tíú,

á ga wà nə gànù pín à zú. À yín yayíṣ, à yí bàń dìè wá, á ga wà nə ní.”

⁴⁴ Ba də kùbù wá le, ba wú: “Yuu-Tiu, máná kwà wa nə, nə ní mú də niən jə, nə à yèé də nanyuní jə, nə à yèé də n yí vee, nə à yèé də n yí yatanwala, nə à yèé də n yí yayíṣ, nə à yèé də n wulə bàń dìè wá. Yá nə ga wà mú san?” ⁴⁵ Ʋ mù piú tə wá le ba, Ʋ wú: “Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Née tə mama, á nə wà ku fwa liú nədu yíra, Ʋ nə swə Ʋ yí labwanu də, ku yí à mù yíra nə, á wà ku fwa. ⁴⁶ Ba mù dāń wá va càn bwálí nə, tə nə ba zwè. Yá cígá tián tə wá na mu tə, ku nə ba zwè Yu con.” »

26

Lìà vuru, sə ba gu Zwezi

(Marəkə 14.1-2, Likə 22.1-2, Zwan 11.47-53)

¹ Máná tə wá, Zwezi nə fwa Ʋ kàrì tə mama, Ʋ zwè, Ʋ swìn Ʋ karbia tə con, Ʋ wú: ² «Á yèé də, ku ga dian bələ, sə *Pakə cànà dé. Ba wá twá cànà təntə nə, ba ma ja *Ləzwənə-Biu*f1* tə, ba pa, sə ba paa wá dagarv yuu wa, sə Ʋ tɪ.»

³ *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián də ba *nəkwina dāń kun duən nə Kayifə Yu joŋwana yun tián nəkwia dəwoo wa. ⁴ Ba vuru ba kə duən nə, sə ba tun yíá swian, ba ja Zwezi, ba gu. ⁵ Ba swìn, ba wú: «Nə wà mɛ, sə nə ja wá cànà tə máná wa, sə gurəgurə dān ká zàn lalv tə tətəŋi wa.»

Kan don lwá turalı Zwezi yuu wa

(Marəkə 14.3-9, Likə 7.36-50, Zwan 12.1-8)

⁶ Zwezi yà wulə Betani nə, Simon tə, Ʋ yà nə yí dayarv, dìè wá. ⁷ Kan don fàró Ʋ yí Ʋ yíra. Ʋ yà jə piú kapan kunkoli, ba nə boŋə “alıbatırı.” Ku nii yà súú də turalı nuga, ku kwənə nə dáá. Ʋ lwá ku mù turalı nuga təntə Zwezi yuu wa də máná tə, ba nə wulə ba dé.

⁸ Mánjá tə wa, Zwezi karbia tə nə nɪ kʊ m̀ təntə, kʊ wà ywání yɪ kʊ pa ba, ba ga swìn duən con, ba wú: «Bèè nə pɪn, ʋ ma cùgù wofarʋ kʊ tə? ⁹ Ba yà wàá kʊ turalɪ nuga tə ba yoli səbifarʋ. Yá ba ga pɪn səbiu tə zura nə.»
¹⁰ Zwezi dǎn lwarɪ də, kʊ yɪ nətu nə ba swìn, ʋ ga swìn ba con, ʋ wú: «Bèè yɪrɪ nə á ma cùgà kan tə pùé nə? Kʊ tə, ʋ nə tun ʋ pa nə, kʊ ziən. ¹¹ Zura wulə də aba mánjá mama. Yá à m̀ ga bá ya də aba mánjá mama. ¹² Kan tə lwá turalɪ nuga tə à yura, sə ʋ ma kwɛn nə à libəri wa. ¹³ Cígá mama, à m̀ nə swìn kʊ á con: Bwálí tə mama wa, ba nə wá swìn kʊ suywǎnú təntə, luu mama wa, ba wá man kʊ tə, kan wà tə nə tun, sə ba ma wá lí ʋ nə.»

Zwidasə ken sírí, sə ʋ ja Zwezi ʋ pa ʋ duŋa nə

(Marəkə 14.10-11, Likə 22.3-6)

¹⁴ Zwezi karbia fugə bələ tə wa ladwa don, ba nə ma boŋə Zwidasə Yisəkariyɔtə, vəli ʋ yí *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tə. ¹⁵ ʋ vəli ʋ swìn ba con, ʋ wú: «Bèè nə á wá pa nə, də à nə ken Zwezi á jìàn wa?» Ba dǎn ma gǎlǎ cɪnɪan səbikulan fitwa, ba pa wá. ¹⁶ Kʊ nə zɪgɪ kʊ mánjá təntə nə, Zwidasə dǎn yà pià cwəŋə nəzəŋu, sə ʋ ma kə Zwezi ba jìàn wa.

Zwezi də ʋ karbia tə dó Pakə cànà wodiɪ

(Marəkə 14.12-21, Likə 22.7-14, 21-23, Zwan 13.21-30)

¹⁷ Kʊ yɪ cànà tə dun tə nə, *Zwifə-ba dó dipɛn tə, kʊ nə ba sabwarɪ keni. Kʊ təntən dun tə nə, Zwezi karbia tə twi, ba bwe wá, ba wú: «Yèn nə n pià, sə nə tanɪ *Pakə cànà wodiɪ tə?» ¹⁸ Zwezi dǎn ma swìn ba con, ʋ wú: «Á vələ tiv tə wa, liù don con, á swìn kʊ tíú con, də karnyɪna wú: “À tian mánjá yí. Kʊ yɪ n m̀ bwálí nə nə, à wá dó Pakə cànà tə də à karbia tə.” »
¹⁹ Karbia tə fwa kʊ tə, Zwezi nə pɪn nii, sə ba fwa. Ba tuŋa, ba ga tanɪ Pakə wodiɪ tə.

²⁰ Mánjá tə dǎdǎni nə yí, Zwezi də ʋ karbia fugə bələ tə dǎn twi, ba jèn

duən nə, ba wulə ba dǎ. ²¹ Mǎǵá tə wa, ba nə wulə ba dǎ, Zwezi swìn, v wú: «Cígá mama, à mù nə swìn ku á con: Á liù don wá ja nə v pa.»

²² Karbia tə pwíí cùgù zənzən. Ba dǎn ma bwe wá ladu ladu, ba wú: «*Yuu-Tiu, ku ya à mù, naaa?» ²³ Zwezi ma le, v wú: «Liù tə, v nə kuli v dipen tə də nə zuǵa tə wa, mə ku tíú nə wá ja nə v pa. ²⁴ *Ləzwənə-Biu*f1* tə wá ti, ndə ku nə púpúní Yu sagi tə wa nətu. Yá ku dǎn wá yà càn ku pa liù tǎntə nə, v nə wá ja Ləzwənə-Biu tə, v pa. Ba yà nə wà ku bæ tə liri, ku yà kukwa!» ²⁵ Zwidasə, v mù liù tə, v nə wá ja Zwezi, v pa tə swìn, v wú: «Karnyina, ku yi à mù, naaa?» Zwezi ma le, v wú: «Mə ku nə n swìn, n mù nə!»

Yuu-Tiu nimaru wodiu tə yoo

(Marəka 14.22-26, Likə 22.14-20, 1 Korentə tián 11.23-25)

²⁶ Mǎǵá tə wa, Zwezi də v karbia nə wulə ba dǎ, Zwezi ti dipen, v kə Yu lèè ku yiri. Ku kwa nə, v fua fua ku, v ti v pa v karbia tə nə, v ga swìn ba con, v wú: «Á joǵə ku tə, á dǎ! Ku yi à yira tə nə.» ²⁷ Ku kwa nə, v ti diven wùrú zuǵa, v kə Yu lèè ka yiri. Ku kwa nə, v ti ka, v pa ba, v ga wú: «Á mama tə nywian diven tə! ²⁸ Cígá, ku tə yi à mù jana nə. Jana tǎntə nə biri á də Yu *nimaru tə. Jana tǎntə nə wá nan lià zənzən yiri, sə Yu kwen ba cuna v li v mù də ba pwérə wa. ²⁹ À mù nə swìn ku á con: Ku nə me zèn, à kùb bá nyun diven ku tə, ku ja vələ dun tə, à nə kùb wá nyun ku də aba à nyina Yu *sǎn nə.»

³⁰ Ba nun cànà tə nuǵi. Ku kwa nə, ba dǎn ga pè duən, ba va *oliviye tián paan tə yuu wa.

Zwezi biri də, Piyerə wá swìn də, v yəri wá

(Marəka 14.27-31, Likə 22.31-34, Zwan 13.36-38)

³¹ Zwezi dǎn ma swìn v karbia tə con nə, v wú: «Á mama wá vi nə á dugu

titun ku tē tētē nē. Ku púpúní Yū sagi tē wa, ku wú: “À wá gu payiru tē, yá v pee tē wá laga duən yáá nē.” » ³² Zwezi ma kúù swìn, v wú: «Yá mánjá tē wa, à nē wá píí à bwin à nan, ku kwa nē, à wá va à diàn aba Galile nagwanaa wa.» ³³ Piyerē ma swìn, v wú: «Ba duən tē mama nē wá v mǔ ba dugv, à mù bá mǔ v à dugv, abada.» ³⁴ Zwezi ma le wá, v wú: «Cígá mama, à mù nē swìn ku n con: Zèn titun ku tē tētē mama, dē cabu tē wà kwi, n wá ten nē batwa dē, n yəri nē.» ³⁵ Piyerē ma le wá, v wú: «À bá ten mama dē, à yəri mǔ, dē ku nē swē ku yí, à wá tī dē mǔ.» U karbia tē duən tē dē swìn ku mù yoo nēdu tētē.

Zwezi jun Yū Zwesemane nē

(Marəkə 14.32-42, Likə 22.39-46, Zwan 18.1, Ebərə-ba 5.7-8)

³⁶ Zwezi dē v karbia tē dān vǎli ba yí bwálí don, ba boŋə “Zwesemane.” U dān ma swìn ba con, v wú: «Á jənə yəbə, dē à vǎlə yáá, sə à jun Yū.» ³⁷ U dān ma ja Piyerē dē Zebede*f1* bia bǎlə tē, v kə v kwa. Yá pucvni nǎfarv wulə ku zwí wá. ³⁸ U dān ma swìn ba con, v wú: «Tian pucvni súé nē. Á jənə yəbə, á dānà ká dwè, ndə à nē ba dwè nǎtv.»

³⁹ U dān ma va yáá mancín, v tu tia v yáá yuu, v ga lǎrì Yū, v wú: «À nyina, dē ku nē wàá ku tuŋa, sə n twiən n lí yacara tē tē, n yá nē. Ku nē tà, sə ku twá, ndə à mù nē nē pià nǎtv. Yá ku dān mē, sə ku yà, ndə n mù nē nē swē nǎtv.» ⁴⁰ Ku kwa nē, v píí v bà v karbia batwa tē con, yá v nī dē, ba dwè. U ma swìn Piyerē con, v wú: «Á wà wàní, sə á súrí á yíá á yà dē nē lugu nēdu dē tētē? ⁴¹ Á súré á yíá, á ga lǎrì Yū, sə v san aba, sə *Sítana dān ká wàní aba, v dǎdǎn, sə v yigu v pa á tun yokukwun. Ləzwənə pubuŋa mù yáá pià, sə ku fwa zəni, yá v yira tē ga ba diàn jə ku fwa ku.»

⁴² U ma kúù píí v va nē bǎlə nii nē, v tē kúù lǎrì Yū, v wú: «À nyina, dē yacara tē nē wàrì tē lē, dē à nē wà tē dí, sə n mù puswənə tē nē tun!»

⁴³ U ma kúù píí v bà v karbia tē con, yá v kúù nī dē, ba dwè, ba wàrì ba

yíá ba sùrí, dwiæn tæ yiri. ⁴⁴ Zwezi ma kùbè lè, v yá ba, v va yuɲuna. U kùbè lòrì Yu nɛɛ batwa tæ nii nɛ, v tæ ga bwé tæ sùràn tæntæ tætæ.

⁴⁵ U kùbè pìí v bà v karbia tæ con, v ga wú: «Á tæ yi á tégá, á dwè? Á nɛɲə, mánjá tæ, ba nɛ wá ja *Ləzwənə-Biu*f1* tæ, ba kə cuna lià tæ jìàn wa, tæ bwələ. ⁴⁶ Á zaɲa, nɛ vií! Á nɛɲə, bɛɛ tæ, v nɛ wá ja nɛ, v pa tæ nɛ, v bwələ!»

Zwezi janv tæ yoo

(Marəkə 14.43-52, Likə 22.47-53, Zwan 18.3-12)

⁴⁷ Zwezi yà tæ wulə v swìn, də Zwidasə yí. U yà yi v karbia fugə bələ tæ wa, liù don. Laluv yà wulə v kwa də ba jìàn kwatara siàn də dangwələn. Ba yi *Zwifə-ba Yu *joɲwana yun tiàn tæ də ba *nəkwina tæ nɛ tun ba.

⁴⁸ Liù tæ, v nɛ wá ja Zwezi v pa tæ yà biri ku mù lià tæntæ, ba nɛ púé v kwa tæ, mumuv tæ, v nɛ wá twá, sə v ma biri Zwezi. U dàń ma swìn, v wú: «Liù tæ, à nɛ wá kukwalí tæ, mə v mù nɛ, á pià. Á jana ku liù tæntæ.» ⁴⁹ Zwidasə fàrú lala v yí Zwezi yira, v ga swìn v con, v wú: «À jùnì mú, karnyina!» U dàń ga kukwalí wá. ⁵⁰ Zwezi dàń ma swìn v con, v wú: «À dabɛɛ, ku tæ, n nɛ twi, sə n fwa, fwa ku lala.»

Ba duæn tæ dàń ma fàrú ba yí, ba ja Zwezi. ⁵¹ Liù don, v nɛ yun də Zwezi cùrú v kwatara siù, v ma za Yu joɲwana yun tiàn nəkwia tutuv zun, v gwəɲə. ⁵² Zwezi ma swìn ku tíú tæ con, v wú: «Lià tæ mɛ, ba nɛ cùrí laguri siù, ba ma gwi, ba də yi kwatara siù nɛ wá gu. Ku mù tæ yiri, pìí, n kə n kwatara siù tæ ku bwálí nɛ. ⁵³ N yəri də, à wàá à nyina Yu sáɲú à lòrì, v ga wàá v tuɲa *malikɛ kapuv púlé fugə bələ lala, naaa? ⁵⁴ Yá ku dàń nɛ yun nətv, ku nɛ púpúní Yu sagi tæ wa, nii wá fwa nətv ku ma sú. Də tæ nɛ swìn də, ku wá twá nətv, ku ma tun.»

⁵⁵ Zwezi dàń ma swìn laluv tæ con nɛ, v wú: «Á twi də kwatara siàn də dangwələn, sə á ma ja nɛ, ndə à yi ɲwiàn tæ, à nɛ gwi lià. Diun mama, à jəni *Zwifə-ba Yu *diè tæ wa, à kàrì lá nɛ, á ga ba nɛ janí. ⁵⁶ Yá tæ yìèn tæ

mama dàń yí, sɛ kɔ tɛ nɛ púpúní Yú nìi *sùsùnà saga tɛ wá, nìi ma sú.»
U kàrbia tɛ mama dàń ma dɛrì, ba yá wá.

Zwezi wulə Zwifə-ba yun tián tɛ, ba nɛ bɔ̀rì bura yáá con

(Marəkə 14.53-65, Likə 22.54-55, 63-71, Zwan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Lià tɛ, ba nɛ jɔn Zwezi tɛ ja wá, ba va *Zwifə-ba Yú *jɔŋwana yun tián nɛkwia Kayifə con. Lantɛ nɛ, Yú nìi *yɛnu tián tɛ dɛ Zwifə-ba *nɛkwina tɛ yá kɔn duən nɛ. ⁵⁸ Piyerə yun Zwezi kwa yɔŋuna, u ja va Yú jɔŋwana yun tián nɛkwia tɛ dɛwoo wá. U vɛli u zu u jɛ́ɔ kàrá tɛ wá, u dɛ Yú jɔŋwana yun tián nɛkwia tɛ tùtùnà, sɛ u ma na nɛtu tɛ, kɔ nɛ wá zwè.

⁵⁹ Yú jɔŋwana yun tián tɛ dɛ Zwifə-ba yun tián tɛ, ba nɛ bɔ̀rì *bura tɛ mama yá pià lià, ba nɛ wá swìn kɔnkɔn yoo, ba kɛ Zwezi yuu wá, sɛ ba ma gu wá. ⁶⁰ Lià zənzən nan, ba kɔn kɔnkɔn ba kɛni Zwezi nìi nɛ. Yá dɛ kɔ mama ba wá yoo nɛ, sɛ ba kɛ u yuu wá. Talíkwa, talíkwa nɛ, bara bɛlɛ duən nan ba zɔɣi tɛtɛŋi wá, ⁶¹ ba ga wú: «Bɛɛ wá tɛ swìn, u wú: “À wáá Yú *dìè tɛ à mà, à ga pià à lwà ka dian batwa nìi nɛ.” » ⁶² Yú jɔŋwana yun tián nɛkwia tɛ zàn, u swìn Zwezi con, u wú: «N ba yoo lɛ, naaa? Bèè nɛ lià ba tɛ swìn, ba kɛni n yuu wá?» ⁶³ Yá Zwezi púé u nìi. Yú jɔŋwana yun tián nɛkwia tɛ ma kùb swìn, u wú: «À lòrì mú, taa Yú tɛ, u nɛ wulə mu wá tɛ yiri, n lɛ nɛba, dɛ n cígá nɛ yi *Kərisə, Yú-Biu.»

⁶⁴ Zwezi ma lɛ wá, u wú: «Mɛ kɔ yi nɛtu, ndɛ n tɛtɛ nɛ swìn tɛ. Yá à mù nɛ swìn kɔ á con, à sùrí lá: Kɔ nɛ zɔɣi síún, á wá na *Ləzwənə-Biu*f1* tɛ, u jɛ́ɔ Yú tɛ, u nɛ wulə tɛ mɛ yuu wá, jɛzən*f1* vàn nɛ. Á wá na wá dɛ, u naŋa lanworu bakwan tɛ wá, u biàn.» ⁶⁵ Yú jɔŋwana yun tián nɛkwia tɛ dàń ma ciɔu u gànù dɛ lɔŋa, u ga swìn, u wú: «U twin Yú! Nɛ kùb ba lià pià, sɛ ba biri nɛba yoo don! Á nì síún kɔ tɛ, u nɛ twin Yú. Bèè nɛ á buŋa kɔ yuu wá?» ⁶⁶ Ba lɛ wá, ba wú: «U mɛ, sɛ ba gu wá.»

⁶⁷ Ba dàń ma pi mumian, ba lwá u yáá wá. Yá ba ga mà wá dɛ jɔgungulə.

Ba duən faru v pɪpara nə, ⁶⁸ ba ga wú: «Kərisə, lwarɪ liù tə, v nə mà mú!»

Piyerə swìn də, v yəri Zwezi

(Marəkə 14.66-72, Likə 22.56-62, Zwan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Piyerə yà jèé dəwoo tə wa. Tutunbua don fàrú v yí v yura, v ga wú: «N də yà wulə də Zwezi Galile tíú tə.» ⁷⁰ Yá v ten lià tə mama yáá con nə, v wú: «À yəri ku tə, n nə pià, sə n swìn.» ⁷¹ Ku kwa nə, v nə zàn, v vələ dəwoo tə mimii kwélé wa, tutunbua tə don də kùb nɪ wá, v ma swìn lià tə con, ba nə wulə ku bwálí tə nə, v wú: «U tə yɪ də Zwezi *Nazaretə tíú tə.» ⁷² Piyerə ma kùb ten, v dù, v wú: «À mù yəri ku bɛɛ tɛntə.» ⁷³ Ku nə fwa mancun, ba tə, ba nə zɪga lá tə fàrú ba yí Piyerə yura, ba ga swìn, ba wú: «Cígá mama, n yɪ ba wa liù. N nii sugu tətə bɪɪ bwálí tə, n nə nan.» ⁷⁴ Piyerə ma ku súrí v nii, v wulə v dwì də v poli v kəni v tiàn nə, v wú: «À yəri ku bɛɛ tɛntə!» Ku mánjá tɛntə tətə wa nə, cabu kwi. ⁷⁵ Yá Piyerə dàń líí ku tə, Zwezi nə swìn v con nə, v wú: «Də cabu tə nə wà kwi, n wá ten nɛɛ batwa, də n yəri nə!» U dàń nan, v ga kwi yinənkurə.

27

Ba jɪn Zwezi, ba va Pilatə con

(Marəkə 15.1, Likə 23.1-2, Zwan 18.28-32)

¹ Juɟu fuən fuən *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tiàn tə mama də ba *nəkwina tə kun duən nə, ba vurɪ, sə ba gu Zwezi. ² Ba jɪn wá, ba vwa ba ja va ba pa *Pilatə nə, v nə yɪ yáá tíú, piú nəfaru tə nə lɪ v tún.

Zwidasə tian tə yoo

(Tutɔnan 1.16-20)

³ Mánjá tə wa, Zwidasə, v nə jɪn Zwezi v pa, tə nə nɪ də, ba wá gu Zwezi, v zua pucunɪ nəfaru wa. U dàń ma pií v ja səbikulan fitwa tə, v ja va v pa

*Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tǝ də ba *nəkwina tǝ nə. ⁴ U swìn ba con, u wú: «À cùgù, à nə pín, ba gu liù tǝ, u nə wà yoo cùgù tǝ yiri.» Yá ba dàń le wá, ba wú: «Nə mù yáá tǝlǝ, ku ywàńǝ mú!»

⁵ Zwidasə duli səbiu tǝ Zwifə-ba Yu *diè tǝ wa, u ga vií. U vǝli u kùrú u tián. ⁶ Yu joŋwana yun tián tǝ ti səbiu tǝ, ba ga wú: «Ku culi, sə nə kǝ ku nə Yu diè səbiu daka wa, ku nə yi səbiu tǝ, ba nə ńwín, ba ma gu ləzwənə yiri.»

⁷ Ba nə vuru ba kǝ duən nə, ku kwa nə, ba ti ku səbiu tǝntǝ, ba ma yǝ nəkənmaru don kárá, sə ba ma fwa vərə libərə bwálí. ⁸ Mǝ ku mù nə pín, ku kárá tǝntǝ yiri nə yi “jana kárá”, ku ja bà, ku yí zèn. ⁹ Mǝ ku twá nətu Yu nii *sùsùnnǝ Zweremi sùràn tǝ nii ma sú, u nə wú: «Ba ti səbikulan fitwa tǝ, ku mù nə yi səbiu tǝ, *Yizərayelǝ lià tǝ nə jǝń ba vuru, ba ńwín ba pa wá. ¹⁰ Yá ba ti ku, ba ma yǝ nəkənmaru tǝ kárá, ndə nətu tǝ *Yuu-Tiu nə pín nə nii, sə à swìn.»

Ba ja Zwezi ba va Pilatə con

(Marəka 15.2-5, Likə 23.3-5, 13-25, Zwan 18.33-38)

¹¹ Ku kwa nə, ba ja Zwezi ba va yáá tiú *Pilatə con, piú nəfaru tǝ nə li u tún. Yáá tiú dàń ma wulə wá u bwe, u wú: «N mù nə yi *Zwifə-ba piú tǝ?» Zwezi ma le wá, u wú: «Mǝ ku yi nətu, ndə n nə swìn tǝ.» ¹² Zwezi ga wà yoo mama le yìèn tǝ yuu wa, Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tián tǝ də ba *nəkwina tǝ nə swìn, ba ja zıgı u nə. ¹³ Pilatə dàń ma swìn u con, u wú: «N ba tǝ tǝ mama nǝń, ba nə swìn, ba ja zıga n nə, naaa?» ¹⁴ Yá Zwezi kùb wà wá le ku yoo tǝ yuu wa míámíán. Ku dàń ga gwáрі yáá tiú tǝ zənzən.

Ba buri Zwezi bura, sə ba gu wá

(Marəka 15.6-15, Likə 23.13-25, Zwan 18.39-40, 19.4-16)

¹⁵ *Pakə cànə mama nə yí, yáá tiú tǝ yàá pa, ba dugu bǝń diè liù tǝ, laluv

tə nə lɔ̀rì, sə ʋ dɔɡʋ. ¹⁶ Yá kɔ̀ mù máŋá tɛntə wá, bǎn diè liù don yun lá, ba nə boŋə Barabasə, ʋ yiri nə nan zənzən. ¹⁷ Yáá tíú *Pilatə dǎn ma bwe lià tə nə kun duən nə tə, ʋ wú: «Wàà nə á pià, sə à dɔɡʋ: Barabasə, nə à yèó Zwezi tə, ba nə boŋə *Kərisə tə?» ¹⁸ Cígá, Pilatə yà yèó, ba nə ja Zwezi, ba bà ʋ con, tə dǎn. Ku yi wɔɡwɔ yiri nə.

¹⁹ Máŋá tə wá, Pilatə nə wulə bura tə bwálí nə, ʋ kan pɔ̀n liù bà, ʋ swìn ʋ con, ʋ wú: «Tɛtɛn kɔ̀ tə nə, à dí cǎn zənzən cígá tíú wà tə yiri à pandwɪa wá. Ku mù yiri nə, dǎn ká kə n tiàn ʋ yìèn wá!»

²⁰ *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tiàn tə də ba *nəkwina tə vǎvəri lià tə pubuŋa, ba kə ba con, ba pa ba lɔ̀rì Barabasə ba dɔɡʋ, ba ga pià, sə ba gu Zwezi mù. ²¹ Yáá tíú tə bwe ba, ʋ wú: «Ba wàà tətə nə á pià, sə à dɔɡʋ ba bələ tə wá?» Ba ma le, ba wú: «Barabasə!» ²² Pilatə ma bwe, ʋ wú: «Ku dǎn yi à wá fwa Zwezi tə, ba nə boŋə Kərisə tə nətə?» Ba mama ma le, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wá!» ²³ Yáá tíú ma bwe, ʋ wú: «Bèè yokukwɔ̀n nə ʋ fwa?» Yá ba dǎn ken ba diàn mama lá, ba bubwi, ba wú: «Pa, sə ba paa wá dagarv yuu wá!»

²⁴ Máŋá tə, Pilatə nɪ də, ʋ wàrì won mama ʋ fwa, yá lià tə ga kwen ba cǎrí ba sùrí lá, ʋ ti níá, ʋ ma sɔ̀n ʋ jìàn laluv tə yáá con, ʋ ga wú: «À yáá twá ka tǎlǎ cígá tíú wà tə tian tə wá! Ku yi á mù yoo!» ²⁵ Laluv tə mama le, ba wú: «U tian tə yoo wá tɔ̀ nə mù, də nə bia yuu wá!»

²⁶ Pilatə dǎn ma dɔɡʋ Barabasə. U pa ba mà Zwezi də kafiran, ʋ yira lá, ba ga ti wá, ba pa, sə ba paa dagarv tə yuu wá.

Pamana mun Zwezi

(Marəkə 15.16-20, Zwan 19.1-3)

²⁷ Yáá tíú *Pilatə pamana tə jun Zwezi, ba va bura diè. Yá pamana tə duən tə mama dǎn twi, ba kun ʋ yuu nə. ²⁸ Ba jun ʋ gǎnàn tə, ba li, ba ga zu wá də gasɔ̀ nəsiàn. ²⁹ Ku kwa nə, ba dǎn sua casuran yupuu, ba pí ʋ yuu nə.

Yá ba ga kə mɪw daduu v jɪzən wa. Ba dān ga tu ba nadwana nii nə, v yáá con, ba mun wá, ba wú: «Nə jònù mú, *Zwifə-ba pìú!»

³⁰ Ba pi mumian ba lwá v nə, ba ga jon mɪw daduu tə, ba ma mà v yuu wa.

³¹ Mánjá tə wa, ba nə mun wá, ba zwè, ba jin gasɔɔ tə ba lɪ, ba ga kúù pìí ba zu wá v tətə gànàn tə. Ba dān ga ja wá ba va, sə ba paa dagarv yuu wa.

Ba paa Zwezi dagarv yuu wa

(Marəkə 15.21-32, Likə 23.26-43, Zwan 19.17-27)

³² Pamana tə nə ja Zwezi, ba naŋa tiv tə nii wa, ba jəri bæ don, v yɪr nə yɪ Simon, v nə yɪ Sirenə tíú. Pamana tə kálú wá, ba pa v zɪn Zwezi dagarv tə. ³³ Ba yí bwálí don, ba nə boŋə “Goləguta”, ku dēn nə yɪ “yuzvŋa bwálí.”

³⁴ Yá lá nə, ba pɪn diven, ba nə gùlí yacara tìú, ku nə cà, tə wa, Zwezi nə, sə v nyu. U nə dádén ku v nii nə, v vɪga, sə v nyun ku.

³⁵ Ba paa wá dagarv tə yuu wa, ba ga tá kwé, ba ma tara v ganan. ³⁶ Ba ga kori ba jèé lá, sə ba cì v nə. ³⁷ U yuu con nə, ba ken púpúná duən lá nə, tə nə bɪrɪ won tə, ku nə pɪn, ba ma gu wá. Tə wú: «U tə nə yɪ Zwezi, *Zwifə-ba pìú tə.» ³⁸ Ba pa ŋwɪna bələ, ba nə gwi là tə, ku mánjá tə wa, ku bwálí təntə nə də Zwezi. U don yɪ Zwezi jɪzən yuu, v don tə yɪ v jɪgwɪə yuu.

³⁹ Là tə, ba nə twá lá, ba le yáá vuvugu ba yuu, ba ga twɪn wá. ⁴⁰ Ba yáá swɪn v con, ba wú: «N m̀è liù tə, n yà nə pìà, sə n mà Zwifə-ba Yu *dìè tə, n ga lwà ka dian batwa nii nə. N tətə dān jon n tiàn, də n nə ya Yu-Biu, sə n nan dagarv tə yuu wa, n cú!»

⁴¹ Zwifə-ba Yu *jɔŋwana yun tiàn tə, də Yu nii *yənu tiàn-ba tə də *nəkwɪna tə də yà wulə ba muŋa Zwezi, ba ga wú: ⁴² «U wàá là duən v jɔŋə, yá v wàrɪ v tətə v jɔŋə! U tà *Yɪzərayelə pìú, naaa? U dān nan dagarv tə yuu, v cú síún, sə nə ga kə nə waa v nə. ⁴³ U pɪn v tiàn Yu nə. Yu nə swə wá, sə v jon wá, síún nə. U swɪn də, v yɪ Yu-Biu.»

⁴⁴ Yá ɲwina tə, ba nə gwi lià tə, ba nə paa daganan tə yuu v səpuni nə, də wulə ba twin wá, ndə ba duən tə nə.

Zwezi tian tə yoo

(Marəkə 15.33-41, Likə 23.44-49, Zwan 19.28-37)

⁴⁵ Ku nə zigi lugu fugə bələ máná wa, yikunu púó tia tə mama nə, ku ja va dədəni lugu batwa. ⁴⁶ Lugu batwa tə nə yí, Zwezi bubwi v kə yu nə də v luu sugu, v wú: «Eli, Eli, lama sabatani!» Ku dən nə yu: «À Yu, à Yu, bɛɛ nə pin, n ma vi nə n dugu?» ⁴⁷ Lià tə duən yà nə wulə lá nì v kori, ba ga swìn, ba wú: «U boɲə Yu nii *sùsùnə Eli!»

⁴⁸ Ba wa don dəri lala, v va v ti canfinsu v lə diven nyunu wa. U ti ku v vwa muu nii nə, v làrì Zwezi nə, sə v nyu. ⁴⁹ Yá ba duən tə dən swìn, ba wú: «Zigi, nə wá na də, Eli nə wá bà, v jon wá!» ⁵⁰ Zwezi ma bubwi v kə yu nə, v ga ti.

⁵¹ Yá *Zwifə-ba Yu *diè tə wa, mimii gànə tə zigi yu nə, ku cɪɾɪ*f1*, ku cú ku ja tia, ku pwè bələ. Tia tə səsəgi, pìràn kapana ga lwa. ⁵² Libərə sùrú, yá lià tə zənzən, ba nə yɪ Yu nə ti, ba yà nə tɪga, pìi ba bwin, ba nan tɪga wa. ⁵³ Zwezi bwiun tə kwa nə, lià təntə nan libərə tə wa, ba va tuv*f1* tə, ku nə yɪ Yu nyiən wa. Yá lià zənzən ga na ba lá nə.

⁵⁴ *Romə-ba pamana bíi yuu tíú də pamana tə, ba nə cì Zwezi nə, tə mama nɪ tia tə səsəgu tə, də ku tə mɛ, ku nə yí. Fən dən jɪn ba zənzən, ba ga wú: «U cígá yà yɪ Yu-Biu.» ⁵⁵ Kana, ba nə dáá, də yà twá Zwezi kwa, də v tə yà wulə Galile nagwanaa wa, sə ba tun ba pa wá. Ba də yà ziga yɪɲuna, ba ga ywàɲá. ⁵⁶ Ba wa kana duən nə yu: Mari Madəlenə, də Mari, v nə yɪ Zwakə də Zwuzefə nuu, də kan don, v nə yɪ Zebede bia tə nuu.

Zwezi libəri wa kənu yoo

(Marəkə 15.42-47, Likə 23.50-56, Zwan 19.38-42)

⁵⁷ Dədəni nə twi ku yí, jɬə tíú don twi, v nə nan Arimate, v yurɪ nə ya Zwuzɛfə. U də yà yɪ Zwezi karbiu. ⁵⁸ U vɛli v yí *Pilata, v ga lòrì cwəŋə, sə v gùrì Zwezi. Pilata dān ma pa cwəŋə, sə ba pa wá Zwezi. ⁵⁹ U ma tì wá, v pəpəni v kə ganpon wa, ⁶⁰ v ja wá v va v tún libəri nədun wa, v nə pa ba kù pìd kəpan wa, v tətə yurɪ. Ku kwa nə, v bəbəli pìd kəpan nəfaru, v ma pú libəri tə nii nə, v ga vìí. ⁶¹ Mari Madələnə tə, də Mari tə don də yà yun lá. Ba yà jèñ libəri tə nii nə.

Pamana cìgà Zwezi libəri tə nə

⁶² Ku tɪkɪnɪ yà yɪ *Zwifə-ba *sié dun tə. Yá Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tìán tə, də *Farizian-ba twá duən, ba va ba yí Pilata. ⁶³ Ba ga swìn, ba wú: «Yuu tíú, nə yèé də, ku mù kunkunv təntə, máŋá tə wa, v tə nə wà tɪ tə, v yà swìn, v wú: “Dian batwa nii nə, à wá pìí à bwin à nan tian wa.” ⁶⁴ Ku mù tə yurɪ, pa nii, sə ba cì libəri tə nə, ku ja vələ dian batwa. U karbua tə dān ká bà, ba ɲè wá. Yá ku kwa nə, ba ga swìn laluv tə con nə, ba wú: “U pìí v bwin, v nan tɪga wa.” Ku mù talɪkwa kunkun təntən cān wá doni dí yáá nyiən tə.» ⁶⁵ Pilata ma swìn, v wú: «Á nəŋə, pamana nə, sə ba cì libəri tə nə. Á vələ á cì libəri tə nə, ndə á nə pìà nətɪ.»

⁶⁶ Ba dān ma va, ba kwen ba sun libəri tə nii zəni, ba tún pamana lá, sə ba cì ku nə.

28

Zwezi pìí v bwin v nan

(Marəkə 16.1-11, Likə 24.1-12, Zwan 20.1-18, Tùtùnnán 2.24-38, 1 Korentə tìán 15.1-4)

¹ *Zwifə-ba *sié dun tə nə zwe kwa nə, Mari Madələnə, də Mari tə don twi jɬu fuən fuən, sə ba na libəri tə. ² Naa nədu, də tia tə səsəgi zənzən, *Yuu-Tiu *malɪka nan yu nə, ka cú ka bəbəli kəpan tə, ka tún vān nə, ka

ga jèñ ku yuu wa. ³ Malika tē yà nyin ndə dwà pɪpɪlɔ nə. Yá ka gànàn tē yɪ nəpwənə ndə janfunpon nə. ⁴ Fən tì pamana tē, ba wulə ba vivaga, ba ga tɪ, ba kù yu nə. ⁵ Malika tē ma swìn kana tē con, ka wú: «Á dànà ká pa fən ja aba. À yèé də, á pìà Zwezi, liù tē, ba nə paa dagarv tē yuu wa. ⁶ U təlɔ yəbə, v pìí v bwin v nan tian wa, ndə v yà nə swìn ku nətɔ. Á biàn, á ywàn bwálí tē, v yà nə pèñ. ⁷ Á dāñ vələ lala, á swìn v karbia tē con, də Zwezi pìí v bwin v nan tian wa. U dāñ ga dí yáá v vələ, sə v dān ba Galile nagwanaa wa, síún nə. Mə lá nə, ba wá na wá. Mə ku tē nə à jə, sə à swìn á con.»

⁸ Ba kèñ lala, ba vìí libəri tē nii nə, də fən də pupoli nəfarv. Ba ga dəri ba va, ba pa ŋwen təntə Zwezi karbia tē nə.

⁹ Naa nədu, də Zwezi twi v jəri ba, v ga wú: «À jùnì aba!» Kana tē fàrú ba yí v yira, ba tu ba nadwana nii nə, ba ja v nəɛ nə, ba ga pa wá dun.

¹⁰ Zwezi dāñ ma swìn ba con, v wú: «Á dànà ká pa fən ja aba. Á vələ, á swìn à nubia tē con, ndə ba vələ Galile nagwanaa. Mə lá nə, ba wá na nə.»

Pamana tē, ba nə cìgà Zwezi libəri tē nə nii tuŋu

(Matia 27.62-66)

¹¹ Máná tē wa, kana tē nə pìí ba vəri, pamana tē duən, ba nə cì ləbəri tē nə, pìí ba bà *Zwerizalemə wa. Ba swìn *Zwifə-ba Yu *joŋwana yun tiàn tē con, ku tē mama, ku nə yí. ¹² Yu joŋwana yun tiàn tē bon jéré ba mù də Zwifə-ba *nəkwina tē. Ba nə vurv ba kə duən nə, ba zwè kwa nə, ba pun səbifarv pamana tē nə, ¹³ ba ga swìn ba con, ba wú: «Á wá swìn də, Zwezi karbia tē nə twi tutun nə, ba ŋù wá, də á dwè. ¹⁴ Də yáá tíú, pìú nəfarv tē nə lɪ v tún, tē nì ku, nə yèé nə tē wá swìn v con nətɔ, sə wuwala dān ká yí aba.»

¹⁵ Pamana tē jon səbiu tē, ba ga twá ba nii nə, ndə ba nə swìn nətɔ. Mə nətɔ nə, ku yoo tē carɪ ku sú Zwifə-ba pwéré wa, ku ja bà zèn.

Zwezi buri v tiàn v karbia fugə nədu tē nə

*(Marəkə 16.12-20, Likə 24.13-53, Zwan 20.19-29, 21.1-23, Tvtwnan 1.1-12,
1 Korentə tìán 15.5-8)*

¹⁶ Zwezi karbia fugə nədu tə vəli Galile paan tə yuu, Zwezi nə biri ba.

¹⁷ Mánjá tə nə, ba nə ni wá, ba pin wá dun. Ba wa là duən ga bèé, də ku yi

u mù. ¹⁸ Zwezi fàrú u yí, u ga swìn, u wú: «Yu ken diàn tə mama Yu *sàń

nə, də tia yuu wa à jun wa. ¹⁹ Á vələ, á yí dwíé tə mama luu mama wa, sə á

ja ba, á fwa à karbia. Á liə ba níá wa, ku twá də nyina Yu, də Yu-Biu tə, də

Yu-*Singu tə yiri. ²⁰ Á ga kàrì ba, sə ba twá ku tə mama nii nə, à nə biri

aba. Á cuga zəni, à wá yà də aba, dun mama, ku ja vələ luu zaŋu.»